

ЧАСТ I

отпечатък от годишника на софийския университет
богословски факултет, том IX. 1931-1932 година

СОФИЯ

кооперативна печатница "Гутенберг"
1932

Петдесетници

ОТ

Д. В. Дюлгеров

извънреден професор

Дните ту скръбни, ту радостни се нижат един след друг без спир. Като умиращи сенки¹⁾, те потъват в шеметните бездни на миналото. Безсилни са, обаче, да увлекат след себе си мислите и делата на човека. Последните остават, безсмъртни, или като смълчани паметници, или като живи подбуди към организирани и неорганизираны прояви на живот.

По историческия друм на човечеството стърчат, като смълчани и загадъчни, но винаги безсмъртни паметници, без брой мисли и удовлетворени напъни на човешката воля. Ако ги разгадаем и е ако ги проумеем, по тях можем да оживим миналото и да осмислим настоящото.

1) Какво са спотаили в себе си: съкровена мисъл, жадуван блян и чаровен копнеж или тревожешо разочарование, сподавени ридания, тъмно отчаяние и всичко унищожаваша жажда за отплата?

2) Какво носят те за приближаващите се към тях: красотата, истината и подвиг всичко отдаващ или грозота, заблуда и безгрижие себично?

По същия друм има и живи мисли, обединили повече или по-малко люде в една организация, подбудили повече или по-малко човешки воли към разнолики прояви в живота. Непростима безотговорност е да не се знаят тези неща.

Особено необходимо е да се знаят **концепциите**, около които са се обединили религиозните общини в България. Тези мисли са станали за възприелите ги вътрешна подбуда за живот и за пресъздаване на живота. И ние сме длъжни да **знаем** тези мисли и да **проумеем** тяхната истинска

¹⁾ Пс.101:12

значимост, за да бъдем дейни творци в живота и за да изпълним апостолската повеля:

“Бъдете всякога готови с кротост и боязън да отговаряте всекиму, който иска от вас сметка за вашата надежда.”¹⁾

В този труд ще бъдат изложени и подложени на оценка основите на петдесетното религиозно общество.

* Петдесетното религиозно общество току-що отпразнува своята първа десет годишнина в България. През юни 1921 година в гр. Бургас за пръв път в България се чува повик към “нов” религиозен живот. Този повик идва от двама чужденци. Той намира отклик и бързо печели съидейници. Според данните на ръководителите на това общество, то брои днес около 2,000 ревностни членове, пръснати из градове и села. Успехите им са неочаквани даже за ръководителите на обществото. Това не бива да ни учудва. Ние можем да се усъмним в посоченото число 2,000 ревностни членове²⁾. Но не можем да отречем, че за 10 години петдесетниците са отбелязали успехи, каквито други религиозни общини не са отбелязали за 70 години напрегната мисионерска дейност.

Колко членове наброява “съюза на евангелските петдесетни църкви” и несъюзените петдесетни общини не може точно да се каже. Никой не разполага с точни стратегически сведения. При подреждане на преброяванията, Дирекцията на статистиката поставя всички “евангелски” вероизповедания в една група – “протестантски”³⁾. За 1926 година имаме 6,735 души протестанти: 3,326 мъже и 3,409 жени. Колко от тези протестанти са евангелисти, колко са методисти, колко са адвентисти, баптисти, петдесетници – не може точно да се установи.

Евангелистите и методистите дават всяка година свои статистически сведения. За 1924 г.⁴⁾ те наброяват 1258 души, а за 1929 г.⁵⁾ – 2934 души. Баптистите през 1928 г. наброяваха около 600 души, а адвентистите – около 1000 души⁶⁾. Като се изхожда от тези статистически сведения може да се приеме с относителна достоверност, че през 1926г. е имало не по-малко от 1000 души петдесетници, записани от дирекцията на статистиката, като протестанти. А днес, петдесетническите

¹⁾ I Петр. 3:15

²⁾ Ср. приложение №1. Статистическа таблица.

³⁾ Виж приложение №2

⁴⁾ Виж приложение №3

⁵⁾ Виж приложение №4

⁶⁾ Тези сведения имам от членовете на техните годишни конгреси.

религиозни общини, вероятно, наброяват около 2 000 души ревностни членове. Вероятността на това твърдение не е далеч от истината. Това е ясно от моята статистическа таблица¹⁾, която не е пълна и не е точна. При днешните условия и при липсата на статистически сведения в Митрополиите и в св. Синод, повече е невъзможно да се направи.

*Петдесетното общество е организирано през 1900 година²⁾, месец октомври, от г-жа Agnes N. Ozman La Berge в гр. Топека, щата Канзас. На едно религиозно събрание тя заговорила на непознат за нея език. Била разбрана от присъстващ на събранието чех. Всички присъстващи на това религиозно събрание смятали, че Духа Св. говори чрез нея³⁾, че във "времена усилни"⁴⁾ Духа Св. дал знамение и подканил хората към духовно обновление. Те заживели с вяра, че за тях е дошла петдесетница. И ние, говорили съидейниците на г-жа Agnes, "всички бяхме заедно в единомислие". Действително нямаше внезапен шум от небето, като че идва силен вятър и езици, като огнени, не се явиха и не се спряха по един на всеки от присъстващите, но г-жа Agnes N. O. La Berge се изпълни с Духа Св. и започна да говори на друг език, както духът и даваше да изговаря⁵⁾. За всеки християнин е необходимо да се изпълни с Дух Св., да преживее своята петдесетница.

Организираното около г-жа Agnes N. O. La Berge религиозно общество се наименувало Петдесетническо. То потърсило историческо и библейско оправдание за себе си.

Историческо оправдание⁶⁾

Основното негово твърдение било, че първата петдесетница след Възкресението Христово не е единствена, а постоянна. Дарбата да "говорят на други езици" били получили не само апостолите, но и вярващите преди кръщението⁷⁾ и след кръщението⁸⁾ в името на Отца, на Сина и на Светия Дух. През апостолския век тази дарба не се била прекратила. За това свидетелствали Йоан Златоуст, Иринеи Лионски, Тертулиан, Августин. Тя не се била прекратила и след апостолския

¹⁾ Виж приложение №1

²⁾ А не 1906 г., както съобщава свещ. Димитър Монов, Петдесетници. Кратък разбор на учението им. Издава Св. Врачанска Митрополия. Враца, 1928 г. с. 2

³⁾ With Signs Following. The Story of the Letter-Day Pentecostal Revival By Stanley H. Frodsham. Springfield, Missouri 1928. с. 9-17.

⁴⁾ II Тим. 3:1

⁵⁾ Ср. Деян. 2:1-4

⁶⁾ St.H. Frodsham, пос. съч., с. 327-328

⁷⁾ Деян. 10:46

⁸⁾ Деян. 19:6

век. В XIII в. сред нисшите монаси, янсенистите, квакерите, цевенските пророци във Франция, лазаристите в Швеция, възрожденците в Ирландия е имало не малко, които са имали дарба да говорят на "други езици". През XV в. такава дарба имал В. Ферер (поч. 1419 г.), в XVI в. – Фр. Ксеверий (поч. 1552 г.) В началото на XVIII в. цевенските пророци минали в Холандия и Германия и образували религиозни общини. В 1714 година в гр. Ветау, около Франкфурт на Майн, образуваната от тях религиозна община имала изобилен дар да се говорят "други езици". В началото на XIX в. в Шотландия такава дарба били имали братята близнаци Яков и Георги Макдоналд и много други вярващи в Христос. А в XX в. дарба да говори на "други езици" била получена от вярващи по цялото земно кълбо. Напр. г-ца Мария Гебер – мисионерка адвентиска и г-жа М. Бекетер – вдовица в Англия; Марта Люис в С. Америка; Христофер в Норвегия; г-жа Смит (поч. 1918 г.) в гр.Осло и мн. др.¹⁾ Д-р. Ф. Б. Майер съобщава за такива вярващи в Естония, в гр. Ревел.

Библейски основания²⁾

След възкресението си Христос се обръща към апостолите със следните думи:

"Идете по целия свят и проповядвайте Евангелието на всички твари. Който повярва и се кръсти, ще бъде спасен, а който не повярва, ще бъде осъден. А повярвалите ще ги придружават тия знамения: с името Ми ще изгонват бесове, ще говорят на нови езици...³⁾

"Не се отдалечавайте от Ерусалим, а чакайте обещанието на Отца, за което сте слушали от Мене; защото Йоан кръщава с вода, а вие не след много дни от днес ще бъдете кръстени с Дух Св."⁴⁾

"Когато настана денят на Петдесетница... всички апостоли се изпълниха с Дух Св. и започнаха да говорят на други езици, според както Духът им даваше да изговарят"⁵⁾.

¹⁾ Говори се, че католическите мисионери-йезуити говорили свободно на езика на народа, сред който мисионерствали, без да са го изучавали някога.

Виж свещ. Михаил Тивейски, Духовныя дарования в первоначальной христианской церкви. Москва 1907 г., с. 112.

²⁾ St. H. Frodsham, с. 337-350.

³⁾ Марк. 16:15-17

⁴⁾ Деян. 1:3-5

⁵⁾ Деян. 2:1-4.

Ап. Петър обяснява на озадачените "мъже - юдеи на и всички, които живеят в Ерусалим":

"Тези (които говорят на други езици) не са пияни, както вие мислите, защото е третия час през деня, но това е речено чрез пророк Йоил: "и ето, в последните дни, казва Бог, ще излея от Моя дух върху всяка плът; синовете ви ще пророкуват; младежите ви ще виждат видения, а старците ви ще сънуват сънища"¹⁾.

И пророк Исаия пророкува за този дар:

"С мънкащи уста и на чужди езици ще говорят към тоя народът"²⁾.

Неговите думи напомня ап. Павел:

"В Закона е писано: "на чужди езици и с чужди уста ще говорят на тоя народ, но и тъй няма да Ме послушат, казва Господ"³⁾.

Пророчествата старозаветни и обещанието на Христос се изпълнили. В Ефес ап. Павел намерил "дванадесет души ученици", кръстил ги в името на Господ Исус, възложил на тях ръце и върху им слязъл Духа Св. - те почнали да говорят на разни езици и да пророкуват"⁴⁾.

В Самария имало само кръстени в името на Господ Исус. Върху никого от тях не бил слязъл Св. Дух, но когато Петър и Йоан отишли в Самария, помолили се за кръстените, "възлагали върху им ръце, и те приемали Духа Святаго"⁵⁾. Безспорно, казват петдесетниците, някои от тях получавали и дар да говорят на разни езици. Не случайно ап. Павел пише:

"Вие сте тяло Христово, а по отделно - членове. И от вас Бог постави в църквата първо апостоли, второ пророци, трето учители; после такива, които имат сили чудотворни и дарби за лекуване; след това застъпници, управници и такива, които говорят разни езици"⁶⁾.

¹⁾ Деян. 2:14-18

²⁾ Исаия 28:11

³⁾ I Кор. 14:21

⁴⁾ Деян. 19:1; 7:5-6

⁵⁾ Деян. 8:14-17

⁶⁾ I Кор. 12:17-28

Нещо по вече Духа Св. говорил на чужди езици и чрез некръстени. Например в дома на Корнилий:

“вярващите от обрязаните... се смаяха, че и върху езичниците се изля дарът на Святаго Духа, защото ги слушаха да говорят на разни езици...”

“Тогава Петър каза: може ли някой да възпре да се кръстят с вода тия, които приеха Духа Св., както и ние? И заповяда им да се кръстят в името на Исус Христос”¹⁾.

С една дума: “всекиму се дава прояви у него Духа за обща полза, защото едного се дава чрез Духа слово на мъдрост, другиму – слово на знание... другиму разни езици. Всичко това го провежда един и същият Дух, като разпределя всекиму по отделно, както си иска”²⁾.

*

Петдесетническото общество има пълна и точно формулирана вероизповед³⁾.

Христос Исус е изкупил човешкия род и е дал средства за спасение. Спасява се онзи, който повярва в Христос като Спасител, изповяда открито тази своя вяра, поиска прошка от Бога в името Христово с вяра в очистителната сила на кръвта Христова за греховния си живот и тръгне по пътя на светлината⁴⁾.

Повярвалият в Христос трябва да се кръсти във вода, чрез потапяне⁵⁾. Кръщението във вода не спасява вярващия, не умива греховете му; то е само израз, свидетелство за промяната, която е станала в душата⁶⁾.

¹⁾ Деян.10:44-48

²⁾ 1 Кор.12:7 - 11

³⁾ Изказването на свещ. **Д. Монов** в “Петдесетници”..., с. 4: “В строг смисъл на думата те (петдесетниците) нямат оформено учение като другите по-големи евангелски течения” е далеч от истината. От съдържанието на с. 5, 6, в същата брошурка, става ясно, че свещ. Д. Монов познава отчасти само онези петдесетнически общини, които съществуват в Плевенско и не влизат в Съюза на евангелските петдесетни църкви. Поради това неговите твърдения за петдесетниците са не пълни, едностранчиви и необосновани.

⁴⁾ Йоан 1:12; 3:16;18; 38; 5:24; 6:47; 20:31; Деян.16:30-31; Рим. 10:9-10

⁵⁾ Марк. 16:16. Деян. 2:38; 8:37 -38; 10:47

⁶⁾ Рим. 6:1-20

“Кръвта на Исус Христос, Сина Божи, ни очиства от всеки грях”¹⁾, а не водното кръщение. “Без проливане на кръв прошка няма”²⁾. Поради тази неотменима истина Синът Божи проля кръвта си за хората. От страна на човека е необходима вяра. Никакви тайнства, никакви обреди не могат да заменят вярата.

Кръщението с вода не е достатъчно. Всеки вярващ трябва да получи кръщение с Духа Св. Без това кръщение не е възможен духовен живот и не могат да бъдат получени **духовни дарби**.

Кръщението с Духа Св. става по-свръхестествен начин. На никого не е известен момента, в който то ще стане. Всички, обаче, разбират момента, когато то вече е станало: кръстения с Дух Св. проговаря на чужд език³⁾. Другите прояви: радост, плач, ридание, и др. нямат значение; те зависят от темперамента.

Кръстените с Дух Св. могат да получат някоя духовна дарба: или слово на мъдрост, или слово на знание, или вяра, или дарба за лекуване, или дарба за чудодействие, или пророчество, или разпознаване на духове, или дарба да се говори непознат език, или дарба да се тълкува казаното на непознат език⁴⁾.

“Дух Св. свидетелства” на всеки вярващ, че той е спасен и е станал “син Божи”⁵⁾. Апостолите бяха спасени, преди да бъдат кръстени. Самарийци (от Самария) получиха спасение чрез вяра в Христос, кръстиха се в името на Господ Исус и след това бяха кръстени с Духа Св.⁶⁾ Ефесяните, повярвали в Христос, бяха спасени, кръстиха се в името на Господ Исус и след това получиха кръщение с Духа Св.⁷⁾ Ясно е, че кръщението с Духа Св. става след спасението. Понякога мигове отделят спасението от кръщението с Духа Св., понякога години; винаги, обаче, спасението е преди кръщението с Духа Св. и е негово условие.

Свидетелството, което Духа Св. дава на всеки вярващ, че е спасен и е станал син Божи и по време и по същина се отличава от кръщението с Духа Св. Първото – свидетелството на Духа Св. е само вътрешно преживяване, нашепнатата от Бога увереност в извършеното спасение и

¹⁾ 1Йоан 1:7

¹⁾ Евр. 9:22; Лев. 17:11

³⁾ Деян. 2:4; 10:46; 11:15; 16:6

⁴⁾ I Кор.12:4-11

⁵⁾ Рим. 8:16

⁶⁾ Деян. 8:14-17

⁷⁾ Деян.19:1-7

припечелено богосиновство. А второто – кръщението с Духа Св. дава сила да се свидетелства за Христос¹⁾ и да се живее в Христос. Духовните дарби, пък Духа Св. дава всекому поотделно, както си иска²⁾, за поука на църквата³⁾ след кръщението с Духа Святий.

Всички кръстени с Духа Св. проговарят на непознат език, но не на всеки е дадена дарба да говорят езици⁴⁾. Те могат да имат и друга някоя дарба⁵⁾.

*

В България петдесетното движение се заражда едва през 1921 г. Първа петдесетна религиозна община е основана в Бургас от русите И. Е. Воронаев, Е. Колшовски и Д. Заплишний. И тримата са били членове на Ню Йоркската петдесетна община. От нея са пратени да "проповядват Христовото учение между сънародниците си... и да ги подканват да получат кръщение с Св. Дух."⁶⁾. На пътя за Русия Воронаев, Колшовски и Заплишний спрели в Бургас. Основали религиозни общини в Бургас, Карнобат, Сливен, Ямбол, Стара Загора, Чирпан, Пловдив, Костенец – баня, София, Перник, Радомир, Долни Дъбник, Русе, Варна, с.Разделна – Старозогорско, с. Пъстрен – Старозагорско, с.Бряст – Чирпанско, с.Вертикал – Софийско. Воронаев и Кошловски заминали за Одеса. И днес работят в Русия. Заплишний останал в България, но често ходел до Ню Йорк.

Постепенно възникнали нови петдятни общини: в Плевен, с водач Наум Бакалов; в с.Коиловци, Плевенско, с водачи Стефан К. Молохов, Христо Ив. Бойчинов и Гатьо Занков; в с.Турско – Тръстеник, Никополско, с водач Димитър Ил. Панков; в село Картожабене, Плевенско, с водач Христо Дишков; с. Бохот с водач Цоло Йорданов; с. Г. Митрополия, Плевенско, с водач Глизо Ап. Николов; с. Дисевица, Плевенско, с водач Стоян Тинчев от с. Д. Дъбник; с. Марашки Тръстеник, Плевенско, с водач Дано Маринов; с. Николаево, Плевенско, с водач Вълко Станчов; с. Ралево, Плевенско, с водач Вьто Марков; с. Търнене, Плевенско, с водач Иван Рачов; с. Учендол, Плевенско, с водач Кольо Цв. Стоянов;

¹⁾ Деян.1:8

²⁾ I Кор.12:11

³⁾ I Кор.14:12

⁴⁾ I Кор.12:30

⁵⁾ I Кор.12:29-30

⁶⁾ St. H. Frodsham, пос. съч., с.161 сл. Тук е посочен само Воронаев. Изложените сведения съм събрал от Д. Заплишний и П. Ст. Рахнев. Последните е сега председател на педесятният съюз.

с. Бежаново, Луковитско, с водач Дядо Йончо; с. Дерманци, Луковитско, с водач Стоян Тинчев от с. Д. Дъбник; с. Чумаковци, Луковитско, с водач Стоян Тинчев от Д. Дъбник¹⁾ и др.

Останалите религиозни общини се именуваха различно: Петдесетна църква, Евангелска християнска църква, Божие събрание, Петдесетно общество. Те живеели самостоятелно. Между тях нямало организирано и вероизповедно единство. Усилията на посветения и енергичен пастор на Бургаската петдесетна религиозна община Н. Николов да обедини тези религиозни групи се увенчали със значителен успех. През м. март 1928 г. бил свикан учредителен събор. Възприело се всяка петдесетна община да се нарече "Евангелска петдесетна църква" и всички те да се обединят в съюз, именуван "Съюз на евангелските петдесетни църкви в България". На събора през м. октомври 1928 г. било изработено кратко вероучение и правилник, за да има "вътрешно единство във вярата, живота и дейността на църквите – всички да говорят едно и също"²⁾.

Стоян Тинчев от с. Долен Дъбник успява да задържи около себе си петдесетните религиозни общини в Плевенско, в Перник и в Радомир. Съществени разлики във вероизповеданието на тези две групи няма. Тинчевистите отричат днешната култура и наука като "работи на дявола". Големи фанатици са. Преди прага на смъртта даже не приемат лекар и лекарства. Религиозните им събрания са буйни, с изстъпления и викове. Бият се в гърдите и викат: "Господи, дай, дай, дай!" т.е. дай ни Своя Св. Дух, за да заговори чрез нас. "Като на подлуда ги хваща, като се съберат", казват съселяните им.

*

Вероизповеданието на петдесетниците³⁾ се различава от вероизповеданието на Евангелските (протестантски) религиозни общини само по въпроса за второто пришествие Христово и духовните дарби. Въпреки това, за да дам възможност на читателите да имат ясна и пълна представа за учението на петдесетните религиозни общини, ще изложа почти изцяло тяхната вероизповедание.

¹⁾ Виж приложение №1

Тези сведения не са напълно точни. Събрал съм ги лично от водачи на петдесетни общини и от свещеници в споменатите селища. Не се съмнявам, че има прикриващи си петдесетници и в други селища.

²⁾ I Кор.1:10; Деян. 2:42

³⁾ Излагам почти изцяло "Кратко вероучение на Евангелските петдесетни църкви в България", със значителни езикови поправки

Гл. 1. Библията е вдъхновеното от Бога Слово и откровението на Бога към хората. То е непогрешимо правило за вяра и живот; превъзхожда ума и съвестта на човека, но не е противоразумно.

Думите в свещените книги са дадени на святите хора от Святия Дух. Боговдъхновени са всичките свещени книги еднакво и пълно, "за поука, изобличаване, изправяне и назидание в правдата, за да бъде божият човек съвършен и годен за всяко добро дело¹⁾.

Христос, Неговата личност, земен живот, първото и второто пришествие са главната тема на свещените Писания²⁾.

Всяка глава на Свещените книги, даже от Стария завет, е предназначена за практическо ръководство на хората.

Библията има 39 старозаветни и 27 новозаветни книги

Старозаветни: Битие, Изход, Левит, Числа, Второзаконие, Исус Навиев, Съдии, Рут, Царства (I, II, III, IV), Паралипоменон (I и II), Ездра, Неемия, Естир, Йов, Псалми, Притчи, Екlesiаст, Песен на песните, Исая, Йеремя, Плачът на Йеремя, Йезекиил, Даниил, Осия, Иоил, Амос, Авдий, Йон, Михей, Наум, Авакум, Софоний, Агей, Захарий и Малахия.

Новозаветни: Евангелия (от Матей, Марк, Лука и Йоан), Деяния на апостолите, посл. на Яков, I и II посл. на Петър, I, II, II посл. на Йоан, посл. на Юда, посл. към римляни, I и II посл. към коринтяни, посл. към галатяните, ефесяни, посл. към филипяни, посл. към колосяни, I и II посл. към солунците, I и II посл. към Тимотей, посл. към Тит, посл. към Филимон, посл. към евреите и Откровение.

Апокрифни: II и III книга на Ездра, Товит, Юдит, Премъдрост Соломонова, Премъдрости на Исус, син Сирахов, Послание на Йеремя, Варух, I, II и III3 книга Макавейска, 13 и 14 гл. на Даниил, Молитвата на Манасия (прибавка към гл. 36 на 2 Паралипоменон и няколко допълнения към известни стихове в книгата на Естир: I преди 1 ст.; 3:7, 13; 4:8, 17, 5:1; 6:4, 13; 8:12; 10:4.

Гл. 2. Съществува само един единствен Бог³⁾: Отец, Син и Дух Св.⁴⁾, Който твори всичко⁵⁾ и държи всичко с

¹⁾ II Тим 3:16-17; ср. I Петр. 2:2; II Петр. 1:20-21; Йоан 5:39; Мат. 4:4; I Кор. 2:13; Марк 12:26-36; 13:11; Деян. 1:16; 2:4.

²⁾ Лука 24:27; 44; Деян. 17:3; 18; 18:28; 26:22-23; Рим. 15:4, I Кор. 10:11

³⁾ Йоан 17:3-8; Рим. 3:20; Вт. 6:4

⁴⁾ Мат. 18:19

⁵⁾ Откр. 4:11

мощното си Слово¹⁾). В Него живеем и движим се и съществуваме²⁾. Той е Бог на истината и на правдата³⁾. Той ще съди света⁴⁾.

Бог е един по същество и троичен по лица. Отец, Син и Дух Св. са достойни за едно и също уважение, доверие и послушание⁵⁾.

Бог е Дух⁶⁾ жив и вечен⁷⁾, безпределен⁸⁾, неизменен⁹⁾ съвършен¹⁰⁾, необятен¹¹⁾, свят¹²⁾, въздесъщ¹³⁾, всезнаещ¹⁴⁾, премъдър¹⁵⁾, праведен¹⁶⁾, всевиждащ¹⁷⁾, всечуващ¹⁸⁾, всемогъщ¹⁹⁾, верен в обещанията Си²⁰⁾, благ и милостив²¹⁾, любов²²⁾.

В Стария Завет за Бога се говори в множествено число²³⁾. С това се посочва многообразието на Неговите

¹⁾ Евр. 1:3

²⁾ Деян. 17:28

³⁾ Втор. 32:4

⁴⁾ Пс. 9:8; Мат. 11:25, 27; 8:16; 18:19; Йоан 1:18; 15:26; 17:11-21; Деян. 15:15-18; Лука 1:35; I Кор.1:24; II Кор.13:1-14;. Йоан 1:3-4.

⁵⁾ Мат. 28:19-20; Марк12:29; Йоан 1:1-4; Деян. 5:3-4; II Кор. 13:14; Евр. 1:1-3; Откр. 1:1-8

⁶⁾ Йоан 4:24

⁷⁾ I Сол. 1:9; Йер. 10:10

⁸⁾ Пс.154:3

⁹⁾ Мал. 3:6

¹⁰⁾ Мат.5:48; Вт. 5:9-11 сл.

¹¹⁾ 3 Цар. 8:27; Рим. 9:23-36

¹²⁾ Лев. 9:44; Ис.Нав. 24:14; Откр. 4:8, 15:4; 16:5; Пс. 76:14; Исая

6:3

¹³⁾ Пс.137:2-4

¹⁴⁾ Йоан 13:30; Евр. 4:13; Откр. 2:2

¹⁵⁾ I Тим. 1:17

¹⁶⁾ Пс.11:17; Исая 63; 11; Йер. 23:5

¹⁷⁾ Пр. 15:3; Пс. 33:13-15

¹⁸⁾ Изх. 3:7; Пс. 4:4; I Йоан 5:14-15

¹⁹⁾ Бит. 17:1; 35:3; 28:3; 63:14; 68:3; Исх. 6:3; Пс. 67:15

²⁰⁾ I Кор. 1:9; II Кор.1:20

²¹⁾ Изх. 34:6; Мат. 19:17; Рим. 9:22-24; Тит. 2:11

²²⁾ Йоан 3:16; I Йоан 4:8

²³⁾ Бит.1:26; 11:7

прояви и откровения. Самото наименование на Бога Елохим¹⁾ свидетелства, че в Стария Завет се говори за един Бог, а не за много богове.

Гл. 3. Първият човек, създаден по образ Божий съгрешил като ял от забранения плод. Последица от този грях е духовната смърт в беззаконие и грях; човек изгубил напълно духовния живот и станал жертва на сатаната²⁾.

Духовната смърт е предадена на всички, освен на Исус Христос. Всеки потомък на Адам няма дори искра от Божествен живот и няма сили да се спаси³⁾.

Гл. 4. Исус Христос умря за грешния човек. Чрез неговата смърт и кръв беше изкупен човека. Вярата, добрите дела, разкаянието, зачитането наредбите на която и да е било църква, или даже и на всички църкви, които са съществували до сега, не могат да добавят нищо към изкупителното дело Христово, към спасителната кръв Христова⁴⁾. Христос Исус е единствения и незаменимия изкупител на човешкия род от греха и смъртта.

За да се спаси, грешникът трябва да усвои изкупителното дело Христово. Това става не чрез кръщение и други обреди извършени по какъвто и да е било начин, а чрез **НОВ ЖИВОТ В НОВО ЕСТЕСТВО**, дадено от Духа Свети чрез Словото⁵⁾. Необходима е и вяра в Христос Спасителя. От момента, в който грешника повярва в Христос и възложи на него надеждата си за спасение, той минава от смърт във живот вечен, бива оправдан за всичко, бива възлюбен и приет от Отца⁶⁾.

Всеки **новороден** от Духа чрез вяра в Христос като Спасител получава **вътрешно уверение** за своето спасение. Това вътрешно уверение възпламенява у новородения синовна любов, благодарност и послушание към Бога⁷⁾.

¹⁾ Бит. 1:1

²⁾ Бит. 1:26; 2:17; Йоан 5:20; 6:33, Еф. 2:1-3; I Тим. 5; Йоан 3:6-8

³⁾ Йоан 3:6; Рим. 5:12-19; 8:3,7

⁴⁾ Рим. 5:6-9; II Кор. 5:21; Гал.3:13; Евр. 1:7; I Петр. 4:19; 1:18-19

⁵⁾ Йоан 3:5, 18; Гал. 6:15; Фил. 3:4, 9; Тит. 3:5; Як. 1:18; I Петр.1:23

⁶⁾ Йоан 3:24; 17:23; Деян.13:39; Рим.5:1; Ефес. 2:4, 6, 13; Йоан 4:7; 5:11-12

⁷⁾ Лука 10:20; 12:32; Йоан 6:47; Рим.7:33-39, 16; II Кор.5:1, 6-8

Гл. 5 Христос Исус основал **Църквата Си**. Членове на Неговата Църква са всички, които са били съединени с възкръсналия Син Божий чрез Духа Св. Всички спасени, без разлика на народност и пол, са съединени в едно органическо цяло – Църквата Христова. Като членове на това цяло те са длъжни да пазят единството на Духа чрез връзките на мира¹⁾; те трябва да стоят над всички сектантски предразсъдъци и тесногръдство и да се обичат пламенно от чисто сърце.

Църквата е **жив организъм**, а не организация. Тя е тяло Христово и храм Божий. Нейното предназначение е да разпространява благата вест, Евангелието за спасението²⁾.

Членовете на Църквата Христова имат следните задължения:

- да се обичат един друг³⁾
- да не се одумват и съдят⁴⁾
- да се наставляват взаимно⁵⁾
- да си помагат в нуждите⁶⁾
- да правят добро на всички, а най-вече на своите по вяра⁷⁾
- да наставляват противниците си с кротост⁸⁾
- да знаят как да постъпват с непокорните⁹⁾
- да ходят в светлина¹⁰⁾
- да се събират в първия ден на седмицата¹¹⁾
- да славят Бога единогодушно¹²⁾
- да се стремят към съвършенство¹³⁾
- да служат един на друг¹⁴⁾
- да свидетелстват и подканват към спасение¹⁵⁾
- да не напускат събранието си¹⁶⁾

¹⁾ Еф. 4:3

²⁾ Мат. 16:16-18; Деян. 2:32-47; Рим. 12:5; I Кор.12:12-27; Еф. 1:20-23; 2:22; 4:3-10; Кол. 3:14-16; Евр.12:23

³⁾ Йоан 13:35; I Йоан 3:14

⁴⁾ Яков 4:11; Рим.14:13

⁵⁾ Рим. 15:14; I Сол. 5:11

⁶⁾ I Кор. 16:12; II Кор.8:6 сл.

⁷⁾ Гал. 6:9-10

⁸⁾ II Тим. 2:25, 26

⁹⁾ II Сол. 3:14; Мат. 16:16-18; I Тим. 5:20; 1:26; I Кор.5:13; Тим. 3:9

¹⁰⁾ I Йоан 1:27; I Петр. 2:5, 9

¹¹⁾ Деян. 20:7; I Кор.16:2

¹²⁾ Рим. 15:6; I Кор. 14:26, 33; Кол. 2:2

¹³⁾ Еф. 3:13, 19; 12, 16

¹⁴⁾ I Петр. 4:10; Юда 1:20

¹⁵⁾ Деян. 2:40; 15:3

¹⁶⁾ Евр. 10:25

да почитат работниците и да се молят за тях¹⁾
 да подържат работниците²⁾
 да се грижат за вдовиците и старците³⁾
 да се грижат за младите⁴⁾

Гл. 6. Всички вярващи могат да получат обещанието на Отца – кръщение с Духа Св. Необходимо е да се молят искрено и да очакват това обещание, съгласно заповедта на Господ Исус Христос. Така те ще получат сили за творчество в живота и духовни дарби, необходими за служението⁵⁾.

Кръщението със Св. Дух става в един момент. Той се отбелязва с говоренето на чужд език, даден от Духа Св.⁶⁾

Кръщението с Духа Св. се отличава от духовното раждане, от новородението; то следва подир последното. Говоренето на езици при кръщението с Духа Св. и дарът да се говорят езици⁷⁾ не се отличават по същина, а по цел и предназначение.

Гл. 7. Всеки член на Църквата трябва да води свят живот, да ходи по духа а не по плът⁸⁾. С помощта на Духа членовете на Църквата могат да изпълнят заповедта: "Бъдете святи, понеже Аз съм свят"⁹⁾.

Бог желае всички вярващи да бъдат осветени, да бъдат "святи във всички постъпки"¹⁰⁾. Святост се постига, като се живее в послушание на Словото Божие¹¹⁾.

Гл. 8. Исус Христос е установил две тайнства: **кръщение и Господна вечеря**. Заповядал е Неговите последователи да пазят тези тайнства до второто Му пришествие.

Кръщението, съгласно Словото Божие, трябва да бъде прието от всеки, който вярва, че Исус Христос е негов личен Спасител и Господ, и истински се покае¹²⁾. Приеманият тайнството – кръщение изявява пред Бога и човеците, че е умрял за греха, погребал се е с Христос и е

¹⁾ I Сол. 5:12-13; Евр. 13:7

²⁾ I Кор. 9:7-14; I Тит. 5:7-19

³⁾ I Тим. 5:1-5, 11-14; Тит. 2:2

⁴⁾ I Петр. 5:5; Тит. 2:6; Еф. 3:1-4; Кол. 3:20-21

⁵⁾ Лука 14:19; Деян. 2:4, 8; I Кор. 12:1-13

⁶⁾ Деян. 2:4; 10:46; 11:15; 19:6

⁷⁾ I Кор. 12:4-10, 28

⁸⁾ Рим. 8:12-13; 13:14; Гал. 5:16-25; Еф. 4:22-24; Кол. 3:1-10

⁹⁾ Лев. 11:44; I Петр. 1:16; Еф. 1:4

¹⁰⁾ I Петр. 1:15

¹¹⁾ I Йоан 3:5; Евр. 12:14; I Сол. 3:23-24

¹²⁾ Мат. 28:19-20; Марк 16:15-16

възкръснал с Него за нов живот¹⁾). Потапянето във вода символизира умиването на сърцето на кръстения с кръвта Христова²⁾).

Ясно е, че малки деца не могат да бъдат кръщавани. Те не могат съзнателно да вярват и съзнателно да се покаят. Според обичая, те могат да бъдат поставени Богу и **на именувани**³⁾).

Господната вечеря, съгласно заповедта на Христос, се извършва за Негов спомен⁴⁾). Тя се състои в преломяване на хляб и вино (сок от грозде). Възпоменават се чрез Господната вечеря Христовите страдания и смърт⁵⁾, а така също Неговата любов към хората⁶⁾, по силата на която Той даде себе си за нас и става наша духовна, небесна храна⁷⁾).

Приемащият с вяра хляба и виното, давани при Господната вечеря, се приобщава с Христос⁸⁾ и с Църквата⁹⁾).

В Господната вечеря вземат участие всички спасени. Не е необходимо те да са кръстени с вода и с Дух Св. Кръщението с вода не спасява; то следва спасението.

Гл. 9. Всички вярващи, по силата на изкупителното дело Христово, могат да получат **изцеление** при болест, ако вярват и се помолят¹⁰⁾).

Гл. 10. При второто пришествие Христово всички повярвали в Христос и заспали в Христос ще **възкръснат** нетленни, мигновено ще се изменят останалите живи и ще се пренесат в истинската Христова Църква¹¹⁾).

До второто пришествие Христово не всички ще повярват в Христос. Не малко ще са далече от Бога. Даже в тъй наречената "видима църква" "беззаконието ще се умножи и у мнозина ще изстине любовта"¹²⁾). В момента на най-дълбокия духовен упадък ще се яви Антихристът. Той ще има голяма власт над хората. От този момент ще започне

¹⁾ Рим. 8:2-10

²⁾ I Йоан 1:7; Евр. 10:32; Деян. 2:38; 8:12; 10:47-48; I Петр. 2:5, 9, 10

³⁾ Мат. 19:13-15; I Цар. 1:22-28; Лука 2:22

⁴⁾ Лука 22:19; I Кор. 11:24-25

⁵⁾ I Кор. 11:26; I Петр. 1:18, 19

⁶⁾ Йоан 15:13; Рим. 5:6, 8

⁷⁾ I Кор. 10:16; Йоан 6:51, 53, 56

⁸⁾ I Кор. 10:16

⁹⁾ I Кор. 10:17

¹⁰⁾ Исаия 53:4-5; Мат. 8:16-17; Пс. 103:8; Яков 5:14-16

¹¹⁾ Рим. 8:23; Тит. 2:13; I Кор. 15:51-57; Йоан 14:3; Деян. 1:10-11; I Сол. 4:13-18; 5:4-10; Мат. 25:1-13

¹²⁾ Мат. 24:12; II Тим. 3:1-5; II Сол. 2:3; II Петр. 3:3-4

ужасния седем годишен период на "голяма скръб". Той не е страшен за истинските вярващите, защото в навечерието му, или в началото му, или в средата му Христос ще се яви тайно на облаците и ще вземе своите: мъртвите ще възкръснат нетленни, а живите в един миг ще се изменят¹⁾. Взетите от Христос в облаците ще образуват невястата Христова, ще застанат пред съдилището Христово и ще получат награда според земния си живот.

На земята в тези дни ще властва Антихристът. Мнозина ще се опомнят, ще се разкаят за предишната си топло-хладност и ще изповядат открито и дръзновено Христос за Господ. Те всички ще бъдат обезглавени. А невярващите в Христос ще преживеят ужасни бедствия, описани в Откровението. Палестинските евреи ще сключат съюз с Антихриста. Но още на третата година Антихристът ще пренебрегне обещанието си, ще нахълта в Палестина с огромна армия и ще превърне всичко в пустош. По Ерусалимските улици ще тече кръвта на хиляди евреи. Останалите живи ще се обърнат за помощ от Господа. Тогава Христос ще се яви на облаците, окръжен от светиите. Всяко око ще Го види. Евреите ще ридаят, задето са Го разпънали. Христос ще слезе на земята, ще унищожи армията на Антихриста, него самия и ще хвърли в огненото езеро и ще запази оцелелите евреи. Сатана - древната змия изкусителка - ще бъде затворен в бездната за 1000 години²⁾.

След тази победа над Антихриста и сатана Христос ще основе Своето хилядагодишно царство. Всички евреи ще се завърнат в обетованата земя, ще образуват държава, която ще владее над народите. Целият свят тогава ще познае и ще изповяда Бога.

Гл. 11. **Душите** на вярващите в Христос Исус, след раздялата с телата веднага отиват при Христос и в съзнателно блаженство очакват възкресението на телата, за да се съединят с Тях по чудесен начин и да останат завинаги в слава при Бога³⁾.

Душите на невярвалите в Христос Исус след раздяла с тялото си понасят съзнателни мъки и очакват последния съд пред белия престол след хилядагодишното царство Христово. След него те ще се съединят с телата си и ще бъдат хвърлени в огненото езеро⁴⁾.

¹⁾ Лука 12:35-40; 17:26-30; II Сол.2:3; I Кор. 15:21-23; Мат. 22:30

²⁾ Откр. 20:2-4

³⁾ Фил. 3:20-21; I Кор. 15:42-44

⁴⁾ Откр. 20:11,15; II Сол. 1:7-9; Юда 1:7

Гл. 12. В **огненото езеро** ще бъдат хвърлени за вечна мъка дяволът и ангелите му, звярът (антихристът), лъжливият пророк и всички, които не са записани в книгата на живота: страхливите, неверните, убийците, блудниците, чародеите, идолопоклонниците, лъжците¹⁾.

Гл. 13. **Ново небе и нова земя** ще има за повярвалите в Христос Исус. На тях, според обещанието, ще обитава правда²⁾.

Гл. 14. Вярата трябва да бъде проявена в дела. Без дела вярата е мъртва. Мъртвата вяра има за последица духовна смърт.

Всяка мисъл и дело трябва да отразяват вярата на човека в Христос Исус. В отношенията си към окръжаващите го вярващи, той трябва да вложи любовта си към Христос. Бог и хората искат от вярващите дела като показалец на вярата и любовта им.

Хората са слаби да се борят със злото в тях и около тях. Необходима им е помощта от Бога. Нея те могат да получат чрез молитва.

Молитвата е разговор между Бога и човека³⁾, при който човекът изказва нуждите си и моли Бога за помощ, да ги удовлетвори⁴⁾, проси помощ за другите⁵⁾, благодари на Бога за дадено от Него благословение и подкрепа⁶⁾ или се наслаждава в съзерцанието на Божията слава и красота.

Молитвата не може да бъде вложена в определени задължителни формулировки. Всеки ще намери думи, за да разкрие душата си пред Бога⁷⁾. При истинска молитва думите отговарят на нуждите и настроенията на молещия се⁸⁾; те излизат от сърцето⁹⁾; те са изказ на вярата¹⁰⁾ и отговарят на волята Божия¹¹⁾.

Вярващият трябва постоянно да пребъдва в молитва¹²⁾, да бъде благодарен и да бодърства в молитви¹³⁾.

¹⁾ Откр. 19:20; 20:10-15; 21:8

²⁾ II Петр. 3:13; Откр. 21:1 сл.

³⁾ Пр. 3:32

⁴⁾ Фил. 4:19; Пс.17:7; Паралип. 33:12-13

⁵⁾ Еф. 1:16; Фил. 1:4

⁶⁾ Еф.1:3

⁷⁾ Йоан 4:23; I Кор. 14:13; II Кор 3:6; Рим. 2:9; Мат. 15:8

⁸⁾ Деян. 1:24-26; 4:24-30

⁹⁾ Евр. 10:12

¹⁰⁾ Мат. 21:22; Марк 11:24; Як. 4:3, 5:16

¹¹⁾ Мат. 16:10; Рим.12:2

¹²⁾ Фил. 4:6; Кол. 4:2

¹³⁾ I Петр. 4:7

Вярващият може да се моли на саме¹⁾, в единство с други²⁾ и в събрание на вярващи³⁾.

Положението на тялото при молитвата зависи от сърдечното разположение на човека. Добре е, обаче, да има единство при общите молитви в храма.

Гл. 15. **Словото Божие** е източник на вяра, храна за душата и непогрешимо правило за живот. Успех в духовния живот не може да има онзи, който пренебрегват Словото Божие и не го изучава.

Словото Божие трябва да се изучава: всекидневно, като насъщна храна⁴⁾ с дух на молитва⁵⁾ със смирение⁶⁾ и внимание⁷⁾ както подобава на Слово Божие⁸⁾. Така то се вселява у вярващия изобилно с всяка премъдрост⁹⁾.

Гл. 16. Всяка добра проява в живота е плод на Духа Св.¹⁰⁾ Християнинът трябва да се радва, че е подкрепян от Духа Св. и **да работи за Бога** дръзновено. Любовта към Бога, а не някаква принуда¹¹⁾, трябва да ръководи мислите и делата Му.

Работата за Бога е много разнообразна, защото се извършва сред хората. За нея не може да се предписват програми. Възможно е да се сочат само средства. Такива са напр. молитва за спасението на други хора, благовестване, свидетелстване за Бога с думи и дела, себеотрицание и др. Не рядко Бог сам призовава своите синове към определена от Него работа.

Благотворителността е знак за пълно посвещение. Успехът в духовния живот се определя от доброволните пожертвования за Бога. Трябва да се започне с

¹⁾ Мат. 6:6

²⁾ Мат. 18:19

³⁾ Деян. 2:42; 4:31; 5:4; 12:5

⁴⁾ I Петр. 2:2; Деян. 20:32; 17:11

⁵⁾ Йоан 14:20; I Йоан 2:27; Пс. 119:18

⁶⁾ Мат. 11:25

⁷⁾ Ис. Нав. 1:6

⁸⁾ I Сол. 2:13

⁹⁾ Кол. 3:16

¹⁰⁾ Еф. 4:30; I Сол. 5:19

¹¹⁾ II Кор. 5:14,15; Парал. 4:10

даване на десятък на Господа¹⁾ и да се завърши с наслада от всяка възможна жертва²⁾).

Християнинът не бива да злоупотребява с готовността на неговите братя да споделят с него материалните си блага. Апостолът е осъдил ленността. "Който не иска да се труди, не бива да яде"³⁾. Християнинът трябва да се труди, да насърчава честния труд и да изобличава ленността⁴⁾).

Братска любов и страх от Господа трябва да ръководят вярващия в отношенията му към **наставниците и братята и сестрите по вяра**.

Словото Божие заповяда да имаме особена почит и уважение към духовните си наставници⁵⁾. Недостойно е папството да критикува своя пастир. Ако пастирът има прегрешения, то свидетелстващият за тях трябва да намери подкрепата поне на двамина по-духовни братя⁶⁾).

Към братята и сестрите по вяра християнинът трябва да се отнася с почит, като към равни на себе си и даже като към по-големи, да поддържа мира и единството между всички, да избягва спорове и препирни⁷⁾, да вразумява безчинните, да утешава малодушните, да подкрепя немощните и да бъде дълготърпелив към всички⁸⁾). Ап. Павел подобно упътва вярващите как да се отнасят с младите, със старите, със слугите, с господарите, със сираците, с вдовиците и т.н.

Членовете на евангелските петдесетни църкви трябва да бъдат много **внимателни в отношенията** си към членове и общества от други религиозни вероизповедания. Те не трябва да забравят, че видимата, земната организация не отделя християнина от всемирната Христова Църква. Достойно е да се помогне на всеки християнин, когато той потърси подкрепа. Необходимо е да се поддържат най-приятелски отношения с вярващите от петдесетни общества, които по една или друга причина не искат да влязат в Съюза на евангелските петдесетни църкви, и да им се помага във всичко, доколкото те позволяват.

Църквата е всемирно духовно семейство. След нея **семейството** е най-съвършеното по характер и предназначение

¹⁾ Малах. 3:8, 9, 10; Лука 11:42

²⁾ II Кор. 9:7; Лука 12:33; Фил. 4:14-16; II Кор. 8:12; 9:11-13; Еф. 4:28

³⁾ II Сол. 3:10

⁴⁾ I Сол. 4:11; Еф. 4:28; I Сол. 2:9; II Сол. 3:8-10

⁵⁾ I Тим. 5:17-18

⁶⁾ I Тим. 5:19; I Сол. 5:12-13

⁷⁾ II Тим. 11:18, 23; 2:4

⁸⁾ I Сол. 5:14-15

общество на земята. Към него всеки християнин трябва да се отнася сериозно и внимателно.

Бракът е установен от Бога¹⁾ и потвърден от Господ Исус Христос и апостолите²⁾. Бракът не бива да се сключва без съвета Божии. Бракът не може да се разтрогва³⁾. Само смъртта на единия от съпрузите освобождава другия от брачния съюз⁴⁾. Господ допуска изключение само в случай на прелюбодеяние⁵⁾.

При встъпване в брак вярващият трябва да се ръководи от Словото Божие. Изпълни ли повелите на Божието Слово, той може да очаква Божието благословение.

Словото Божие казва: "Не се впрягайте заедно с неверните"⁶⁾. Каквото и да правите, словом или делом, вършете всичко в името на Господ Исус. "Изпитвайте, що е благоугодно Богу"⁷⁾. Отношенията между съпрузите трябва да бъдат като отношенията между Христос към Църквата.

Мъжът е длъжен да обича жена си, както Христос възлюби Църквата и предаде себе си за нея⁸⁾. Той трябва да се отнася към жена си като към по-слаб съсъд и сънаследница на благодатния живот⁹⁾, а не жестоко¹⁰⁾. Той трябва да се грижи за нейната и на децата си прехрана¹¹⁾.

Жената трябва "да се покорява на мъжа си, та ако някой мъж не се покорява на Словото, чрез поведението на своята жена да бъде спечелен без увещание"¹²⁾. Мъжът е глава на жената¹³⁾, и затова тя трябва да обича него и децата си¹⁴⁾. Всяка християнка съпруга трябва да бъде целомъдрена, чиста, къщовница, добра, покорна на мъжа си, та да не се хули Словото Божие"¹⁵⁾.

Ако съпругът или съпругата се обърне към Христос, той или тя не бива да напуска съпруга си, ако той е съгласен

¹⁾ Бит. 1:27-28. Виж приложение №13 и 14

²⁾ Мат. 19:4-6; I Кор.7:2; Евр. 13:4

³⁾ Мат. 19:6

⁴⁾ Римл. 7:2

⁵⁾ Мат. 5:32; 19:9

⁶⁾ II Кор. 6:14

⁷⁾ Еф. 5:10; Кол. 3:17

⁸⁾ Еф. 5:25-28; I Кор.7:3

⁹⁾ I Петр. 3:7

¹⁰⁾ Кол. 3:19

¹¹⁾ I Тим. 5:8; Еф. 5:28-29

¹²⁾ I Петр. 3:1-2

¹³⁾ I Кор. 11:3

¹⁴⁾ Тит. 2:4

¹⁵⁾ Тит. 2:5

да живеят заедно¹⁾). Обърналият се към Христос трябва да се моли и да работи за спасението на неповярвалия.

Християните-родители трябва да възпитават децата си "в учение и наставление Господне"²⁾ та те - децата "да бъдат послушни на родителите си, в името на Господа"³⁾.

Децата на родители-християни трябва да искат съгласието на родителите си, за да встъпят в брак. Не бива да се позволяват бракове на сродници по кръв до четвърти пояс и бракове на неподходящи момък и мома.

В живота християнинът трябва да бъде сол и светлина на света, да върши всичко за слава Божия, да не бъде съблазън за другите.

Християнинът живее в света, но не е от света. Той трябва да обича хората, да живее и работи между тях, но да избягва всичко лошо, всичко осъдено от Словото. Иначе "солта ще обезсолее".

Християнинът не бива да отива там, където не може да вземе със себе си Христос⁴⁾, където не би желал да го намери Христос, ако ненадейно дойде. Християнинът не бива никога да върши онова, което не би могъл да извърши в присъствието на Христос⁵⁾.

Всеки християнин трябва да бъде добър посланик на държавата, в която живее. Той трябва да се покорява на властите⁶⁾ не от страх, а от уважение и да "отдава всекиму каквото е длъжен: комуто данък - данък; комуто берия - берия; комуто страх - страх; комуто чест - чест"⁷⁾. Той трябва "да отправя просби, молитви, молби, благодарения за всички човеци, за царе и за всички, които са на власт, за да прекара тих и мирен живот в пълно благочестие и чистота"⁸⁾. Евангелските петдесетници в България трябва винаги да са готови да изпълнят всички свои задължения, като български поданици и да помогнат на своя народ във всичко, което не противоречи на Словото Божие⁹⁾. Съгласно Словото Божие¹⁰⁾ те не бива да бъдат членове на политически партии, на тайни дружества, на религиозни общества, които

¹⁾ I Кор. 7:12-13

²⁾ Еф. 6:4

³⁾ Еф. 6:1

⁴⁾ Пс. 39:7; Мат. 28:20

⁵⁾ Мат. 24:44-51; Лука 21:34-35; I Сол. 5:2-4

⁶⁾ Рим. 13:7

⁷⁾ Рим. 13:7

⁸⁾ I Тим. 2:1-4

⁹⁾ Деян. 4:19; 5:29

¹⁰⁾ Йоан.18:30

не изповядват Христос Спасителя. При избори, всеки трябва да изпълни гражданския си дълг и с чиста пред Бога съвест да подаде своя глас.

Всеки член на Евангелска петдесетна църква е длъжен да посещава интимните братски събрания. Освен тях, той трябва да посещава поне две седмични евангелизаторски събрания за външните: едно в неделя и едно през седмицата. През седмицата трябва да има и едно молитвено събрание за кръщение в Дух Светий¹⁾.

Всяка евангелска петдесетна църква трябва да основе свое неделно училище. То е необходимо за преуспяване в Словото Божие. Посредством систематичното изучаване на Библията ще се отстрани религиозното невежество, неправилните тълкувания на библейските истини²⁾. Особено полезни са няколко дневните или месечните библейски курсове. Всяка евангелска петдесетна църква трябва да урежда и специални младежки събрания, хорове и увличаща младите духовна дейност. Така тя ще увеличи своите материални и духовни сили.

Не трябва да се забравят и децата. Техните духовни интереси не бива да се оставят неудовлетворени. Чрез духовни песни, изучаване на части от Божието Слово в детското неделно училище може да се отворят детските сърца за Исус Христос. Ап. Павел подчертава великото значение на християнското възпитание³⁾.

Жените са сънаследници на благодатта. Те могат да работят за Бога наравно с мъжа⁴⁾ в общата църковна дейност и в женските събрания. Те са особено полезни за извън църковна дейност: да просвещават и призовават към Христос по домовете, в работилниците.

Гл. 17. Църквата Христова, водена от Духа Св., постепенно се организира според нуждите на времето. "Той постави едни за апостоли, други за пророци, други за евангелисти, други за пастири и учители, за усъвършенстване на светиите в делото на служението, в съграждане на тялото Христово"⁵⁾. С една дума, Апостолът говори за пет вида **духовни служители**.

Апостолите притежавали до известна степен всички духовни дарове на Духа. Апостолско служение има и днес, но само за съграждане на тялото Христово. Апостолът разработва

¹⁾ Деян. 1:13-14; 2:1

²⁾ II Петр. 3:14-16; I Тим. 4:13; II Тим. 2:2-5; 3:14-15

³⁾ II Тим. 1:5; 3:14-15

⁴⁾ Рим. 10:1-3, 6; Фил. 4:2

⁵⁾ Еф. 4:11-12

нова почва¹⁾), основава и урежда църкви. Той управлява и организира като баща²⁾).

Пророци не могат да бъдат всички християни, макар че за всички е възможно да пророкуват³⁾. От Словото⁴⁾ е ясно, че пророци били наричани онези християни, които постоянно са упражнявали дара за пророкуване, които са дали доказателства за истинността на този дар и са назидавали чрез него.

Пророците не са били смятани за единствени духовни водачи, но са били уважавани⁵⁾. Апостол Павел внушава⁶⁾, че трябва да се обсъжда говоренето от пророците.

Пророческото служение се проявява у проповедници, изпълнени със Св. Дух: Дух Св. заговорва чрез тях, когато те проповядват.

Евангелистът или благовестителят проповядва Евангелието на спасените. Той има за цел да възбуди съзнание за греха, необходимост от покаяние и жажда за Христос. "Делото на благовестник" често извършват тези, които имат и някакво друго служение⁷⁾. Благовестието се допълва от други служения: напр. пастируване, организиране.

Пастирите са "овчари на стадото". Те са служители на една църква, на едно стадо. Те имат един дар - любов, която ги подтиква да се пожертват за стадото⁸⁾. Истинският пастир "умира", за да живее стадото му.

Пастирът е ръководител и пазител на пасомите си, а не обратно. Той управлява и в същото време е слуга на стадото, заради Христос.

Стадо без пастир не може да живее духовно. И поради това, църквата е длъжна да се грижи за материалната издръжка на пастиря⁹⁾.

Учителят често е свързан с пастиря. И двамата работят заедно. Учителят, обаче, не носи отговорност за живота на църквата; той спокойно, съсредоточено и методично поучава и изяснява Христовото учение. Учителят въздейства на ума, а пророкът - на чувствата.

¹⁾ Рим. 15:20

²⁾ I Кор. 9:1-2, 12; Тит. 1:5; Деян. 15:41; I Кор. 6:15

³⁾ I Кор. 14:1

⁴⁾ Деян. 13:1; 11:23; 15:32

⁵⁾ Деян. 11:27-29

⁶⁾ I Кор. 14:29-32

⁷⁾ II Тим. 4:5

⁸⁾ Йоан. 10:11

⁹⁾ I Кор. 9:6-11

Гл. 18. Освен духовните служения има и естествени служения, необходими за растежа на църквата. Такива са епископското, презвитерското и дяконското.

В Деяния на апостолите¹⁾ се говори, че Павел повикал "презвитерите църковни в Ефес" и им казал: "внимавайте върху себе си и върху стадо, сред което Духа Св. ви е поставил епископи, да пасете църквата на Господа"²⁾. Това показва, че служението на презвитера (старея) и епископа (надзорника) е едно и също. Презвитерите са били възрастни християни, признати от вярващите за техни епископи (надзорници).

Презвитери, които са имали и някое **духовно служение** не са се отлъчили от другите презвитери - епископи. Апостолите Петър и Йоан се наричат **презвитери**, т.е. поставят се наравно с всички надзорници (презвитери и епископи) над църквата³⁾. С една дума пастирът на църквата е презвитер.

Дяконите са се грижили за материалните нужди на църквата. Първоначално за дякони са били избирани предимно по-млади хора⁴⁾. Оказана им и била почит⁵⁾.

Гл. 19. В апостолската църква Духът Св. с особена яркост, е проявил своето присъствие чрез **духовните дарби**. Те са девет: слово на премъдрост, слово на знание, вяра, дар за лекуване, дар за чудодействия, пророчество, разпознаване на духове, говорене на разни езици и тълкуване на езици. С упадъка на църквата тези дарби постепенно се изгубили. Някои християни даже твърдят, че вече няма духовни дарби. Те неправилно тълкуват думите на апостола в I Кор. 13:8-10.

"Любовта никога не отпада, а другите дарби, ако са пророчества, ще престанат, ако са езици ще замлъкнат, ако са знания ще изчезнат. Защото отчасти знаем и отчасти пророкуваме; но когато дойде съвършеното знание, тогава това "отчасти" ще изчезне."

Дух Св. е един и същ вчера и днес. Мнозина Му пречат да прояви своята сила поради неверието си и светския си живот. Той и днес дава същите духовни дарби на онези, които са готови да Му се покорят и да бъдат водени от него. Ап. Павел ни учи да показваме ревност за духовните дарби⁶⁾ и да желаем по-добрите от

¹⁾ Деян. 20:17

²⁾ Деян. 20:28

³⁾ I Петр. 5:1; III Йоан 1:1

⁴⁾ Деян. 5:6

⁵⁾ I Тим. 3:6-13

⁶⁾ I Кор. 14:1

тях¹⁾. Освен това – “да не занемаряваме дарбата, която е в нас”²⁾, т.е. разумно, съзнателно, доброволно и редовно да работим в хармония с Духа Св. за поука на църквата³⁾.

Слово на премъдрост. Това е свръхестествено изговаряне на мъдрост, подходяща за определен случай. Христос бе казал на апостолите си: “Аз ще ви дам уста и премъдрост, на която не ще могат да противоречат, нито да противостоят всички ваши противници”⁴⁾.

Слово на знание. Този дар е подобен на първия: изказват се думи чрез откровение. Проявява се в знание на факти или на духовни истини, а вероятно и в знание на спотаени, лични работи⁵⁾.

Вяра. Не вяра, без която никой не може да види Бога⁶⁾ и която трябва да има всеки християнин, а чудотворна вяра. Тази вяра е най-големия измежду даровете. Който я притежава, той има огромни възможности.

Дар за лекуване. Даден е на някои, за да лекуват телесни болести. Всеки вярващ, обаче, може да очаква да получи този дар, съгласно дадените от Христос обещания⁷⁾ и всеки презвитер може да се моли за излекуването на болен⁸⁾.

Дар на чудодействия. Понятен е и очебиен.

Пророчество. То е дар за вдъхновено говорене. Бил е, вероятно, най-обикновения от всички дарове. Него ап. Павел особено препоръчва на вярващите⁹⁾. Проявява се “ако дойде откровение”¹⁰⁾. Понякога съдържа елементи на предсказание¹¹⁾. Главната му цел е да служи “за поука, увещание и утеха”¹²⁾.

Разпознаване на духове. Тоя дар се отдалечава от обикновената прозорливост или проникателност. Дава възможност да се знае източника на свръхестествени прояви. Имащият го е пазител на църквата от измама

¹⁾ I Кор. 14:13

²⁾ I Тим. 4:14

³⁾ I Кор. 14:26-40

⁴⁾ Лука 21:15; I Кор. 12:31

⁵⁾ Деян. 5:1-4

⁶⁾ Евр. 11:6

⁷⁾ Марк 16:18

⁸⁾ Яков 5:14

⁹⁾ I Кор. 14:1

¹⁰⁾ I Кор. 14:30

¹¹⁾ Деян. 11:27-30

¹²⁾ I Кор. 14:3

Разни езици, т.е. дар да се говорят езици, не изучавани по-рано. На петдесетница този дар се прояви с особена сила¹⁾. Този дар не беше даден на апостолите, за да могат да проповядват Евангелието на езичниците. Езиците не са винаги известни човешки говорими езици²⁾. Вдъхновените думи не са разбираеми за други и трябва да бъдат изтълкувани от вярващите, които имат свръхестествен дар да тълкуват езици.

Тълкуване на езици. Той е допълнение към дара да се говорят разни езици. Без него непонятните изкази на говорещите езици не могат да поучават събранието. При липса на този дар, говорещият на "незнайни езици" трябва да мълчи в събранието. "Който говори на непознат език, трябва да се моли за дарба да тълкува"³⁾.

Сред петдесетните общини нерядко е имало хора, които са правили напъни да ръководят църковния живот с помощта на измамни откровения, видения, сънища и духовни дарби. Тези напъни са били винаги вредни за Божието дело.

Всички откровения, видения, сънища и духовни дарби трябва да бъдат съобщавани на пастиря на църквата и проверявани от него. Само с негово разрешение откровенията, сънищата и виденията може да се разказват в **братски** събрания. Невярващите се съблазняват от разказите за откровения. Освен това, сънищата и виденията се дават от Бога за подкрепа и насърчение на вярващия, а не за общо назидание.

Духовните дарби също трябва да се проверяват. Трябва да не се забравя, че сатаната не рядко използва хората, за да заблуждава и съблазнява вярващите. Всяка употреба на духовна дарба, не хармонираща с Словото Божие, трябва решително и незабавно да се игнорира. Съгласно Божието Слово⁴⁾ не бива да се говори чужд език в църковното събрание, ако някой от членовете няма дар за тълкуване на езици. В такива случаи вярващите могат да говорят на чужд език на себе си и на Бога тихо⁵⁾.

В църковните събрания не бива да се допускат съобщения за знамения и чудеса, неподтвърдени от други свидетели.

¹⁾ Деян. 2:1-40; 10:46; I Кор. 14:3

²⁾ I Кор. 13:1

³⁾ I Кор. 14:13

⁴⁾ I Кор. 14:6, 14, 17, 19, 23, 28

⁵⁾ I Кор. 14:28

При употреба на духовните дарби и при обикновена молитва вярващите не бива да буйстват. Необуздаността не е език за благодатно състояние, както смятат някои; тя е вредна за църковната община¹⁾.

В общите молитвени събрания всички трябва да се молят тихо, та думите на пастиря или заместника му, който се моли гласно, да бъдат чути и разбрани от всички. Само в братски молитвени събрания и в молитвени събрания за кръщение с Духа Св., когато Духът Господен изпълва вярващите, общите, единомдушните хваления, величания и благодарения са естествени и неизбежни.

*

Обществото на петдесетниците, именувано Съюз на евангелските петдесетни църкви в България, е добре организирано. С голямо напрежение се следи за запазване на узаконените ред и дисциплина. Изработен е **устав**. Ще предам само по-важните положения на този устав.

Чл. 3. Когато най-малко седем души спасени и изпълнени с Духа Св. (или очакващи силата свише) пожелаят да основат църква и се присъединят към Съюза на евангелските петдесетни църкви в България, те се събират на заседание, прочитат правилника и устава на съюза, и ако ги възприемат изцяло, избират дякон, духовен съвет и настоятелство.

Чл. 4. Когато едно малочленно общество се организира в църква, то избира само дякон и настоятелство.

Чл. 5. Църква не могат да образуват вярващи по-малко от 7 души, живеещи на едно място и съгласни с устава и правилника. Те се присъединяват като отделни членове към някоя организирана църква в друг град или село, докато приведат при Христос други души и стане възможно, съгласно чл. 3, да се организират в отделна църква.

Забележка. В учредителното събрание гласуването става съгласно чл. 54. Препоръчва се за основаване на отделна църква да поканят на учредителното събрание само ония от обществото, които със своя живот са доказали, че са действително новородени.

Чл. 6. Новоизбраният дякон или духовен съвет на една малочислена църква веднага съобщава писмено за станалото на Изпълнителната комисия на съюза. Последната веднага изпраща при новоосновената църква един от своите ръкоположени членове, който да довърши уредбата на църквата и да ръкоположи дякона или дяконите²⁾.

¹⁾ I Кор. 14:40

²⁾ Тит. 1:5; Деян. 6:5,6; Виж приложение №5, №6.

Чл. 1. Евангелските петдесетни църкви в България, които приемат за свой единствен правилник за вяра, работа и живот Библията, образуват Съюз на евангелските петдесетни църкви в България.

Забележка. Общата дейност на съюзените църкви се ръководи от общия съвет и изпълнителна комисия. (Виж чл.80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 91,92, 95, 96, 97, 98, 99, 100).

Чл.7. Всяка църква има печат в кръгла форма с надпис наоколо: "Евангелска петдесетна църква в гр.... или село...." и в средата – корона и кръст.

Чл. 8. Печатът се съхранява от пастира или секретаря на настоятелството, ако църквата няма пастир. Той се поставя върху всички писма и документи, издадени от църквата или нейното настоятелство.

Чл. 93. Съюзът на евангелските петдесетни църкви има печат в кръгла форма с надпис наоколо: "Съюз на евангелските петдесетни църкви в България" и в средата – корона и кръст.

Чл. 94. Печатът се поставя от секретаря на съюзната изпълнителна комисия. С него се подпечатват подписите на длъжностните лица върху изходящите писма и документи.

Чл. 9. Всеки редовен посетител на църковните служби, който открито засвидетелства, че е приел Христос за свой личен Спасител, може да бъде приет в обществото на вярващите. С това то не поема каквато и да била отговорност пред властите, а само поема грижата за духовното ръководене на личността.

Забележка. Лицата, които посещават службите само от време на време, и чиято духовна опитност е съмнителна, се приемат като слушатели.

Чл. 10. Всеки вярващ, който желае да стане член на църквата, изказва това свое желание пред духовния ръководител, който от своя страна му дава копие от устава и правилника (на Евангелските петдесетни църкви в България), за да ги прочете. Щом като кандидатът изкаже своето съгласие с всички основни точки на учението и вярата и с всички нареждания на устава и правилника, духовния съвет (или дяконът в малочислена църква) го изпитва относно неговата опитност и пр., след което, ако кандидатът бъде одобрен, препоръчва го за приемане от църквата на едно от нейните заседания. От кандидатът се изисква да изповяда своята вяра публично, пред всички членове на църквата¹⁾.

¹⁾ Съгласно Рим.10:9; I Тим. 6:12

Забележка 1. Новородени лица, които са изказали желание да се кръстят с вода, но не са имали възможност да сторят това, могат да бъдат приети за членове на църквата.

Забележка 2. За препоръчване е лица с малка и неотдавнашна духовна опитност да останат членове на обществото за известно време, преди да бъдат приети за членове на църквата.

Забележка 3. Жени, които са достойни да бъдат членове на църквата, но имат невярващи мъже, се приемат за членове, след като получат съгласието на мъжете си. В противен случай те остават членове само на обществото.

Чл. 11. В случай, че някой член на църква или общество се премести в друг град или село, където има църква, дава му се надлежното препоръчително писмо, за да може той да бъде приет за член на църквата или обществото в новото си местожителство. (Виж приложение № 7)

Чл. 12. Децата на членовете на църквата се вписват в отделен регистър, за да им се издават документи, когато стане нужда (Виж приложение № 8)

Забележка. Когато само бащата е член на църквата, то неговите деца, съгласно чл. 12, могат да бъдат вписани в отделния църковен регистър. Когато, обаче, само майката е член на обществото, съгласно чл. 10, заб. 3, децата запазват вероизповеданието на бащата. Ако бащата се съгласи децата му да приемат вероизповеданието на майката, то те се вписват в църковния регистър.

Чл.13. За проповядване на Евангелието, за основаване на нови църкви, за тяхното ръководене и уредба, Господ призовава духовни ръководители, които според духовните си дарби и служения носят различни наименования, като: апостоли, пророци, пастири, учители и пр. Те са равни помежду си в църквата, но по права и власт се делят на пастири (законно ръкоположени свещенослужители) и проповедници.

Чл. 14. Пастирите имат право да извършват кръщение, венчаване, погребение, ръкополагане и Господна вечеря.

Забележка. Пастирите и проповедниците, ако имат църкви, ръководят всички църковни заседания, освен онези, в които се разглеждат въпроси, засягащи лично тях; в такива случаи те не присъстват.

Чл. 15. Пастирите и проповедниците имат задължения за надзирават, да проповядват и да поучават¹⁾, да държат вярното слово, да увещават, да убеждават²⁾, да наставляват,

¹⁾ I Тим. 3:4, 5; 5:17; Деян. 6:2, 4

²⁾ Тит. 1:9

наглеждат и пасат стадото Божие¹⁾, да се молят за болните и да ги помазват²⁾.

Чл. 16. Пастири и проповедници, които имат особени дарби да проповядват Евангелието пред неверните, в известни случаи извършват изключително службата на благовестители.

Чл. 17. Проповедници, които само благовестват, се наричат проповедници – благовестители; те нямат свои църкви.

Чл. 18. Проповедник, който желае да бъде ръкоположен за пастир, изявява това свое желание писмено пред Изпълнителната комисия на съюза³⁾. Последната, ако намери кандидата за подходящ, определя място за изпитването му и за евентуалното му ръкополагане.

Забележка. Препоръчва се ръкополагането да става по време на годишния събор на Съюза. Изпълнителната комисия и кандидатите за ръкополагане отиват на определеното за събора място 1-2 дни по-рано, според нуждата.

Чл. 19. Кандидатите за ръкополагане трябва да отговарят на следните условия:

Да са кръстени с Дух Св. ⁴⁾

Да имат дълбоко съзнание за Божието призвание⁵⁾.

Да имат умствена и духовна зрялост⁶⁾. Възрастта няма значение.

Да имат достатъчно продължителна духовна опитност⁷⁾.

Да имат благородни качества⁸⁾.

Да имат вещина в управление на своя дом и безукорен семеен живот, ако са семейни⁹⁾.

Да познават основно словото Божие и да умеят да поучават¹⁰⁾.

Да имат добро име сред външните¹¹⁾.

Да са били проповедници най-малко една година и да имат свидетелство от Изпълнителната комисия¹²⁾.

¹⁾ Деян. 20:28; Йоан 21:16; Евр. 13:17; I Петр. 5:2

²⁾ Яков 5:14

³⁾ Виж чл. 95

⁴⁾ Деян. 2:4

⁵⁾ I Тим. 1:12; II Тим. 1:11; Еф. 3:7, 8; Деян. 15:8, 16

⁶⁾ I Тим. 1:13

⁷⁾ I Тим. 3:6; 5:22

⁸⁾ Тит. 1:7, 8; I Тим. 3:2, 3; Тим. 2:24, 25

⁹⁾ I Тим. 3:2, 4, 5, 11; Тит. 1:6

¹⁰⁾ I Тим. 3:2 сл.; II Тим. 2:15, 24 сл.; Тит. 1:9

¹¹⁾ I Тим. 3:7

¹²⁾ Виж чл.103

10) Да имат добро общо и духовно образование.

Забележка. Могат да бъдат ръкоположени и кандидати с недостатъчно образование, ако притежават особени духовни дарби и отговарят на всички останали условия.

Чл. 20. Изпълнителната комисия изпитва на себе кандидата, за да установи доколко той отговаря на условията, изброени в чл. 19 т. 1, 2, 3, 4, 7, 9 и 10. А, за да установи доколко той отговаря на т. 5, 6, 8 и забел. към чл. 19, тя събира сведения от достоверни източници.

Ръкополагането става публично, в специално за тази цел събрание. Един от ръкоположените пастири се обръща към кандидата или кандидатите с подходяща реч, обоснована на Св. Писание. След това става ръкополагането чрез възлагане на ръце и молитва.

Чл. 21. Всеки пастир трябва да притежава свидетелство за ръкополагането си, съгласно чл. 10. (Виж прилож. № 9 и 10).

Чл. 22. Проповедникът има същите права и задължения, каквито има и пастирът. Правата му, обаче, пред гражданските власти са ограничени. (Виж чл. 14).

Чл. 23. Един духовен работник може да бъде признат за проповедник, ако отговаря на т. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8 чл.19. В такъв случай, чрез възлагане на ръце, той бива препоръчан на Божията благодат.

Чл. 24. Всеки проповедник трябва да притежава свидетелство, съгласно чл. 103. (Виж прилож. 11 и 12).

Чл. 25. Всяка църква е свободна да си избира духовен ръководител, измежду работниците на съюза. За тази цел духовният съвет на съответната църква или дяконът на малочислена църква поканва пастир или проповедник да посети църквата и да ръководи молитвените събрания известно време. Ако две трети от членовете на църквата пожелаят поканения да остане техен духовен ръководител, тогава духовният съвет или дяконът го уведомява за това. В случай на благосклонно съгласие от страна на поканения пастир или проповедник, той заема длъжността.

Чл. 26. Веднага след заемане на длъжността, пастирът или проповедникът съобщава за това на изпълнителната комисия.

Чл. 27. Ако духовния ръководител (пастирът или проповедникът) или църквата чувства, че е необходимо да има друг пастир, за да преуспява църквата, то при взаимно съгласие пастирът си подава оставката. Той остава временен ръководител на църквата, докато се намери негов заместник и докато той сам се настани другаде.

Чл. 28. Оставката и смяната, посочени в чл. 27, стават със знанието на изпълнителната комисия.

Чл. 29. Съгласно Св. Писание¹⁾ членовете на църквата или обществото са длъжни да се грижат за материалната издръжка на своя духовен ръководител. Последният, по взаимно съгласие с църквата или обществото, може да предпочете да получава редовно възнаграждение за службата си или пък да живее с вяра.

Чл. 30. Вярващи жени, които чувстват, че Бог ги зове да Му служат и те искрено желаят да посветят живота си Нему, биват признавани от изпълнителната комисия като проповеднички – благовестителки, след като положително се установи, че кандидатките отговарят на условията, посочени т. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8 на чл. 19.

Забележка. Проповедничките не могат да извършват нито кръщение, нито погребение, нито Господна вечеря. Ясно е, че още по-малко те могат да венчават или ръкополагат.

Чл. 31. Всяка проповедничка трябва да притежава свидетелство, съгласно чл. 103.

Чл. 32. За засилване на дисциплината на църквата и за задоволяване на редица нейни духовни и материални нужди, се избират – според нуждата – следните помощници на духовния ръководител: дякони, духовен съвет, библейски работници, водачи на неделното училище, настоятелство и контролна комисия. Помощниците се избират за една година. Те могат да бъдат преизбирани.

Чл. 33. Дяконската служба е една от най-важните. Във всяка църква трябва да има поне един дякон.

Чл. 34. Дяконите помагат на духовния ръководител при извършване на Господната вечеря и при ръководене на църквата. Те наглеждат вдовиците, сираците, бедните. При отсъствие на духовния ръководител, те ръководят църковните събрания и заседания и извършват Господна вечеря²⁾).

Забележка. Дяконите могат да кръщават³⁾).

Чл. 35. Дяконите трябва да са изпълнени с Духа Св. и да отговарят на изискванията, споменати в Св. Писание⁴⁾). Те се избират на годишното църковно заседание за една година⁵⁾). Ако избраният не е бил по-рано дякон, то пастирът на църквата се моли и възлага върху него ръце⁶⁾).

¹⁾ I Кор. 9:3-14; Гал. 6:6 и др.

²⁾ Деян. 6:2-6, 9, 10; 8:5, 6, 35

³⁾ Деян. 8:38

⁴⁾ I Тим. 3:8-16

⁵⁾ Деян. 6:3, 5

⁶⁾ Деян. 6:6

Дяконите влизат в състава на духовния съвет при църквата.

Чл. 36. Ако в някоя църква няма достоен за дякон мъж, то може да бъде избрана жена, която отговаря на условията 1). Избраната за дяконеса може да извършва Господната вечеря.

Чл. 37. Всяка църква трябва да има духовен съвет най-малко от 3 души, включително ръководителя.

Духовният съвет помага на пастиря – духовния ръководител на църквата – да поддържа дисциплината в църквата, да ръководи духовния църковен живот, да приема нови членове и пр.

Забележка. Само малочислени църкви могат да не избират духовен съвет.

Чл. 38. Духовният съвет се състои от пастиря, дяконите и няколко мъже и жени, кръстени с Духа Св. Последните се избират в годишно заседание за една година.

Забележка. За предпочитане е в духовен съвет да има по-равно число мъже и жени.

Чл. 39. Духовния съвет се ръководи от пастиря, а в негово отсъствие – от най-стария дякон.

Чл. 40. Духовният съвет:

бди за духовното състояние на членовете на църквата, за дисциплината в църквата, увещава, предлага за временно отстраняване или изключване от църквата на ония, които въпреки наставленията, увещанията и пр. упорстват и продължават да живеят противно на Словото²⁾);

изпитва кандидатите за членове на църквата и ги предлага на църквата за приемане;

грижи се за духовните интереси на църквата;

разглежда и изглажда спорове, възникнали между вярващите³⁾);

разглежда бракоразводни дела.

Забележка. Ако духовният съвет не успее да разреши известния спор, то той се отнася до общия съвет⁴⁾).

Чл. 41. В по-големи църкви, където има по-голяма нужда от специални работници между децата и жените, може да бъдат избрани сестри, които изцяло или от части да се посветят на тази работа.

¹⁾ Рим. 16:1; I Тим. 3:8-13

²⁾ I Кор. 6:1-5; Гал. 6:1-2

³⁾ I Кор. 6:1-6

⁴⁾ Виж чл. 80, сл.

Тези сестри се наричат библейски работнички. Те могат да бъдат поддържани от църквата, ако нямат средства за прехрана.

Чл. 42. В годишното събрание църквата избира ръководител на неделното училище. Избира се лице с дълбоко духовна опитност и с големи познания върхе Словото.

Ръководителят на неделното училище определя учителите на неделните класове.

Чл. 43. Всяка църква в годишното си заседание избира настоятелство най-малко от трима души.

Чл. 44. Настоятелството води инвентарна книга на църквата, вписва всички движими и недвижими имоти, пари, книжа и др.

Забележка. Новоизбраното настоятелство приема от старото всичко с подписан от девет настоятелства акт в 2 два екземпляра. Единият остава в църковната архива, а другия - у новото настоятелство.

Настоятелството се грижи за чистотата и изправността на църковното помещение, за осветлението и отоплението му.

Настоятелството завежда приходите и разходите на църквата; то се грижи за всички материални нужни на църквата.

Забележка. Настоятелството дава отчет за приходите и разходите пред църквата.

Чл. 45. Настоятелството е длъжно да вземе предварително съгласието на църквата, в случай, че е необходимо да се поправи църковната стграда, да се купи нова, да се продаде старата или да се направят някакви извънредни разходи. В такива случаи се свиква специално събрание.

Чл. 46. Членовете на настоятелството избират помежду си: касиер, секретар и домакин.

Касиерът събира приходите и прави разходи съгласно решенията на настоятелството и на църквата. За всеки направен разход той взема разписка, а за всеки приход издава квитанция. Той води касова книга за приходите и разходите.

Забележка. Касиерът трябва да има дълбока духовна опитност, да се ползва с общо доверие и да е безукорен.

Секретарят води протоколите на всички църковни заседания и ги вписва в протоколната книга. Той води църковната кореспонденция. Последната се подписва от духовния ръководител.

Домакинът се грижи за чистотата на църковното помещение и на всички движими и недвижими имоти на църквата.

35 Чл. 47. Духовният ръководител председателства заседанията на настоятелството при разискване на важни въпроси. Решенията, взети на тия заседания, се протоколират в отделна книга.

§ 44. Църковните заседания биват редовни годишни и извънредни.

Пастирът, или църковният ръководител председателства заседанията винаги, освен в случаите, когато разискванията засягат лично него.

Той открива и закрива заседанията с молитва (и, ако желае, с песен). Началото на заседанието, той – с помощта на секретаря, проверява дали присъстват необходимото за законно събрание число членове. В случай, че чл. 54, заб. 1 не е спазена, той отлага заседанието. При второ свикване за същата цел, заседанието е законно при всяко число присъстващи. Решение се взема само с болшинството поне на две трети от присъстващите.

Изборите на църковни служители стават с тайно гласоподаване. Не се допускат никакви агитации. Преди гласуването всеки иска в тайна молитва Божието ръководство¹⁾. Избран се смята онзи, който е получил най-малко 2/3 от гласовете на присъстващите. В изключителен случай, по общо решение, за избран се смята онзи, който е получил сравнително най-много гласове, макар и по-малко от 2/3.

След избора желателно е всички с явно гласуване да одобрят единодушно избора.

§ 45. Настоятелството и духовния съвет на църквата имат свои заседания, председателствани от пастиря (ръководителя). Разглеждат заявленията за членство, материални и духовни нужди на църквата, на обществото и др.

Чл. 48. В годишното си заседание всяка църква избира контролна комисия от двама души, която проверява сметките на касиера и докладва за резултатите на следващото годишно събрание.

Чл. 49. Всяка църква има право сама да определя характера и числото на църковните си служби за неделния ден и за през седмицата.

Забележка. Желателно е при всяка църква да има неделно училище, женски събрания, младежки събрания и даже събрания на открито, ако властта разреши.

Чл. 50. Всяка църква трябва да има едно годишно заседание, а освен това може да има извънредни заседания според нуждите.

Чл. 51. Денят и часът на заседанието се обявява няколко дни по-рано, като се съобщава и дневния ред.

¹⁾ § 44 и 45 са от "Краткото вероучение и правилник на Евангелските петдесетни църкви в България".

Забележка. За да бъде едно заседание редовно, най-малко 2/3 от членовете трябва да присъстват.

Чл. 52. Годишното заседание се свиква в началото на месец януари. В това заседание се дава отчет за изтеклата година, избират се нови църковни служители и се разглеждат други въпроси.

Чл. 53. Извънредните църковни заседания се свикват от пастиря (духовния ръководител) по негово желание или по желание поне на двама членове от настоятелството или на духовния съвет.

Чл. 54. Жени и мъже по-възрастни от 19 години имат право да гласуват, разбира се, ако са членове на църквата; членове на обществото имат право на съвещателен глас. Избираеми могат да бъдат лица от двата пола, членове на църквата, които са навършили най-малко 21 години.

Гласовете на 2/3 от присъстващите са необходими, за да бъде изборът на един служител правилен. Избирането на служителя става с тайно гласуване.

Чл. 55. Съюзът на църквите, както и всяка църква поотделно, развиват благотворителна дейност, според силите си.

Чл. 56. Препоръчва се всяка църква да счита Българското евангелско благотворително дружество като общ орган на Българския евангелизъм и да му оказва съдействие във всяко отношение.

Чл. 62. Препоръчва се на всички църковни ръководители да приучават папството си да дава десятъка¹⁾ от приходите си за работата Божия в църквата и за разпространение на делото Му изобщо. Приходите на църквата се състоят от десятъците, волните пожертвувания на членовете, случайните пожертвувания и др.

Чл. 57. За да се избегне лошото влияние на провинени членове и за да се предпази църквата от зло заквасване, необходимо е да се упражнява дисциплината, съгласно Словото²⁾.

Чл. 58. Духовният съвет на всяка църква, изпълнителната комисия на общия съвет и самият Общ съвет следя за църковната дисциплина.

Чл. 59. Ако някой от членовете на духовния съвет се провини, останалите членове разглеждат въпроса в негово отсъствие.

Чл. 60. Ако някой пастир или проповедник се провини в неща, противни на Словото Божие, в разпространение на противобиблейски учения и пр., духовният съвет на църквата проучва основно всичко, събира достоверни сведения и съобщава

¹⁾ Мал. 3:8-10; II Кор. 9:6-9; I Кор. 16:1; Деян. 10:35

²⁾ Гал. 6:1; II Тим. 2:25, 26; II Сол. 3:14, 15; Мат. 18:16-18; I Тим. 5:20; I Кор. 5:13; I Тим. 1:20; Тит. 3:9-11; II Кор. 6:12; II Тим. 2:17

за станалото на Изпълнителната комисия¹⁾). Изпълнителната комисия свиква на извънредно заседание Общия съвет.

Ако обвинението се установи и провинилият се пастир или проповедник не желае да се поправи, то от него се изисква да върне документа, издаден му от Изпълнителната комисия и по такъв начин той се лишава от правата на пастир или проповедник.

Изпълнителната комисия уведомява съответната църква за станало.

Забележка. В случай, че провинилият се пастир или проповедникът признае грешката си и се покае, той отново бива приет от Общия съвет²⁾.

Чл. 61. Ако някоя църква престане да се ръководи от Словото и от нарежданията на настоящия устав, Изпълнителната комисия употребява всички усилия, за да поправи направените грешки. Ако не успее, тя свиква извънреден събор на Общия съвет и в тоя събор се решава въпросната църква да бъде отстранена от Съюза.

Чл. 63. Евангелските петдесетни църкви приемат две тайнства: водно кръщение и Господня вечеря.

Чл. 64. Водното кръщение може да бъде прието само от онзи, който се е напълно покаял и е дал плодове на покаяние.

Забележка. Малки деца, които не съзнават какво вършат, не могат да приемат водно кръщение.

Чл. 45. Господната вечеря могат да приемат само вярващи, т.е. покаяли се и спасени чрез кръвта Христова.

Забележка. Господня вечеря може да се дава на хора спасени, които желаят да се кръстят във вода, но които по една или друга причина са нямали възможност да сторят това преди отслужване на Господната вечеря.

Чл. 66. Условия за встъпване в брак:

1) Момъкът трябва да е навършил най-малко 18 г., а момата – 17. Изключение се допуска само със специално разрешение от Общия съвет.

2) Двойката не трябва да се намира в забранено от Словото кръвно родство.

3) Момъкът и момата трябва да бъдат свободни от брачни или годежни връзки с други лица.

4) Двойката трябва писмено да заяви, че по взаимно съгласие желае да бъде венчана.

5) Двойката трябва да е член на Евангелска петдесетна църква или общество.

6) Двойката трябва да представи доказателство, че не страда от заразна болест.

¹⁾ Виж чл. 95

²⁾ Виж чл. 80 сл.

7) Двойката трябва да представи следните документи:

а) Рождено (или кръщелно) свидетелство;

б) Удостоверение от Евангелска петдесетна църква за членство;

в) Общинско удостоверение или свидетелство, подписано от няколко достоверни лица (с нотариално заверени подписи), от което се вижда, че лицето, желаещо до встъпи в брак, е свободно да стори това.

Чл. 67. Пастир, държащ свидетелство издадено от съюза на Евангелските петдесетни църкви в България, не може да сключва бракове между лица, чиито духовна опитност е съмнителна.

Забележка. Ако някой член на Евангелската петдесетна църква пожелае да сключи брак с лице, което няма опитността на спасението, длъжност е на пастиря и на респективния духовен съвет да го предупредят за лошите последствия от такава постъпка¹⁾ и да го посъветват да не сключва такъв брак. Ако лицето не желае да послуша съветите ще му се заяви, че то не може да бъде венчано от пастир на Евангелската петдесетна църква.

Чл. 68. Желаящите да встъпят в брак трябва да заявят на пастира за това си желание най-малко 10 дни преди деня, определен за бракосъчетание. Пастирът обявява публично това.

Чл. 69. Акта за бракосъчетанието се подписва от младоженците, пастиря и двама свидетели.

Чл. 70. На основание учението Христово в Евангелието относно развода, Евангелските петдесетни църкви се обявяват против последния.

Чл. 71. Разводът може да стане само по причина на прелюбодеяние²⁾, в който случай невинната страна не трябва да встъпва в друг брак до смъртта на виновния³⁾. В случай, че други причини правят брачния живот непоносим, двойката може да бъде временно разлъчена, но не и разделена⁴⁾.

Чл. 72. Понеже разведени и повторно задомени личности измежду свещенослужителите обикновено са причина за препъване, укор и разделение, затова, без разлика на това каква е причината за развода, препоръчва се на всички духовни работници и църкви да не позволяват да бъде ръкоположен разведен вярващ, задомен наново, когато се знае, че неговата първа жена е още жива¹⁾.

¹⁾ II Кор. 6:14

²⁾ Мат. 19:9

³⁾ I Кор. 7:39

⁴⁾ I Кор. 7:10-11

⁵⁾ Йез. 64:22

Чл. 73. Препоръчва се на всички пастири по никакъв начин да не извършват бракове между вярващи и разведени личности, чиито първи другари са още живи.

Чл. 74. На лица, които по причина на прелюбодеяние трябва да се разделят, се дават разводни писма от съответните църкви.

Чл. 75. Децата остават под грижата на невинната страна.

Чл. 76. Когато мъжът е виновен, той се осъжда да доставя средства за поддържане на жената и децата в размер, определен от гражданските власти (съдилища).

Чл. 77. Ако след разводът или разлъчване страните се опростят, примирят и пожелаят да се съединят наново, постановлението за развод или разлъчване се унищожава.

Чл. 78. Ако мъжът на някоя вярваща жена е неверник и поради религиозни причини не желае да живее с нея, те могат да бъдат разлъчени, (но не разведени), като мъжът бъде заставен да доставя средства за поддръжка на жена си в размер, определен от гражданските съдилища. В случай че жената на някой вярващ е неверница и поради религиозни причини не желае да живее с мъжа си, разлъчване може да стане, като мъжа не поема никаква отговорност за поддръжката на жена си. Децата, ако има такива, остават под грижата на бащата.

Чл. 79. Заявления за разлъчване или развод се подават до надлежните църкви. В случай, че някоя църква не може да разреши известен въпрос задоволително, заинтересуваните могат да се отнесат до Изпълнителната комисия на Общия съвет.

Чл. 80. Общият съвет на Съюза на евангелските петдесетни църкви в България се състои от редовните делегати на църквите, както и от духовните работници, които притежават редовни документи, издадени от изпълнителната комисия на съвета.

Чл. 81. Общия съвет има следните права и задължения, които упражнява главно чрез Изпълнителната си комисия.

а) Следи за библейските начини и ред на богослужение, работа за Бога и пр. противопоставя се на противобиблейски начин на работа, учение и поведение, които биха се появили между църквите на Съюза; упражнява дисциплина, когато стане нужда и се старае да запази единството в духа и вярата¹⁾.

б) Грижи се за определяне времето, мястото и уреждането на годишните и извънредни събори.

в) Разглежда всички по-важни въпроси по отношение живота и поведението на отделните църкви и работници.

г) Грижи се за съюзните имущества движими и недвижими.

¹⁾ Еф. 4:17-32

д) Представява съюзените църкви пред властите, както и пред другите религиозни организации в страната и в чужбина, чрез религиозния си представител.

Чл. 82. Дейността на Общия съвет е както следва:

а) Насърчава и подпомага евангелизирането на България и околните страни.

б) Създава условия за общуване между християни, които държат основните учения на евангелската вяра.

в) Урежда библейски курсове за подготовка на работници, библейски конференции за назидание на вярващите и конференции за духовни работници.

г) Издава религиозна литература, като брошури и пр.

Чл. 83. Общият съвет има редовен годишен събор, а така също и извънредни събори, според нуждата. На тия събори църквите се представляват от своя духовен ръководител и делегати по 1 на всеки 10 члена или част от 10 члена.

Забележка. Разноските на делегатите се плащат от респективните църкви.

Чл. 84. Съборите на Общия съвет са редовни, ако поне 2/3 от църквите са представени.

Забележка 1. Годишния събор се свиква от Изпълнителната комисия през м. октомври. На тоя събор се избира нова Изпълнителна комисия, контролна комисия и други комисии, според възникналата нужда, разглеждат се важни въпроси възникнали през изтеклата година, извършва се ръкополагане на пастири и пр.

Забележка 2. Извънредните събори биват свиквани, за да се разглеждат дисциплинарни въпроси, бракоразводни дела, за извършване на ръкополагане и на други неотложни работи.

Забележка 3. Както за годишните, така и за извънредните събори. Изпълнителната комисия изработва програма заедно с дневния ред и я разпраща най-малко един месец по-рано.

Забележка 4. Дневния ред се нарежда от Изпълнителната комисия, след като тя покани предварително църквите да предложат своите въпроси.

Чл. 85. Редовните делегати на църквите, членовете на Изпълнителната комисия и всички работници с редовни документи имат право да гласуват в заседанията на съборите.

Чл. 86. Представители на други деноминации се допускат като гости на годишния събор и по решението на Общия Съвет могат да участват в открити заседания само с право на съвещателен глас.

Чл. 87. При особени случаи, Общия съвет прави заседанията си при закрити врати; на такива заседания не могат да присъстват гости.

Чл. 88. Изпълнителната комисия съставлява бюрото на събора. Новата изпълнителна комисия се избира в края на събора.

Чл. 89. Всички въпроси в събора се решават с вишегласие и решенията са задължителни за всички църкви на Съюза.

Чл. 90. Държат се точни протоколи за заседанията и взетите в тях решения.

Чл. 91. Всяка църква събира веднъж в месеца доброволни пожертвования за съюзната каса. Всеки духовен работник, по собствено желание, може да внася в същата каса целия си десятък или част от него.

Освен изброените редовни приходи, в съюзната каса могат да постъпват доброволни пожертвования от частни лица било в България или в чужбина, завещания и пр.

Чл. 92. Съюзните приходи се изразходват съгласно решенията на Общия съвет или Изпълнителната комисия, за печатане духовна литература, поддържане на проповедници – благовестители, помагане на бедни църкви и техните работници, купуване на съюзни имуществва, на канцеларски пособия и пр.

Бл. 95. Изпълнителната комисия на Общия съвет на Евангелските петдесетни църкви в България се избира в годишния събор на Общия съвет за година и се състои от председател, секретар, касиер и поне един съветник.

Забележка: Председател, подпредседател и съветниците трябва да бъдат пастири, а касиерът и секретарят могат да бъдат миряни.

Чл. 96. Длъжностите на председателя са:

- а) Ръководи заседанията на Общия съвет;
- б) Ръководи Изпълнителната комисия и работата и за една година;
- в) Председателства комисията за ръкополагане, състояща се от пастирите в Изпълнителната комисия, а така също подписва всички документи, изброени в чл. 102 – 103;
- г) Получава входящата и подписва изходящата кореспонденция на Съюза;
- д) Обикаля и помага в духовно отношение на църквите;
- е) Изисква временно връщане на документи от провинени работници;
- ж) Извършва всичко друго, за което е натоварен от Общия съвет.

Чл. 97. Длъжностите на подпредседателя са:

- а) Помага на председателя;
- б) Ръководи заседанията в отсъствие на председателя;
- в) Влиза в състава на комисията за ръкополагане;
- г) Обикаля и помага в духовно отношение на църквите;
- д) Извършва всичко друго по нареждане на председателя на Общия съвет.

Чл. 98. Длъжности на секретаря са:

- а) Води редовни протоколи на заседанията на Общия съвет и Изпълнителната комисия, вписва ги в специална книга и ги печата, ако за това е било взето решение;

б) Подписва всички документи, изброени в чл. 102 - 103;
в) Влиза в състава на комисията за ръкополагане, ако сам той е пастир, в противен случай участва като свидетел при ръкополагането;

г) Извършва всичката писмена работа на Изпълнителната комисия под ръководството на председателя;

д) Извършва всичко друго, за което бъде задължен от Общия съвет.

Чл. 99. Длъжностите на касиера са:

а) Води приходо-разходната книга на Общия съвет;

б) Изисква помощ от църквите за разни цели свързани с работата на Общия съвет;

в) Пази разписките за изразходваните суми, издава квитанции за получени такива и държи в изправност всички книжа.

г) Влиза в състава на комисията за ръкополагане, ако сам той е пастир, а в противен случай участва като свидетел на ръкополагането;

д) Извършва всичко друго, което му се възложи от Общия съвет.

Чл. 100. Длъжностите на съветниците са:

а) Да влизат в състава на комисията за ръкополагане;

б) Да извършват всичко, което им се възложи от Общия съвет.

Чл. 101. Председателят на Изпълнителната комисия представлява Евангелските петдесетни църкви пред властите и други религиозни организации в страната или в странство.

Чл. 102. Изпълнителната комисия издава "свидетелство за ръкополагане" на всеки пастир, който е член на Общия съвет. Това свидетелство е без определен срок но е валидно само когато е придружено от "братско свидетелство", което се издава всяка година. (Виж приложение № 9 и № 10).

Чл. 103. Изпълнителната комисия издава "позволително за проповядване" на всеки проповедник или проповедничка, членове на Общия съвет. Тези "позволителни" са свидетелства, които са важни за една година и могат да бъдат изисквани от притежателите им преди изтичането на срока, в случай, че притежателите са се провинили в нещо.

Чл. 104. Изменения и допълнения на настоящия устав могат да стават само в годишния събор на Общия съвет, ако за тая цел се е взело решение в предишния годишен събор.

Чл. 105. Изменения в основните учения на вярата, изброени в настоящия устав, не могат да стават.

§ 42¹). Работниците на една Евангелска петдесетна църква могат да посещават други Евангелски петдесетни църкви. Посетителят – работник може само да проповядва, но не и да ръководи службата и то само с разрешение на пастиря и духовния съвет.

По решение на духовния съвет посетителят – работник може да ръководи цялата служба.

В известни случаи на посетителят – работник се позволява само да свидетелства, но не и да проповядва.

§ 43²). Когато посетителят – работник от друга църква иска да посети вярващите по домовете им, то той трябва да бъде придружен от пастиря на църквата или някой член от духовния съвет. Особено трябва да се внимава при посещение на жени, чийто мъже не са членове на Евангелската петдесетна църква. В такива случаи посетителят – работник или трябва да бъде придружен поне от една от по-духовните сестри или да не прави посещение.

Посетителят – пастир не може да урежда частни събрания или съвещания с членове на църквата, да разглежда спорове между членове на църквата или да окачествява поведението на провинени членове.

Пастирите и въобще църковните работници не бива да водят кореспонденция с членове от друга съюзна църква, с цел да узнаят какво е състоянието на църквата, какъв е пастиря и пр. Ако някой пастир води подобна кореспонденция и всява съмнение и недоверие у някои вярващи, такъв бива принуждаван да даде обяснение пред Общия съвет на съюза.

Ако член на някоя църква води подобна кореспонденция с пастир от друга църква и доносници за своята църква или своя пастир, то такъв бива заставен да даде обяснение пред духовния съвет на църквата.

В някои съюзни църкви може да има вярващи, които не са съгласни да се организират и остават само членове на обществото. Такива могат да вземат участие в духовната дейност на църквата и да се ползват от нейното доверие. Ако, обаче, се докаже, че те не работят съгласно вярата на църквата или пък доносничат пред пастир от друга църква, от тях се искат обяснения пред духовния съвет. Не се ли поправят, те се лишават от доверието на църквата и се освобождават от задължения.

¹) От "Кратко вероучение и правилник на Евангелските петдесетни църкви в България".

²) Пак от там.

“Ако един брат или сестра са голи и нямат дневна храна, а някой от вас им рече: идете си с мир, грейте се и насищайте се, пък не им даде, що е потребно за тялото – каква полза”¹⁾ от това, че вярва, че Бог е един²⁾).

Всеки спасяващ се трябва да изпълни “царския закон” според Писанието:

“Възлюби ближния си като себе си”³⁾).

Всекиго почитайте, братството обичайте”, завещава ап. Петър⁴⁾).

“Ние знаем, че преминахме от смърт в живот, защото обичаме братята; който не обича брата си, пребъдва в смърт”⁵⁾, “той е още в тъмнина... не знае накъде отива, защото тъмнината е ослепила очите му”⁶⁾, казва ап. Йоан.

Тези мисли не са чужди на петдесетниците. Те, обаче, остават за тях само суха теоретическа истина, невградени, като неделима част, в тяхната вероизповедна система. Нещо повече: те са чужди за техните основополагащи твърдения, че са **спасени**, след като са повярвали в Христос като свой личен Спасител и са се покаjali публично.

Спасението не предхожда, а следва подвига на вярата, освещението на живота, съвършенството, святостта. Тази истина петдесетниците признават. Те заявяват:

“Всеки член на църквата трябва да води свят живот, да ходи по духа, а не по плът. С помощта на Духа Св. членовете на църквата могат да изпълнят заповедта – “Бъдете святи, понеже Аз съм свят”... Святост се постига, като се живее в послушание на Словото Божие”⁷⁾).

И все пак твърдят, че са спасени след като са повярвали в Христос. Очевидно е, че те не правят разлика между изкупление и спасение.

¹⁾ Яков 2:15-16

²⁾ Яков 2:19

³⁾ Яков 2:8

⁴⁾ I Петр. 2:17

⁵⁾ I Йоан 3:14

⁶⁾ I Йоан 2:6, 11

⁷⁾ Ср. гл. 7, с. 14

Ап. Павел пише на римляните:

“Бидейки оправдани с вяра, имаме мир с Бога чрез Господа нашего Исус Христос....И тъй, мислим, че човек се оправдава с вяра, без дела по закона”¹⁾.

В тези думи и в думите на Христос²⁾:

“Истина, истина ви казвам: който слуша словото Ми и вярва в Оногова, Който Ме е пратил, има живот вечен, и на съд на дохожда, а е минал от смърт към живот”, съзират противоречие с мисълта на ап. Яков, току-що разкрита. Всъщност противоречие няма³⁾.

Сам ап. Павел изяснява мисълта си. Той пише:

“Всички ние трябва да се явим пред Христовото съдилище, за да получи всеки **заслуженото**, според доброто или злото, което е извършил в тялото”⁴⁾.

“Всички ще застанем пред съдилището Христово... и всеки от нас ще отговаря пред Бога за себе си”⁵⁾.

Явно е, че пред това съдилище всеки ще се яви, за да свидетелства за личния си подвиг. Там ще бъде запечатана любовта, делата на любовта, а не **делата на закона**.

“Да говоря **всички** езици човешки и **дори** ангелски, щом любов нямам, ще бъда мед, що звънти, или кимвал, що дрънка. Да имам пророчески дар и да зная всички тайни, да имат пълно знание за всички неща и **такава силна вяра**, че да мога и планини да премествам – щом любов нямам, нищо не съм. И да раздавам всичкия си имот, да предам и тялото си на изгаряне – щом любов нямам, нищо не ме ползва... Любовта е по-голяма от вярата и надеждата. Стремете се към любовта⁶⁾”.

¹⁾ Рим. 5:1 сл; 3:28

²⁾ Йоан 5:24

³⁾ Samuel Limbach, Steine des Anstosses. Allerlei Anstösse und Widersprüche der heiligen Schrift und ein Versuch ihrer Lösung. 2 Aufl Basel 1923 S. S. 220 ff.

⁴⁾ II Кор. 5:10

⁵⁾ Рим.14:10, 12

⁶⁾ I Кор. 13:1-3,13;14:1

А Исус Христос сам изяснява кои ще получат спасение т.е. ще наследят царството Му:

“Когато дойде Синът Човешкия в славата Си всекиму ще се въздаде според делата му... ще каже на ония, който са от дясната Му страна: дойдете вие, благословените от Отца Ми, наследете царството, пригответно за вас от създанието на света; защото гладен бях и Ми дадохте да ям; жаден бях, и Ме напоихте; болен бях, и Ме посетихте; в тъмница бях и Ме споходихте... Доколкото сте сторили **това** на един от... моите най-малки братя, на Мене сте го сторили¹⁾.”

Явно е, че с вяра се възприема изкупителното дело Христово, а с вяра “вяра, любов действаща”²⁾ се придобива спасение³⁾.

*

Думите Христови:

“Твоята вяра те спаси!”⁴⁾

“Който повярва и се кръсти, ще бъде спасен, а който не повярва, ще бъде осъден”⁵⁾.

Сочат само за началото на спасението: усвояването на изкупителното дело Христово. За това начало вярата е всичко.⁶⁾ Без нея не може да се върви по пътя към спасение, но и само с нея не може да се припечели спасение. Това е пълнотата на Христовата мисъл за спасението, отразена в Евангелието. За да бъде очебийна Христовата мисъл, отделните изказвания в новозаветните книги трябва да се допълват взаимно. Например, думите на ап. Петър, че повярвалите в Христос

“постигат края на вярата (си), спасението на душите (си)”⁷⁾ и “чрез вярата (си) са пазени за спасение, готово да се открие в последно време”⁸⁾.

¹⁾ Мат. 16:27; 25:31-46

²⁾ Гал. 5:6

³⁾ Подробно у Д. Дюлгеров, Исус Христос, новозаветен първосвещеник-изкупител.

⁴⁾ Лука 7:50; 8:48; 17:19; 18:42; Мат. 9:2, 29; Марк 2:5

⁵⁾ Марк. 16:16

⁶⁾ Рим. 3:28, 30; 5:1-2; Деян. 13:39; Гал. 2:16; 3:8; Фил. 3:9 II Тим. 3:15; Евр. 6:12; Йоан 3:15-16, 36; 6:40, 47; I Йоан. 5:13

Проф. **Н. Н. Глубоковски** авторитетно разкрива тези мисли в книгата си “Евангелия и их благовестие о Христос-Спасителя и Эго искупительное дело”, София 1932 г. виж особено с. 125 сл.

⁷⁾ I Петр. 1:9

⁸⁾ I Петр. 1:5

се допълват от неговите думи:

“Затова, като положите всяко старание, привнесете към вярата си добродетел, към добродетелта знание, към знанието въздържание, към въздържанието търпение, към търпението благочестие, към благочестието братолюбие, към братолюбието любов”¹⁾.

Думите на ап. Павел:

“Бог... ще оправдае обрязаните по вяра и необрязаните чрез вяра”²⁾;

“Човек се оправдава с вяра, без дела по закона”³⁾;

“По благодат сте спасени чрез вярата”⁴⁾

се допълват от думите на същия апостол:

“Само живеете достойно за Христовото благовестие, та ... да стоите в един дух, като се подвизавате, единодушно за евангелската вяра... Това е доказателство... на вас за спасение... Защото на вас е дарено заради Христос не само да вярвате в Него, но и да страдаме за Него, като се подвизавате със същия подвиг, какъвто видяхте у мене и сега чувате за мене”⁵⁾.

“С вяра и любов в Христос Исус се преумножи благодатта на нашия Господ” в мене. Затова “целта на поръчката е **да се породи** любов от чисто сърце, от добра съвест и нелицемерна вяра... за да воюваш съобразно с тях, като добър воин, имайки вяра и добра съвест, която някои отхвърлиха и претърпяха корабкрушение във вярата”⁶⁾.

Исус Христос сочи вярата, като сила за спасение. Моли се за ап. Петър да не намалее вярата му.⁷⁾ Апостолите, съзнавайки силата и значимостта на вярата, молят Христос да усили у (тях) вярата”⁸⁾ Те знаят, че който вярва

“няма да ожадне”⁹⁾

“няма да остане в тъмнина”¹⁰⁾

“няма да погине, а ще има живот вечен”¹¹⁾.

¹⁾ II Петр.1, 5, 9. ср. I Петр. 4:8

²⁾ Рим. 3:30

³⁾ Рим. 3:28; 5:1; Гал. 2:16; 3:8. Фил. 3:9; II Тим. 3:15; Евр. 6:12

⁴⁾ Еф. 2:8

⁵⁾ Фил. 1:27-30

⁶⁾ I Тим. 1:14, 5, 18-19

⁷⁾ Лука 17:32

⁸⁾ Лука 17:5

⁹⁾ Йоан 6:35

¹⁰⁾ Йоан 12:46

¹¹⁾ Йоан 3:15-16, 36; 6:40, 17; 11:25-26; I Йоан 5:13

И сам Той свидетелства, че ще съди не по вярата, а по делата, по любовта, която е плод на вярата и казва:

“Истина, истина ви казвам: който вярва в Мене, делата, що Аз върша и той ще върши и по-големи от тях ще върши”¹⁾.

Ап. Юда проповядва същата истина. Той пише:

“За общото наше спасение.... да се подвизавате във вярата”²⁾

Подвизите във вярата смята като необходими и ап. Йоан.

“Делата.... вървят заедно с тях (хората)”³⁾

“Бог знае “делата, любовта и службата, и вярата, и търпението” и по тях съди”⁴⁾.

*

Спасение се постига в три последователни подвига:

1. **Усвояване на изкупителното дело Христово, очистване** от първия грях на прародителите чрез вяра в Христос и кръщаване в името на Отца, на Сина и Св. Дух.

2. **Освещаване**, т.е. чрез подвизи на любовта да се постигне спасение⁵⁾.

“Тази е волята Божия: да бъдете осветени...⁶⁾.

3. Съвършенство, завършек на подвизите на любовта, реализиране на повелята Христова в дела:

“Бъдете съвършени, както е съвършен и небесния Ваш Отец”⁷⁾.

Вярата може да пламне в един миг, да завладее съзнанието и да даде плод – **усвояване** на изкупителното дело Христово. Освещаването е плод на пожизнен, подвиг, на пожизнена борба с греха. ап. Йоан пише:

“Ако кажем, че нямаме грях, себе си мамим и истината не е в нас. Ако изповядаме греховете си, Той е верен и праведен, за да ни прости греховете и да ни очисти от всяка неправда. Ако кажем, че не сме съгрешили, правим Го лъжец и словото Му не е в нас”⁸⁾.

¹⁾ Йоан14:12

²⁾ Юда1:3

³⁾ Отк. 14:13

⁴⁾ Отк.2:19

⁵⁾ I Сол. 5:9

⁶⁾ I Сол. 4:1-18; 5:1-23

⁷⁾ Мат. 5:48. Подробности в моята книга “Исус Христос, Новозаветен първосвещеник – изкупител”, София 1926 г., с.79-82.

⁸⁾ I Йоан1:8-9

*

Петдесетниците напомнят често думите Христови, казани на злодееца, увиснал на кръста:

“Истина ти казвам: днес ще бъдеш с мен в рая”¹⁾ и казват: “Злодеецът повярвал в Христос, изповядвал Го открито, помолил Го да си спомни за него, когато Той дойде в Царството Си²⁾ и Христос го спасил. И ние днес, като този злодеец, биваме спасявани в един миг, след като повярваме в Христос Спасителя и се покаем за греховете си”.

Това твърдение е плод на неправилно обобщение. Станалото с висящия на кръста разбойник може да стане и с други повярвали в Христос. Но като изключение. То не е единствения, общия и първия за всички път за спасение. В противен случай губят каквато и да било значимост думите на Христос и апостолите за покаяние, за освещение, за ново раждане, за вървене по пътя към светлината с факела на любовта.

Спасение не се дава за вярата в Христос или за дръзновена проповед за Христос, а за особена, нова³⁾ структура на душата. Христос, който дойде в славата Си няма да пита: в какво си вярвал, а как си вярвал. С други думи, Той няма да пита на каква верска система изповядваш, а как си Го обичал в лицето на хората, в лицето на неговите малки братя, как си побеждавал греха и как си довеждал до единство своята раздвоеност⁴⁾. Тази нова структура на душата не допуска горделива самонаслада от сухо теоретическо и безжизнено вероизповедание; тя е обградена от смирение; в нея няма “фарисейски квас, който е лицемерие”⁵⁾, а има творческо пресъздаване на личността чрез подвизи на любовта⁶⁾. Злодеецът на кръста няма настройката на днешните религиозни сектанти. Евангелистът не посочва, какво е възкликнал злодеецът след думите Христови. Но ние можем уверено да твърдим, че той не е дръзнал горделиво да изповяда, че е спасен заради вярата си. Той се е молил и се е надявал на спасение. Неговата душевна нагласа е била такава, че той би оставил всичко и би тръгнал след Христос⁷⁾, ако би

¹⁾ Лука 23:43

²⁾ Лука 23:40-42

³⁾ II Кор. 5:17; Гал. 6:15

⁴⁾ Рим. 7:14-24

⁵⁾ Лука 22:1

⁶⁾ Кор. 16:13; II Кор. 13:11; Еф. 5:15; 6:11, 12; Фил. 3:12-16; Кол. 3:5; I Сол. 5:22; II Сол. 3:13; I Тим. 2:12-14; Тит. 2:11-15; Евр. 10:24; 12: 1-4; Яков 4:8-9; I Петр. 2:11-12; 8-9; II Петр. 3:17; Юда 1:21; Рим. 6:13; 12:11

⁷⁾ Лука 5:11,18;18:28

могъл да слезе от кръста. На кръста, изнемогващ от физическа мъка, но с прояснено съзнание, разбойникът извършил велик подвиг: в душата му зазвучали нови подбуди; той, целият той, при страхотни мъки, станал изповедник на жертвения подвиг на любовта. Той в един миг "понесъл своя кръст и тръгнал след Христос" ¹⁾. От кръста от високо той зърнал безсмислието на самонадеяността, окачествил я като "мерзост пред Бога" ²⁾ и "беден духом" ³⁾ получил Царството Небесно.

*

В дни лукави⁴⁾ и времена усилни⁵⁾ апостолите Христови почнали дръзновено да проповядват за духовно обновление, за нов живот в Христос Исус. Техните думи пробуждали съвестите, разсейвали заблуди, пленявали воли. Обновени души, една след друга, се нижели в безкраен наниз от живи светилници. Всеки член на църквата Христова сияел с духовна красота. Във всяко време и на всяко място, където имало Христови последователи, греели множество живи жертвеници. Духовната красота, излъчвана от тези живи жертвеници Христови, плакнела душите на невярващите в Христос. Мъките на изповедниците Христови смекчавали злостата на езичниците и будели в съзнанието им тревога за безсилието на "боговете". **Безумието** на Евангелската проповед⁶⁾ съкрушавала напрегнатата мисъл на езичниците да запазят своята **мъдрост**. Смирението, кротостта и духовната красота на членовете на Богочовешкия организъм – Църквата Христова – побеждавали организираната сила на езическата държава и ядовитата злоба на езическата тълпа⁷⁾. Тази всепобеждаваща

¹⁾ Лука 9:23

²⁾ Лука 16:15

³⁾ Лука 6:20

⁴⁾ Еф. 5:16

⁵⁾ II Тим. 3:1; 4

⁶⁾ I Кор. 1:23; 2:14; 1:20; 3:18-19

⁷⁾ Св. Йоан Златоуст пише: "Апостоли, совершенно безоружные, ополчились против вооруженных, против начальников, имевших власть над ними; неопытные, неискусные в слов и совершенно простые, они противостояли и вели борьбу с искусниками, обманщиками, с толпою, софистов, риторов, философов, перегнивших в академии и в школ перипатетиков. И тот, кто прежде упражнялся лишь около озерь, одолял их так точно, как будто бы; вел борьбу с безгласными рыбами: да он победил их так, как истый рыболов – безгласных рыб. И Платон, который так много бредил – умолк; а этот говорит, и не перед своими только, а и перед партиями, перед мидянами, перед эламитами, и в Индии, и повсюду на земле даже до последних пределов вселенной. Где нынче гордость Греций? Где слава? А ин? Где бред философов? Галилеянин, визсаидянин, простолюдин, победил их всех". Св. **Златоуст**, Творения т. 9: кн.1 СПб. 1903 г. с. 48 Бес. IV на Деян.

сила на последователите Христови през първите дни на Христовата Църква е плод на благодатта Божия. ап. Павел ни посочва това твърдение. Той пише:

“Благодаря на моя Бог винаги за вас заради даруваната вам в Христос Исус Божия благодат, защото чрез него се обогатихте с всичко, с всяко слово и с всяко познание, според както се е утвърдило у вас Христовото свидетелство, тъй че вие се не лишавате от никакъв дар, като очаквате откровението на Господа нашего Исус Христос, който ще ви и утвърди до край, за да бъдете безукорни в деня на Господа нашего Исус Христос¹⁾ .

Изобилно се е излял тогава Духът Св. над апостолите²⁾ и над вярващите³⁾. “Дъждец от духовни дарове (*karisma*)”⁴⁾ .

В Св. Писание и в творбите на църковните отци и учители се говори за тази харизма. Те са необходими за всеки християнин, а още повече – в пълнота – за Църквата. Онова, което е било в първите дни като дар Божи в Църквата не може да не бъде и в последните и дни на земята. Напрежението и възторжената всеотдайност могат да отслабнат и да нараснат; това е дял на човешката воля, ръководена от човешка мисъл и подбуда. Но Божието в Църквата пребъдва; то не е случайна проява или дял на една определена историческа действителност. Христос е глава на Църквата Си. Той е “същият вчера, днес, и во века⁵⁾”. Той винаги пребъдва в Църквата Си в еднаква близост и пълнота⁶⁾. И, следователно, ние не можем – въпреки Св. Писание и необоримата логичност на църковния живот – да смятаме, че духовните дарове са били прекратени и е останала само любовта. В противен случай ние сме длъжни да отречем и действителността на тайнствата, а невястата Христова – Църквата⁷⁾ да признаем за човешко религиозно общество.

¹⁾ I Кор. 1:4-8; 12:11; II Сол. 1:3

²⁾ Деян. 2:3 сл. Тит. 2:11

³⁾ Деян. 1:5; 19:6; 10:44-48; I Кор. 12:14

⁴⁾ **Св. Йоан Златоуст**, Творения т. 3, кн. 2, СПб. 1897 г. Слова на Петдесетница с. 862 сл.

⁵⁾ Евр. 8:8

⁶⁾ Мат. 26:20

⁷⁾ Еф. 5:32

Основавайки се на думите на апостол Павел:

“Любовта никога не отпада, а другите дарби, ако са пророчества – ще престанат, ако са езиците – ще замлъкнат, ако са знание – ще изчезнат... А сега остават тия три: вяра, надежда, любов; но по-голяма от тях е любовта”¹⁾, някои²⁾ смятат, че още след апостолския век са престанали духовните дарби.

Това твърдение е последица на неправилно разбиране на думите на апостол Павел.

Сега, в ст. 13, гл. 12: от 1-то послание към коринтяни, не значи **в този миг, днес**, т.е. времето на ап. Павел. Иначе е необяснима бъдещата форма – “**ще престанат**”, “**ще замлъкнат**”, “**ще изчезнат**” в ст. 8 на същата глава. Мисълта на ап. Павел е, че вярата, надеждата и любовта ще останат единствени в бъдеще. Кога ще настъпи то? Апостол Павел не отговаря пряко на този въпрос. Но от думите му:

“Любовта никога не отпада, а другите дарби... ще престанат... защото отчасти знаем и отчасти пророкуваме; но когато дойде съвършеното знание, тогава това “**отчасти**” ще изчезне... Сега виждаме смътно като в огледало, а тогава – лице с лице; сега зная отчасти, а тогава ще позная, както и бидох познат”³⁾,

следва, че любовта ще остане единствена след второто пришествие Христово. До тогава всички духовни дарби ще пребъдат; те са необходимо подмогане за вярващите по пътя към съвършенство, за да тичат към целта⁴⁾, да забравят това, което е зад тях и силно да се стремят към това, което е пред тях⁵⁾, като знаят, че не са достигнали целта⁶⁾.

Ст. 8 и 13 от гл. 13 (I пос. към кор.) намират разяснение в ст.1 от гл. 14 на същото послание. Апостол Павел пише:

“Стрежете се към любовта; показвайте ревност за духовни дарби, а особено – да пророкувате”⁷⁾.

¹⁾ I Кор. 13:8, 13

²⁾ Свещ. Михаил Дивейский, Духовныя дарования в первоначальной христианской церкви. Опыт объяснения 12-14 глав, I пос. ап. Павла к коринтянам. Москва 1907 г. с. 106 и др.

Свещ. **Димитър Монов**, Петдесетници: кратък разбор на участието им. Враца 1928 г., с. 7, 10, 12, 14, 16, 17.

Свещ. **А. Калишевич**, На собрания петдесетников. В сп. “Воскресное чтение”, год. 8:, № 44, с. 625.

³⁾ I Кор. 7:8-10, 12

⁴⁾ Фил. 3:14

⁵⁾ Фил. 3:13

⁶⁾ Фил. 3:12

⁷⁾ Допълнение – I Кор. 14:39

Очевидно е, че духовните дарби не са изчезнали през времето, когато ап. Павел е писал своето послание към коринтяните. Иначе би била безсмислица неговото подканяне към вярващите да показват ревност за духовни дарби.

“Сега остават”¹⁾ (*Nuni; de menei*) не означава, че вярата, надеждата и любовта са единствения **остатък** от духовните дарби и всички останали още тогава, при ап. Павел, са изчезнали. **Μενει** означава, че вярата, надеждата и любовта остават като постоянно действени фактори, необходими за съдържание на духовен дом²⁾, на църковен живот, докато “дойде съвършеното знание и... “отчасти” изчезне”³⁾. След това и вярата и надеждата ще отпаднат и ще остане само любовта. До тогава всички останали духовни дарби, освен вярата, надеждата и любовта, ще се проявяват за поука на църквата⁴⁾, само случайно, “отчасти”. Вярата, надеждата и любовта са по-добрите дарби духовни⁵⁾.

Ап. Павел искаше да каже, че от сега – дните, в които пише своето послание към коринтяни, до тогава – бъдещия век, в който “дoneyде” ще изчезне, остават **единствени**, като остатък, само вярата, надеждата и любовта, той щеше да употреби глагола *λειρω*. Ст. 13, гл. 13 би гласил *Nuni; de veipei...*

за потвърждение на този твърдение достатъчно е да се сравнят следните нозаветни изрази:

1) *λειρω*: Лука 18:22; Тит. 1:5; 3:13; Яков 1:4, 5; 2:15

2) *Μενω*: Мат. 10:11; 11:23; 26:38; Марк 6:10; 14:34; Лука 1:56; 8:27; 9:4; 10:7; 19:5; 24:29; Йоан 1:32, 33, 39, 40; 2:12; 3:36; 4:40; 5:38; 6:27, 56; 7:9; 8:31, 35, 9:41; 10:40; 11:6, 54; 12:24, 34, 46; 14:10, 17, 25; 15:4, 5, 6, 7, 9, 10, 16; 19:31; 21:22, 23; Деян. 5:4; 9:43; 16:15; 18:3; 20; 20:5, 15; 21:7, 8; 27:31, 41; 28:16; Рим. 9:11; I Кор. 3:14; 7:8, 11, 20, 24, 40; 15:6; II Кор. 3:11, 14; 11:9; Фил. 1:25; I Тим. 2:15; II Тим. 2:13; 3:14; 4:20; Евр. 7:3, 24; 10:34; 12:27; 13:1, 14; I Петър. 1:23, 25; I Йоан 2:6, 10, 14, 17, 19, 24, 27, 28; 3:6, 9, 14, 15, 17, 24; 4:12, 13, 15, 16; II Йоан 1:2, 9

Напр. Лука 18:22: “Още едно ти недостига... (*ετι εν λειρει...*)

¹⁾ I Кор. 13:13, По славянски и руски: пребываютъ.

²⁾ I Петр. 2:5

³⁾ I Кор. 13:10

⁴⁾ I Кор. 14:12

⁵⁾ I Кор. 12:31

Яков 1:4: "Търпението пък нека бъде съвършено нещо... без никакъв недостатък" (*..en mhdeni; l eipomenoi*).

Яков 1:5: "Ако ли някому от вас не достига мъдрост" (*ei devtiV umwn l eipetai dofiaV*).

Яков 2:15: "Ако един брат или сестра са голи и нямат дневна храна" (*l eipomenoi thV efhmerou trofhV*).

Тит 1:5: "За това те оставих в Крит, за да довършиш несвършеното" (*ina ta; l eiponta ppidiorqwnh*).

Меню.

Мат 10:11 "В който град или село влезете....там оставайте, докато си отидете" (*kakei meirate eys an ezelqnte*).

Мат. 26:38 "Оставете тук и бъдете будни с мене" (*meirate wde kai;grhgoreite metjejon*).

Проф. М. Д. Муретов е закрилник на защитаваната погоре мисъл. Той придава, обаче, по-друг характер и по-друга значимост на действащите постоянно в Църквата дарове на Духа Св. Проф.М. Д. Муретов пише:

"Правда после Апостолов Церков не знает других пророков. Равно и о языкоговорении Златоуст замечает, что в его време оно уже прекратилос в Церкви. Но то – проявление етих даров, особия, апостольския, не повторяемя, как не может повторяться и само апостольство, основанное на самовидстве господа Христос. Но другие образы проявление этих даров в христианстве отнюд не прекращалис и прекратиться не могут. Как божественные и духовные дары (*ta;pneumatika;ta;carismata*) воли (любов), чувства (языкоговорение) и ума (пророчества) они также вечны, как самия эти проявления или силы духовной жизни верующаго христианина. Изменясь в истирии Церкви, они неизменны и вечны по существу. И в толкуемом месте (I Кор. 14) разумеются не изключително – апостольские, а общехристианские дары пророчества и языкоговорения. Как дарь ума и веры, назидающий, утешающий и увещающий верующих – пророчество лежить в основе христианскаго вероучения, христианской науки, церковнаго устройства, теоретическаго раскрытия и практическаго осуществления христианскаго идеала посредством **всей соборной** церкви. Как дарь чувства и надежды, вызывающий в верующем божественый восторг и восхищение до третьяго неба – языкоговорение служить неизсякаемьм источником, **личнога подема религиозной жизни** в каждом верующем, христианскаго богослужения и поезия. Третий дар – воли и действности, любовь служит высшимь "союзом совершенства" (Кол. 3:14) проявлений христианскаго духа в согласной и плодотворной дейности (I Кор. 8:2-3; Гал. 5:5-6; Кол. 1:4-5; I Сол. 5:8) с двумя первыми, но под ея главенством. Наконец и в настоящее

время, как и всегда, сильный энтузиазм религиозного духа высокий подъем религиозной совести и пламенная ревност религиозного чувства – все эти образы проявления подлинно – христианской глоссолалии в истинных последователях Христос остаются единственно действительными знаменами для всяких неистовств неверия и против всякаго рода изуверов”¹⁾.

*

В ст. 13 на гл. 13 от 1-то послание към коринтяни са посочени като духовни дарби **любовта и надеждата**. В ст. 8-10, 28, 29-30 на гл. 12 от същото послание те, обаче, не са посочени като духовни дарби. Тази неяснота е изяснена в ст. 31 на гл. 12 от същото послание:

“Показвайте ревност за по-добри дарби, и аз ще ви покажа път още по-превъзходен”, и в ст. 1-13 на гл. 13, и ст. 1 на гл. 14 от същото послание и ст. 23 на гл. 8 от посланието към римляните. Очевидно е, че духовните дарби са необходими като духовна храна “за поука на църквата”²⁾, а любовта е основа на богочовешкия организъм – Църквата, и на братството, като същина на църковността³⁾. **Любовта е най-превъзходния път** към съвършенство; тя е броня и шлем на духовните дарби; тя е тяхна основа и оправдание. Само любовта дава, а останалите дарби приемат.

Peri:devtwn pneumatukwn, adel foi; oujgetlw ujnas ajnoeiñ = А за духовното не искам, братя да не знаете⁴⁾. Така започва главата за духовните дарби. Българският, руският, немският и английският преводи гласят:

“А за духовните дарби не искам братя, да не знаете”. Но този превод не е точен.

Twn pneumatikwn е свързано със ст. 34, гл. 9: на I посл. към коринтяните:

“Ако пък някой е гладен нека яде в къщи, за да се не събирате за осъждане...”

и е изяснено в ст. 24 и 25 на същата глава:

“Вземете, яжте, това е Моето тяло, за вас преломявано... тая чаша е Новия завет в моята кръв.”

Още от ст. 7, гл. 8: апостол Павел подготвя коринтяните да показват ревност **по духовното**, по духовната храна,

¹⁾ М. Муретов, Пророчество и языкоговорение (глоссолалия) как знамения для верующих и неверов. I Кор. 14:20-25 в “Богословский вестник”, 1904 г., т. 2 (юли – август), с. 518.

²⁾ I Кор. 14:12

³⁾ Ср. Д. Долгеров, Теософско общество, ч. 2, с.1-8. Годишника на Богословския факултет, кн. 7. 1930 год., с.1-2, 14-15.

⁴⁾ I Кор. 12:1

вместо по телесната. Вечерите Господни да не бъдат превръщани в пиршества; те са установени за духовно насищане, за приобщаване с Христос и за растеж в Христос¹⁾. Този разтеж "в мужа совершенна"²⁾ е възможен с божествена помощ, "чрез Духа Святаго". Той дава "различни дарби... служби... и действия... за обща полза"³⁾.

Духовните дарби са изброени в ст. 8-10 на гл.12 от 1-то посл. на ап. Павел към коринтяните. За тях се поменава и в ст. 28, 29-30 на следващата глава. Именно:

*

I посл. към коринтяните гл. 12:

ст. 8-10	ст. 28	ст. 29-30
1) Слово на мъдрост	Апостоли	Апостоли
2) Слово на знание	Пророци	Пророци
3) Вяра	Учители	Учители
4) Дарби за лекуване	Имащи чудот. сили	Чудотворци
5) Чудодействия	"дарби за лекуване"	Имащи дарби да
6) Пророчество	Застъпници	лекуват
7) Разпознаване на духове	Управници Разни езици	- -
8) Разни езици	-	Разни езици
9) Тълкуване езици		Тълкуватели

Въз основа на тези стихове се правят няколко класификации на духовните дарби⁴⁾. Тези класификации имат предимно "педагогическо и мнемоническо значение, а не екзегетическо"⁵⁾. Апостол Павел няма за цел да даде систематическа таблица на духовните дарби и да ги подредим съобразно с тяхната значимост за духовния растеж на личността. За отбелязване са класификациите на Едвардс и на Енгелман.

Класификация от Едвардс⁶⁾

I. На едни се дава:

- 1) Слово на мъдрост {
- 2) Слово на знание { духовни (интелектуални) сили

II. На други:

- 1) Вяра {
- 2) Да лекуват { чудодейни сили

- 3) Да чудодействат {

¹⁾ Разсъжденията на свещ. **М. Тивейски** за музикално-химнологическо значение на *twñ pneumatukwñ* не отговарят на контекста ср. неговата книга, с. 23-24 сл.

²⁾ Еф. 4:13

³⁾ I Кор. 12:3-7

⁴⁾ Свещ. М. Тивейский, пос. съч, с. 13-20.

⁵⁾ Пак там, с. 20.

⁶⁾ Пак там, с.17.

III. На други:

1) Пророчество - Способност да поучават

IV . На други:

2) Различаване на духове - Критическа
способност

V. На други:

1) Разни езици { Екстатична
способност

2) Тълкуване езици {

Класификация от Енгелмал¹⁾ .

A.

Римл. 12:6-8 4:11	I Кор.12:8-10	I Кор.12:28-29	Еф.
----------------------	---------------	----------------	-----

а) Апостолство.

-	-	Апостоли	Апостоли
---	---	----------	----------

б) 1. Учителство.

“Говори ли някой, нека говори като Божии думи”²⁾

Пророчество	Пророчество	Пророци	Пророци
-	-	-	Евангелисти
Учител	-	Учител	Учител
-	Разпознаване на духове	-	-
-	Слово на мъдрост	-	-
-	Слово на знание	-	-

Наставник	-	-	-
Ср. Гал. 6:6 13:7	-	I Тим. 5:17	Ев.

2. Църковно служение

“Прислужва ли някой, нека прислужва по силата,
която Бог дава...³⁾

-	-	Управници	-
Наставник	-	-	-
- ⁴⁾	-	-	Пастир
-	-	Дарби на лекуване	-
Дарител	-	-	-
Предстоятел	-	-	-
Благотворител	-	-	- ⁵⁾

¹⁾ Engelman, Von den Charismen im Allgemein und von dem Sprachen - Charisma im besonderen. Regensburg 1848. S. 13. По свещ. М. Тивейски, пос. съч. с. 18-19.

²⁾ I Петр. 4:11

³⁾ I Петр.4:11

⁴⁾ Ср. Деян. 20:28; I Петр. 5:2; I Сол. 5:12; I Тим. 4:14; 5:17; II Тим. 1:6; Евр. 13:7

⁵⁾ Ср. I Кор.16:15 сл.

В.

I Кор. 12:9-10	I Кор. 12:28-30	Марк 14:17 и сл.
Вяра	-	-
Чудотворство	Сили чудотворни	"С името Ми ще изгонят бесове...;
Дарби за лекуване	Дарби за лекуване	ще хващат змии, и ако изпият нещо смъртоносно няма да повреди;
		на болни ще възлагат ръце и те ще бъдат здрави".
ср. II Кор. 12:12	Евр. 11:4; Рим. 15:19	Знамения, чудеса, сили
Разни езици	Разни езици	"ще говорят на нови езици"
Тълкуване на езици	Тълкуватели	-

Ср. Деян. 11:4; 10:46; 19:6.

Същината на духовните дарби няма да изясняваме; тя е изяснена сполучливо от свещ. М. Тивейски¹). Ще разгледаме само дара да се говорят **разни езици**.

*

"Всички бяха смаяни и в недоумение думаха един другиму: какво ли ще е това? Как ги слушахме тях да говорят на нашите езици...? А други се присмиваха и думаха със сладко вино са се напили. Тогава Петър се изправи с единадесетте, издигна глас и почна да им говори:... тия не са пияни, както вие мислите, защото е едва третия час през деня, но това е речено от чрез пророк Йоил. И ето, в последните дни казва Бог, ще излея от Моя Дух върху всяка плът; синовете ви и дъщерите ви ще пророкуват; младежите ви ще виждат видения, а старците ви ще сънуват сънища; и в ония дни върху рабите Ми и рабините Ми ще излея от Моя Дух, и ще пророкуват. И ще покажа чудеса горе на небесата и знамения долу на земята, кръв и огън, дим и пушек. Слънцето ще се превърне в тъмнина, и месечината - в кръв, преди да настъпи великия и славен ден Господен. И тогава всеки, който призове името Господне, ще се спаси"²).

¹) Пос. съч., с. 34-49. 70-93. 100.

²) Деян. 2:12, 11, 1-3, 16; Йоил 2:28:32. "И ето след това ще излея Моя дух върху всяка плът, и ще пророкуват синовете ви и дъщерите ви; старците ви ще сънуват сънища, и момците ви ще виждат видения. Също и върху роби и робини в ония дни ще излея от Моя Дух. И ще покажа знамения на небето и земята: кръв, огън и стълбове дим. Слънцето ще се превърне в тъмнина, и месечината - в кръв, преди да настъпи денят Господен, велик и страшен. И тогава всеки, който призове името Господне, ще се спаси защото на планина Сион и в Ерусалим ще бъде спасението, както казва Господ, и у останалите, които ще повика Господ."

Тези думи и гл. 12, 13 и 14 от I посл. към коринтяните дават "основание на едни тълкуватели да бъдат закрилници на мисълта, че както на петдесетница апостолите така и по-късно някои вярващи са получили дарба от Дух Св. да говорят на чужди езици, а на други тълкуватели - че нито апостолите, нито вярващи християни, когато и да било са говорили чужди езици. Те са били само понякога в екстаз и екстазът им не е бил свързан с говорене на чужди езици. Напротив, в екстаз те са говорили или на необикновени, никому непонятни думи и изрази¹⁾, или на роден език, но със своя интонация и модулация²⁾, или тихо, едва уловимо³⁾ са изказвали мисли с религиозни отсенки⁴⁾ или просто са издавали нечленоразделни звуци⁵⁾, или са пеели⁶⁾.

Шулц даже смята, че всеки безпристрастен и запознат с въпроса трябва да признае, че дарът **разни езици** не е дар да се говори на чужди езици, да се владее лексикално - граматически един или няколко чужди езици⁷⁾.

"Противоположното предложение таи в себе си безсмислица и дивост. Който знае, как трудно се усвоява чужд език, ще признае, че Бог не ще дава комуто и да било възможност внезапно да заговори на няколко езика. С това Той би помрачил разума, а не би го просветил и би превърнал човека в автомат. Пък и по своята същност владееенето на чужди езици няма в себе си нищо религиозно. Това знание е плод на изучаване, а не на религия; то не може да бъде сред даровете, давани от Дух Св.

"Новозаветните книги са написани на гръцки език. Следователно, и за религиозно-мисионерски цели е бил достатъчен гръцкия език. Още по-малко са се нуждаели от чужди езици вярващите, които никога не са напускали своята родина. За какво са били нужни чужди езици на домашните

¹⁾ Блек - виж свещ. М. Тивейски, пос. съч., с. 113.

²⁾ Баур - виж свещ. М. Тивейски, пос. съч., с. 114.

³⁾ Визелер - виж свещ. М. Тивейски, пос. съч., с. 114 -115.

⁴⁾ Hilgenfeld, Die Glossolalie in alten Kirche. Leipzig 1850. по свещ. Тивейски, пос. съч., с.115.

⁵⁾ Едвардс - виж свещ. М. Тивейски, пос. съч., с. 115.

⁶⁾ Шулц - виж свещ. М. Тивейски, пос. съч., с. 115-121.

⁷⁾ Пак там, с.116.

на стотника Корнилий¹⁾), на Йоановите учуници в Ефес²⁾), на коринтските християни? Какъв смисъл имат думите на апостол Павел³⁾), че той желае всички да говорят езици? Ако това са действително чужди езици, то каква полза има от тях, щом никой не ги разбира? За християнската просвета не са нужни никакви магически фокуси, които извикват удивление, но не и благоговение. Нима не е чудато да се мисли, че християните са се събрали на богослужебни събрания, за да говорят на чужди езици и взаимно да не се разбират? Нима е мислимо говорещият на чужд език да не е в състояние да преведе казаното на родния си език, та се нуждае от преводач, тълкувател? Забравил ли е той своя роден език или пък е само сляпо оръжие, автомат на Св. Дух? И едното и другото е неразумно, чудата безсмислица. И още по-чудато е, че понякога са говорили на **разни езици** по двама и по трима⁴⁾). Нима има смисъл, нима има разумност в такива прояви и то на религиозни събрания?

“Ако глосолалите са говорили на чужди езици, то защо никъде не е казано на какви езици са говорили? А в други случаи⁵⁾ точно се посочва на кой език се говори. Не се казва и какво именно се говори на чуждия език, а точно се обозначава, какво не се постига при говорене на непознати езици:

“Ако дойда при вас, братя, и заговоря на непознат език, каква полза ще ви допринеса, щом ви се не обясня било с откровение, било с познание, било с пророчество, било с поука. И бездушните предмети, като пищялка или гусла, които издават глас, ако не дават различни звукове, как ще се познае, какво се свири на пищялка или на гусла? Тъй и вие, ако не изговаряте с езика си разбрани думи, как ще се разбере това, което говорите? Защото ще говорите на вятъра... Ако, прочие, не разбирам значението на думите, то за говорещия ще бъда чужденец, а и говорещият ще бъде за мен чужденец.”⁶⁾

“Ако глосолалите са говорили на чужди езици, то защо са правили впечатление на пияни⁷⁾ или на полудели⁸⁾? Защо ап. Петър не отрича тези впечатления, а отрича само тяхната причина: не виното било причина, а реализирането

¹⁾ Деян. 10:44 сл.

²⁾ Деян. 19:6

³⁾ I Кор.14:5

⁴⁾ I Кор.14:27

⁵⁾ Деян. 14:11; 21: 40 и др.

⁶⁾ I Кор. 14:6-11

⁷⁾ Деян. 2:13, 15

⁸⁾ I Кор. 14:23

на "реченото чрез пророк Йоил"? ¹⁾). Но у пророк Йоил не се говори на чужди езици.

"Положително е известно, че християните в апостолско време са употребявали гръцки език, книжовния древно-еврейски, арамейски или сиро-халдейски, галилейски, арабски. Съмнително е дали са употребявали латински език. Не юдеите християни са си служили с гръцки език, а юдеите-християни – със сиро-халдейски, но са знаели и гръцки.

"Глосолалията не е говорена на чужди езици, а изказ на възторг, проява на ентузиазъм, на екстаз. При екстаз има излизане от себе си, т.е. дълбоко съзерцание, съпроводено с откъсване от действителността, притъпяване на възприемчивост на сетивните органи. Противоположното е **идване в себе си**, опомняне, сродяване с действителността. Такова състояние са изживели ап. Петър²⁾ и ап. Павел³⁾. Намиращият се в екстаз не е в състояние да разбира външните прояви на своето състояние. Наблюдаващите ги виждат.⁴⁾ Имало е ту радост, ту скръб. Радостта е била изразявана чрез смях, пеене, прости гласови модуляции, музикални звуци без думи, а скръбта – чрез плач, въздишки, ридания, викове, виене. С една дума – глосолалията е екзалтирана хвалебна и благодарствена молитва за дадена милост, за озарение свише, за приобщаване към Христос и Църквата Му. Тези възторжени възгласи, ликуване, алилуя и др., мелодии, придружени с жестове и телодвижения, необикновени и небивали до тогава са били наименувани **говорене на език** или **говорене на езици** т.е. езикът говори по вътрешна подбуда от Духа Св., а не по подбуда от самия човек.

"Тези състояния на глосолалите напомнят донякъде на гръцките дифирамби, художествено-лирични песни в чест на Бахус, често превръщани във вакханалии, безредия и невъздържаност. Естествено е, че и глосолалите се забравяли, размахвали

¹⁾ Деян. 2:15-21

²⁾ "И като поогладня, поиска да яде; докато му приготвяха, той се унесе, и – вижда небето отворено и някакъв съд да слиза към него, сякаш голямо платнище, привързано за четирите краища и спускано на земята; в него имаше от всички земни четвероноги, зверове, влечуги и птици небесни. И чу се глас към него: стани Петре, заколи и яж!... Това се повтори три пъти и съдът пак се дигна към небето..." Деян. 10:10-16.

³⁾ "Зная един човек в Христос, който преди четиринайсет години (с тяло ли, не зная; без тяло ли, не зная: Бог знае) беше грабнат и отнесен до третото небе... в рая и чу неизказани думи, които човек не може да изговори." II Кор. 12:2-4.

⁴⁾ Деян. 10:44; 11:15; 19:5-6

глави, събличали горните си дрехи, давали воля на чувствата си. Тяхното настроение се предавало и на други вярващи, обхващало неколцина и... ставали безредици. Може би, както при дифирамбите "в строфи и антистрофи" е имало смяна на хоровете със свои канонарски – запевалци, така и в християнските религиозни събрания глосолалите на групи са се сменяли. Думите на апостола:

"Ако някои говорят на непознат език, нека говорят по двама, или най-много по трима, и то подред, а един да тълкува... Защото ако благословиш с дух, как ще каже на твоето благодарение "амин" оня, който е от простолюдието, когато не разбира какво казваш?" ¹⁾ потвърждават тези предложения.

"Не трябва да се забравя, че в главата за духовните дарби ап. Павел не говори за молитва. А молитвата е дело на Дух Св. ²⁾ – за нея често се говори в Стария Завет. Ясно е, че **говоренето на езици** е молитва, благодарствена и хвалебна молитва, песни и радостни възклицания на християните. На петдесетница тълпата в Ерусалим видяла и чула песнословещите възторжени апостоли – галилеяни, прости и безкнижни" ³⁾.

Свещ. М. Тивейски внася малки поправки в теорията на Шулц. Той смята, че глосолалите не са говорили чужди езици, а са пеели хвалебни песни. Психологическата основа на глосолалията, според него, е факта, че мелодията закрива думите и ги прави непонятни. Както у нас, в православната църква, не е понятен църковно славянския език, тъй и в Коринт не са били понятни думите на глосолалите. Изпетите от тях думи е трябвало да бъдат изтълкувани? Канонарсите в православната църква са нещо като заместници на тълкувателите. Мисълта на ап. Павел в гл. 14, ст. 1-6 от I посл. към коринтяните е следната:

"Който говори език, т. е. неразбираемо чете, говори или пее (на известен език) не може да поучава другите, а само говори на Бога. Защото, макар че той говори (чете, пее) на понятен за всички и за самия него език, обаче поради неяснотата на говора му, т. е. когато той е неразбираем, никой не го разбира, той духом (апостолът би могъл да каже: с уста, с устни – *ceivesi*, с езика) говори нещо непонятно, непоучително, нечленоразделно, неясно. Напротив, пророкът говори и на хората, поучава ги, увещава ги и ги утешава. Говорещият

¹⁾ I Кор. 14:27, 16

²⁾ Ср. Рим. 8:15, 26-27; Гал. 4:6; Юда 1:20; I Кор. 14:14, 16 и др.

³⁾ Деян. 4:13. Свещ. М. Тивейски, Духовния дарования в первоначальной християнской церкви. Опыт объяснения 12-14 гл. 1 посл. св. ап. Павел към коринтянам, Москва 1907 г. с. 115-121.

език – като наш църковен четец, който чете катизми неразбрано, или като наш певец или певци, които пеят неизвестна, рядко употребявана стихира – поучава само себе си. Това е напълно естествено и свършено понятно. Събралите се в църквата, обаче, той не получава. Пророкът пък поучава всички събрали се в църквата. Аз желая, продължава апостолът, всички вие, коринтяни, да говорите, да четете, да пеете при богослужението. Такова желание е естествено и изпълнимо; то говори за вашата религиозност. Но в такъв случай ще има общ шум, вик и нищо няма да може да се разбере. Аз желая, в думите (песните, четенето) да има яснота, поучителна за всички и за това желая вие повече да пророкувате. Който пророкува е по-горен от онзи, който произнася неразбираеми звуци. А ако такива звуци се произнасят, то трябва да бъдат изтълкувани, (както постъпват канонарсите), та всички събрали се да получат поука. Ако аз сам бих дошъл при вас и бих почнал да произнасям – поради недостатък в говора или поради въодушевление – непонятни за вас думи, неразбираеми от вас звуци, то каква полза бих ви донесъл? За да ви допринеса полза, аз трябва да говоря не така, както говорят на вашите богослужебни събрания, а както е прието навсякъде: да ви се обясня било с откровение, било с послание, било с пророчество, било с поука.”

“Изразът “разни езици” – *genh glwsswñ* е на пръв поглед ясен. Като се знае, обаче думата **език** у класиците се употребява с трояко значение: 1) орган за говорене (Zunge); говор (Sprache) и 3) поетически, народни песни и изкази, непонятни на всички и изискващи изяснение, не е трудно да се разбере, че ап. Павел е употребил думата **език** със значение химнологическо¹⁾.

“Самата дума **глосса** подсеща, че ап. Павел има предвид не език, говор, а глас, звук. Коренът на тази дума е общ на всички почти езици: глас, глас, глотка, глотат (руски ез.) *glotta* (латински), *glotte* (френски ез.), *gluchzen* и *glucksen* (немски ез.) и др. Следователно **говори езици** = *glwssaiV lalein* значи **издава глас, пее на гласове** т. е. по разни напеви.

“Сравненията, към които прибегва ап. Павел в ст. 7-8²⁾ потвърждават музикално – химнологическо значение на *glwssa*. Ако глосолалия значеше говорене на чужди езици, то безсмислени са сравненията с музикални инструменти. Нима някой от нас днес уподобява говор на чужд език със звуци, издавани от музикален инструмент?

¹⁾ Свещ. М. Тивейски, Духовныя дарования в первоначальной христианской церкви. с. 43 сл., 45-46, 70-93, 100-107, 165.

²⁾ I Кор. 14

“Дарът езици не значи дар да се говорят чужди езици. Ап. Павел пише:

“Благодаря на моя Бог, защото повече от всички ви говоря езици”¹⁾.

Това не значи, че той е говорил на много чужди езици. Той, напр., сам не е знаел ликаонски език.²⁾ Всичките си послания е писал на гръцки, а би трябвало поне посланието към римляните да напише на латински, ако владееше този език. Обичайно е, че ап. Павел в този стих говори за своите лични молитви, които той е принасял тайно и в уединение. Той ги отнася към глосолалиите, защото са служили само на него за поука, но не и на другите.

“Ст. 26, гл. 14 от 1 посл. към коринтяните:

“И тъй... когато се събирате, и всеки от вас има – кой псалм, кой поучение кой език, кой откровение, кой тълкуване – всичко да става за поука.”

Доказва, че **език** е листче с ноти или музикални знаци, а не чужд език. На листчета са били написани псалми, поучения, откровения или пророчества, тълкувания = т. е. тълкуване на напевите, интерпретация на нотите.

“Също така и ст. 27 от същата глава говори, че **език** не значи чужд език, а глас, напев, мелодия. В противен случай апостолът не би съветвал:

“Ако някои говорят на непознат език, нека говорят по двама, или най-много по трима, и то подред, а един да тълкува.”

А мелодията могат, да изпяват и двама и трима, а тълковник, като нашите канонарси, ще предаде ясно, с думи, съдържанието на цялата мелодия.

Думите на ап. Яков и на ап. Павел:

“А езика никой човек не може да укроти.... С него благославяме Бога и Отец....”³⁾.

“Толкова, например, различни думи (звуци = *genh fwnwh*) има в света...⁴⁾ Ако се моля непознат език...⁵⁾.

Да говоря всички езици човешки и дори ангелски...⁶⁾, отразяват мисълта на псалмопевица:

¹⁾ I Кор. 14:18

²⁾ Деян. 14:8-18.; ср. св. Йоан Златоуст, Бес. на Деян 30:

³⁾ Яков 3:8-9

⁴⁾ I Кор. 14:10

⁵⁾ I Кор. 14:14

⁶⁾ I Кор. 13:1

“Тогава устата ни бяха пълни с веселие, и езикът ни – с пеене.”¹⁾

Тях очебийно изяснява св. Йоан Златоуст:

“Езикът ти е даден, за да славословиш, за да възпяваш Твореца.”²⁾ Очебийно било, според свещ. М. Тивейски³⁾, че и тълкуване на езици (*ἑρμηνεία*) не означавало превеждане от чужд език, а означавало **изтълкуване** на мелодия, на звуци, на химни. Този термин бил технически музикален термин. Не трябвало да се забравя, че в древността даже законите били пети, за да не се забравят. Поради това Аристотел наричал законите мелодии. Молитвите също били пети. Тогавашните музикални знаци, нещо като ноти, трябвало да бъдат тълкувани. Не всеки му се удавало това. Необходим бил особен дар – дар за изтълкуване, дар за музикална интерпретация.

Бог не бил установил да се говори на чужди езици по време на богослужение. Историята на Църквата отричала подобно постановление. И думите на ап. Павел:

“В църква предпочитам да кажа пет думи разбрани, за да поуча и други, отколкото хиляди думи на език непознат.”⁴⁾

Биха били непонятни, ако не бяхме признали, че в храма при богослужение се **пее, а не се говори**.

“Освен това, в гл. 12:30⁵⁾: “Говорят езици” е употребен глагола **lalew** значи – издавам звук с гласовите си органи (*glwssa, stoma, ceivh*), т.е. неясни, нечленоразделни звуци, бърборене без смисъл. Говоря в собствен смисъл – ясно, разбрано, членоразделно гърците изразяват с глаголите **legein, ῥηρεῖν, εἰπεῖν, φαζειν**. Глаголът **lalew** се употребява за обозначаване на хвалебни песни, благодарствени молитви, тържествени химни⁶⁾. И Иринея Лионски свидетелства, пише свещ. М. Тивейски, че на петдесетница апостолите възпели химн на Бога⁷⁾, а не са говорили чужди езици.

И тъй, гласолалията в Коринт е била всичко друго, но не и говорене на чужди езици”, заявява свещ. Мих. Тивейски⁸⁾.

¹⁾ Пс. 125:2

²⁾ Беседа 67

³⁾ Свещ. М. Тивейски. пос. съч. с. 46-49, 23-94.

⁴⁾ I Кор. 14:19

⁵⁾ I Кор. 12:3.

⁶⁾ Ср. Еф. 5:18-19

⁷⁾ Свещ. М. Тивейски, пос. съч., с. 110.

⁸⁾ Пак там, с. 121-169, особ. 162-169.

Лайтфут¹⁾ твърди, че дарът да се говорят езици не е дар да се говорят чужди езици. Коринтяните глосолали са говорили на древен, неупотребяван вече еврейски език, който Дух Св. им е дал за благо на Църквата. Те не са говорили нито арабски, нито египетски, нито арменски, нито някой друг език. Те самите са знаели това. Ще сметне коринтянските глосолали за много глупави онзи, който допусне, че те са говорили на непознат, чужд не изучаван език.

Алфорд пише: "Няма съмнение за всеки непредубеден човек, че на петдесетница, според разказа на Деяния гл. 2, апостолите почнали да говорят на разни езици, т.е. на езиците на споменатите в ст. 6 и сл. народи, а може би и на други. Всеки опит да се отрече този факт, е придружен с насилие над текста или с не подходящо и не доказуемо тълкувание. Този факт, обаче, буди няколко въпроса и ни поставя пред различни трудности.

1) Полученият дар да се говори на чужди езици траен ли е бил, т.е. даден ли е бил като постоянна дарба или пък е бил само **знамение** и апостолите са били органи на Св. Дух? Безспорно е, че е вярно второто. От гл. 2, ст. 4 на Деяния на светите апостоли е ясно, че апостолите са говорили "според както Духът им е давал да изговарят". Те не са разбрали, какво са говорили. Това се потвърждава и от гл. 14 на 1-то послание към коринтяните. И ап. Петър не споменава, какво са казали говорещите на езици. Само слушателите свидетелстват, че чуват на своя език да се говори за великите Божии дела"²⁾. Говоренето на чужди езици е било белег не за повярвалите, а за неповярвалите³⁾. Да приемем предположението, че апостолите са получили на петдесетница дар постоянно да говорят на чужди езици, значи да се опълчим против Св. Писание. Няма помен, че апостолите или техните приемници са имали такъв дар⁴⁾. У Иринея (3, 17) не се говори за бъдещата проповед (на апостолите, събрани на петдесетница), а само се описва самото събитие и се изяснява като символ за бъдещата обилна жетва сред езичниците. Думите пък на Иринея (V, 6) показват, че по негово време някои са имали дар да говорят чужди езици, а не че

¹⁾ Опера 2, 917 сл.

по свщ. М. Тивейски, Пос. съч., с. 112.

²⁾ Деян 2:11

³⁾ I Кор. 14: 22

⁴⁾ Деян. 14:11, 14

някои са проповядвали на чужди езици. Поради това, аз смятам, че на петдесетница внезапно и изобилно Дух Св. е слязъл над апостолите и те – като оръдия на Дух Св. са изrekli хвала на Бога на разни езици, непознати на тях дотогава.

2) Какво е отношението между дара, получен на петдесетница от апостолите и дара да се говорят чужди езици, за които говори ап. Павел в I посл. Кор. гл. 12-14? Отговарям – дарът е един и същ. *Gl wssh/ lal ein* значи говоря на един език..., *gl wssaiV* (*ǰteraiV kainaiV*, Марк 16:17) *lal ein* – говоря на езици. При това мога да подчертая, че и едното и другото говорене е свързано с неразкъсваеми връзки. В Деян. 10: 46; 9:5; 19:6 и I Кор. 14:1-5 сл. виждаме еднаква съпоставка на глосолалия и пророчество.

3) Кой е получил този дар? Отговарям: Всички вярващи, въз основа на пророчеството, по думите на ап. Петър¹). Същото се предполага и в I Кор. 14:23. *Idiwtai apisto:* (I Кор. 4:23), *eǰeroi* (Деян. 2:13) определят апостолите като пияни.

4) Не мога да скрия трудностите, които възникват, като помислим за личността, която е получила свръхестествен дар да говори, в обикновен смисъл и съзнателно на език, който тя никога не е изучавала. Аз смятам, че тази трудност не може да се премахне. Такова озарение не само би противоречало на обикновените действия Божии, но доколкото аз мога да съдя, то е и самопротиворечиво, а поради това е и невъзможно. Но няма никакво противоречие, и според моето разбиране, никаква трудност, ако допуснем, че човек говори, изказва думи, продиктувани от Дух Св. Ап. Павел ясно подчертава този факт. Според него говоренето на езици и тълкуването са различни дарби. Тъй, че посоченото по-горе затруднение в такъв случай е отстранено даже когато един човек и говори и тълкува: I Кор. 14:13²).

*

Шулц, свещ. М. Тивейски и Лайтфут не посочват убедителни доказателства, за да обосноват своето твърдение. Библейският текст: Марк. 16:17; Деян. 2:4-11; 10:44-48; 19:1-7; I Кор. 12:27-28; 14:2, 4, 5, 6-11, 13, 14, 18, 21, 22, 23, 26, 27 е ясен: Духът Св. е **говорил чрез апостолите и чрез вярващите на чужди езици**. Само насилие над този текст може да даде измамна обоснова на твърдение, че на петдесетница – апостолите, в Кесария – Корнилиевото семейство, в Ефес – 12-те повярвали в Христос, в Коринт – имащите дар да говорят езици, не са говорили

¹) Деян. 2:16 сл.

²) Свещ. М. Тивейски, пос. съч., с. 164-165.

на чужди езици, а са пеели химни, хвалебни песни, непознати по-рано никому другиму или са говорили на древноеврейски език.

Ако твърдението на Шулц и на свещ. М. Тивейски би било неоспоримо, то всеки лесно и леко би разкрил заблудата на петдесетниците, и би им напомнил, че те, като онези, за които говори ап. Петър¹⁾, са изменили на Христос. Всъщност, на петдесетница на апостолите, и по-късно на вярващите е била дадена дарба от Дух Св. да говорят на **чужди езици**.

*

На петдесетница, която се падала тогава в събота²⁾, в Ерусалим, около храма били събрани няколко хиляди.

“Юдеи човеци набожни, от всеки народ под небето.³⁾”

Юдеи набожни, т.е. които изпълнявали наредбите на закона⁴⁾:

“Избройте си от първия ден след празника, от деня, на който принасяте снопа за полюшване, седем пълни седмици, до първия ден след седмата седмица избройте петдесет дни, и тогава принесете Господу нов хвалебен принос: от жилищата си принасяйте, като пръв плод Господу, два хляба за издигане, които трябва да бъдат из две десети от ефа пшенично брашно и

¹⁾ II Петр. 2:1-22

“Имало е и лъжепророци между народа, както и между вас има лъжеучители, които ще вмъкнат пагубни ереси... пътят на истината ще бъде похулен... Избегнали световните скверности чрез познаване Господа и Спасителя нашего Исус Христос... пак се заплитат в тях... според пословицата: “псето се върна в своята бълвоч”, и “изкъпаната свиня – тинята кал.”

²⁾ Theodor Zahn, Die Apostelgeschichte des Lucas. Erste Hälfte Kap.1-12. 3. Aufl. Leipzig – Erlangen 1922 S. 67 ff. (Kommentar zum Neuen Testament. V. V.)

³⁾ Деян. 2:5. Около три хиляди са се кръстили. Деян 2:41.

⁴⁾ Ср. Деян. 2:14 – “Мъже юдеи и вие всички, които живеете в Ерусалим.”

Деян. 2:22 – “Мъже израилтяни.”

Деян. 2:23; ср. 36 – “Него... вие хванайте и Го убихте.”

Ἀπο; παντοῦ ἐθνῶν τῶν ὑπο; τῶν οὐρανῶν е равнозначно на **ἐκ παντοῦ ἐθνῶν**, т.е. в Ерусалим на петдесетница, освен ерусалимските юдеи са се събрали, родени и живеещи в други градове, между други народи (Деян. 2:9-11), а също така и прозелити – езичниците, приели юдейската вяра.

На тези думи не може да се придава значение по Деян.17:26. те имат чисто географско, а не етнографско значение.

Виж Th. Zahn, Пос. съч., с. 82 сл.

квасни, изпечени... И свикайте народа в тоя ден, имайте свещено събрание, никаква работа не вършете: това е вечна наредба по всичките ви жилища в поколенията ви"¹⁾.

Около 9 ч. сутринта²⁾, в притвора на Соломон³⁾, или в "горницата, където пребиваваха⁴⁾" били събрани апостолите Христови. Около това място имало юдеи и прозелити. Внезапно: "биде шум от небето, като че идеше силен вятър, и напълни цялата къща (или притвора на храма), дето седяха (апостолите). И явиха им се езици, като че огнени, които се разделяха и се спряха по един на всеки от тях. И всички се изпълниха с Дух Св., и започнаха да говорят на други езици (etevaiV glwssaiV), според както Духът им даваше да изговарят"⁵⁾.

Присъстващите: 1) юдеи, жители ерусалимски и жители на Месопотамия, Юдея, Кападокия, Понт, Азия, Фригия, Памфилия, Египет, Ливийските страни, Рим и 2) прозелити - партяни, мидяни, еламити, критяни и араби⁶⁾ **чули** шума от небето, **видели** огнени езици и **разбрали** - слисани и учудени, че апостолите, макар и галилейци, говорят на техния

¹⁾ Лев. 23:15-21; Изх. 23:16-19; Тов. 1:6; 2:1.

²⁾ "Тя не са пияни, както вие мислите защото е третия час през деня.", Деян. 2:15.

³⁾ Къщата (ton oikon), където седяха" (Деян. 2:2) не означава дом, отдалечен от храма, а притвор във външния двор на храма, достъпен за всички. Такива притвори е имало няколко. В тях са се водели препирни (Йоан 10:22-39), в тях апостолите са проповядвали и вършили чудеса (Деян 5:12 сл.; 3:11), в тях "под сянката на храма", книжници и фарисеи са имали свои училища (Лука. 2:46-50).

Ср. Th. Zahn, пос. съч., с. 76-77.

⁴⁾ Деян. 1:13

⁵⁾ Деян. 2:3-4

Св. Йоан Златоуст пише:

"Дух Св. действа и днес, както е действал по-рано; но по-рано е действал чрез храма, а сега - чрез апостолите. Тогава влязъл в девствена утроба и образувал в нея храм, а сега - в душите на апостолите; тогава слязъл във вид на гълъб, а сега - във вид на огън."

Творения, т. 9, кн.1. СПб 1903 г., с.14. Беседа 1 на деян. апост.

⁶⁾ Прозелити е имало и от поменатите в т. 1 десет страни, а вероятно, е имало и езичници, дошли от любопитство или по други съображения в Ерусалим за празника.

говор (*dial eʃkw*), на техния език (*hmetevaiV gl wssaiV*) за великите Божии дела.

На какви езици са говорили апостолите²⁾ не може точно да се определи. Безспорно, че те са говорили на чужди езици: еврейски, гръцки, латински, копски, лакаонски. На тези езици и техни диалекти се е говорило в поменатите страни.

*

На петдесетница всички апостоли били "кръстени с Дух Свети"³⁾ – изпълнили се с Дух Св. и започнали да говорят на други езици (*etevaiV gl wssaiV*), според както Духът им давал да изговарят⁴⁾.) Всички апостоли са били кръстени с вода⁵⁾ и са чакали в Ерусалим⁶⁾, за да "приемат сила, кога слезе върху им Дух Св. и да бъдат свидетели на Христос в Ерусалим и в цяла Юдея и Самария и дори до края на земята"⁷⁾, според обещанието Христово⁸⁾:

"Не след много дни от днес (деня, в който Христос се възнесъл на небето)⁹⁾ ще бъдете кръстени с Дух Святий"¹⁰⁾.

¹⁾ Деян. 2:5-11

²⁾ Св. Йоан Златоуст (Творения т. 9, кн. 1, с. 43. Бес 4. т. 9, кн. 1 с. 34. Бес. 3) пише, че на петдесетница Дух Св. е слязъл не само над апостолите, но над всички 120 души мъже братя: 12 апостоли, 70 избрани от Христос ученици и 38 най-ревностни във вярата Христови последователи. Така мислят и петдесетниците. ("Петдесетни вести"), № 18 и 19. Год. 4, бр. 3 и 4, март и април 1932 г., с. 10). Това твърдение противоречи на ст. 14 гл. 2 от Деянията на Св. апостоли:

"Тогаваш Петър се изправи с **единадесетте**, издигна глас и почна да говори..."

"Те всички в единомислие бяха заедно (Деян. 2:1) се отнася към ст. 26, гл. 1 на Деян.

"Матия беше причислен към единадесетте апостоли", а не към ст. 16, гл. 1 на Деян.

"Бяха се събрали сто и двама души."

³⁾ Ср. Лука 3:16

⁴⁾ Деян. 2:4; 1:5

⁵⁾ От Йоан Кръстител

Ср. св. Йоан Златоуст, Творения. т. 9, кн.1, СПб. 1903 год. с. 14-15, Бес. 1 на Деян.

⁶⁾ Деян. 1:4, 14

⁷⁾ Деян. 1:8

⁸⁾ Марк 13:11; Лука 12:12; Йоан 14:26

⁹⁾ Деян. 1:9-10

¹⁰⁾ Деян. 1:5

Всички от Корнилиевото семейство, от гр. Кесария, докато слушали благовестието на ап. Петър, се изпълнили с Дух Св. и започнали да говорят езици (gl wssaiV). Те не били още кръстени в името на Исус Христос и ап. Петър казал:

“Може ли някой да възпре да се кръстят с вода тия, които приеха Дух Святий, както и ние? И заповяда им да се кръстят в името на Исус Христос”¹⁾.

В Ефес дванадесет души, приели вече Йоановото кръщение, се кръстили в името на Господ Исус и когато Павел възложил на тях ръце, слязъл върху им Дух Св., и те почнали да говорят езици (gl wssaiV) и да пророкуват”²⁾.

Има ли нещо общо между тези събития? Трябва ли да се мисли, че Петдесетница е начало необходимо за всеки повярвал в Христос и кръстен с вода в Негово име, кръщение с Дух Св.? Трябва ли да се мисли, че кръщението с Дух Св. има един външен белег – говорене или проговаряне на чужди езици?

Причината и същина на тези три събития е една и съща. Както апостолите на петдесетница “започнали да говорят на други езици... за великите Божии дела” (eteraiV gl wssaiV... ta; megaleià tou`Qeoù)³⁾, така и Корнилиевото семейство започнало “да говори на езици и да величае Бога (gl wssaiV kai magal ul ontwn ton Qeon)⁴⁾.

Това, което станало на петдесетница, ап. Петър сочи като изпълнение на Йоановото пророчество, според което “синовете и дъщерите (на Израел) ще пророкуват” (profhteusousin...profutesousi)⁵⁾, така и 12-те души в Ефес “почнали да говорят на езици и да пророкуват” (gl wssaiV kai; profhteuon)⁶⁾.

Действително, във вторите два случая⁷⁾ не е казано “започнаха да говорят на **други** езици” (eteraiV gl wssaV), както е казано за апостолите, а е казано само “започнаха да говорят езици” (gl wssaiV), но от това не следва, че говоренето на езици на петдесетница се отличава от говоренето на езици от Корнилиевото

¹⁾ Деян. 10:1, 44-48

²⁾ Деян. 19:6

³⁾ Деян. 2:4-11

⁴⁾ Деян. 10:45-46

⁵⁾ Деян. 2:17 сл.

⁶⁾ Деян. 19:6

⁷⁾ Деян. 10:46 и 19:6

семејство, от 12-те души в Ефес, а също тъй и от коринтските глосолали.¹⁾ Думите на ап. Петър: "може ли някой да възпре да се кръстят с вода тия (Корнилиевото семејство), които приеха Дух Св., както и ние?"²⁾ очебийно посочват, че един и същ дар да говорят на чужди езици е даден от Дух Св., и на апостолите, и на Корнилиевото семејство, и на 12-те Ефесјани, и на някои коринтски христијани.

А в 1 Кор. 12:10, 28 ап. Павел говори за даваната от Дух Св. за обща полза дарба да се говорат разни езици (*genh gl wsswh*). Едва ли може да бъде оспорвано, че други (*eteroi*) и разни (*genh*) са равностранни по съдържание.

Gl wssaiV I alein (или *gl wssh/ I alein*)³⁾ има у ап. Павел вече харизматическо-техническо значење на екстазна (екстатическа) реч на други езици.⁴⁾

Не може да се приеме и тврдението, че само на петдесетница апостолите са говорили чужди езици, а в Кесария, Ефес и Коринт глосолалите не са говорили на чужд народен език, а са издавали само какви свои звуци, не даваши членоразделна реч и разбрани само от имащите дар да тлкуват езици⁵⁾. Евангелист Лука в Дејанијата на св. апостоли⁶⁾ съобщава, че "вярващите от обрзаните, които бяха дошли с Петър, се смаяха, че и върху езичниците се изля дарът на Св. Духа, защото ги слушаха да говорат на (разни) езици и да величат Бога",

т.е. разбрани са, какво са говорили членовите на Корнилиевото семејство. Също и ап. Павел⁷⁾ пише за коринтските глосолали:

"Ако не изговаряте с езика (*diavthV gl wsshV*) си разбрани думи (*I oyon*), как ще се разбере това, което говорите?" т.е. посочва, че глосолалите (имащите дар за езици) са говорили **думи с езика си**, а не са издавали само какви звуци.

¹⁾ Както мисли напр. Theodor Zahn, пос. съч., с. 103 сл., 350 сл.

²⁾ Дејан. 10:47

³⁾ *Gl wssh/-* I Кор. 14:2, 4, 13, 14, 19, 26, 27

Gl wssaiV - I Кор.14:5, 6, 18, 21, 22, 23, 39.

⁴⁾ Philipp Bachmann, Der erste Brief des Paulus an die Korinther. Leipzig 1905 (Kommentar zum Neuen Testament, herausgegeben von D. Th. В. VII) S. 397. 7.

⁵⁾ На Th. Zahn, пос. съч., с. 106 сл.

⁶⁾ Дејан. 10:45-46

⁷⁾ I Кор.14:9

*

Кръщението с Дух Св. няма като необходим свой белег проговарването на чужд език.

На Петдесетница се кръстили в името на Исус Христос, и приели дара на Св. Духа около 3000 души, но никой не проговорил на чужд език¹⁾.

За първомъченик Стефан се казва, че бил изпълнен с Дух Св.“²⁾, но не се посочва да е говорил езици.

Апостолите научили, че Самария е приела словото Божие и изпратили там Петър и Йоан. Те отишли и се помолили за тях (повярвалите в Самария), “за да приемат Духа Св. (Защото Той не бе слязъл още нито върху одного от тях, а само бяха кръстени в името на Господ Исус). Тогава възлагаха върху им ръце и те приеха Духа Святаго”³⁾.

И за тези вярващи не се съобщава, че са проговорили на чужди езици. Ако те бяха проговорили на чужди езици, това би било отбелязано: 1) защото хронологически изпреварва станалото в Кесария и Ефес и 2) защото ев. Лука старателно отбелязва тези глосолалически прояви⁴⁾.

Ап. Павел не би пропуснал да отбележи в посланието си към Коринтяни, че всеки кръстен с Дух Святий проговаря на чужд език. Той е имал подбуда да стори това: ненаситното желание на коринтяни да говорят езици. Той би им напомнил, че някога при кръщението с Дух Св. всички са проговаряли езици, а сега този дар на Св. Дух е даден само на някои. Едва след това той би говорил и за ненужността да се говорят езици при отсъствието на тълкувател. Той не би пропуснал да отбележи, че и другаде, освен в Коринт, има глосолали.

*

Освен Деян 2:4-11; 10:46; 19:6 ние имаме още само един източник, по който можем да съдим за значимостта и външната форма на глосолалията: гл. 12, 13 и 14 от I посл. на ап. Павел към коринтяните. Тези глави разкриват каква е била формата на глосолалията у коринтските християни.

Коринтските християни узнали за станалото чудо в Ерусалим на Петдесетница. Тяхното съзнание било поразено.

¹⁾ Деян. 2:38, 41

²⁾ Деян. 7: 55

³⁾ Деян. 8: 14-17

⁴⁾ Деян. 11:28, 21:4, 9, 10

Силата, неотразимостта и величието на този факт възпламенили в техните младенчески¹⁾ души копнеж да имат дар – езици. Не освободили се още от своите порочни увлечения²⁾ те търсят примамливото, външно поразяващото, а не съществено необходимото за изграждане на тялото Христово³⁾. Някой от тях получили дар да говорят език. И всички надценили този дар. Не разбрали, че той е даден като белег за невярващите⁴⁾, а на Петдесетница – като символ, че Бог призовава към Себе си⁵⁾.

Този копнеж станал натрапчива мисъл. За това спомогнало стопанското значение на гр. Коринт. Той е бил римска колония, но населен предимно от гърци, център на търговията между Изтока и Запада. Тук са се стичали търговци от много страни. На коринтските пазарища се е чувал говора едва ли не на всички селища на тогавашната римска империя. И навярно коринтяните са пожелали да бъдат всеезични.

*

Глосолалът, когато говорил, бил оприличаван на пиян⁶⁾ или безумец⁷⁾. Неговата религиозна настроеност била възвишена, екстазна. С езика си той изговарял⁸⁾ думи непознати за присъстващите⁹⁾. Сам той не винаги разбирал изричаните от него думи и можел да ги изтълкува¹⁰⁾, но винаги сам имал поука от тях¹¹⁾. Глосолалът говорил на Бога, духом говорил тайни¹²⁾, духом се молил, а умът

¹⁾ I Кор. 14:20

²⁾ "От всякъде се слуша, че у вас има блудство, и то такова блудство, за каквото дума не става дори и между езичниците, именно, че някой държи бащината си жена." I Кор. 5:1 сл.

"Твърде срамотно е за вас, че имате съдби помежду си.... и то пред нечестивците... Вие само обиждате и ощетявате и то братя"... I Кор. 6:1-1 "Грешите против братята и биете немощната им съвест." I Кор. 13:12. Служили за съблазън на църквата Божия, и на юдеи, и на езичници. I Кор. 10: 32.

³⁾ I Кор. 12:12 сл., 31

⁴⁾ I Кор. 14:22

⁵⁾ Деян. 1:8; 2:39

⁶⁾ Деян. 2:13, 15

⁷⁾ I Кор. 12:23

⁸⁾ I Кор. 14:2 – " *judeiV gar jkouiV*" не значи – "никой не чува глас", а значи "никой не разбира какво се говори". Това е ясно от I Кор. 13:1; 14:7-8, 23, 27.

⁹⁾ I Кор. 14:2, 11

¹⁰⁾ I Кор. 14:5, 13

¹¹⁾ I Кор. 14:7

¹²⁾ I Кор. 14:2

му не вземал участие): изричаните думи не били плод на съзнателна мисловна дейност, в тях не били вложени осъзнати мисли. Дух Св. говори чрез глосолала, комуто Той е дал дарбата **езици**.

Целта и значението на дарбата **езици** е да служи, като белег за не повярвалите²⁾). Коринтските глосолали не проумявали това. И без, съмнение, говорили отделно и групово³⁾ на религиозни събрания, на които нямало неповярвали и нямало кой да изтълкува речта им. Това увлечение ап. Павел го осъжда. Такава реч на глосолала е говорене на вятъра, говорене безсмислено на вярващите⁴⁾.

“Ако няма тълкувател (глосолалите) да мълчат в църква, и да говорят на себе си и на Бога”⁵⁾, заповядва⁶⁾ ап. Павел, и да се молят и да им бъде дадена дарба да тълкуват глосолалическата реч⁷⁾. Дарбата езици е дадена като белег на не повярвалите и за поука на църквата⁸⁾. Не се ли постига тази цел, не бива да се говори.

“В църквата предпочитам да кажа пет думи разбрани, за да поуча и други, отколкото хиляди думи на език непознат” (**ἦν γλῶσση**), макар че “повече от всинца ви говоря езици”⁹⁾, заявява ап. Павел.

*

По форма глосолалическата реч е била или молитва¹⁰⁾ или песен¹¹⁾, или благословение¹²⁾, или благовестие¹³⁾. Коринтските глосолали във всички тези форми внесли своите увлечения. Те говорили заедно¹⁴⁾, вероятно с резки и не приети

¹⁾ I Кор. 14:14

²⁾ I Кор. 14:22

³⁾ I Кор. 14:23, 27

⁴⁾ I Кор. 14:9, 22, 28, 16, 6, 11

⁵⁾ I Кор. 14:28

⁶⁾ I Кор. 14:37

⁷⁾ I Кор. 14:13

⁸⁾ I Кор. 14:12, 17

⁹⁾ I Кор. 14:19, 18

¹⁰⁾ I Кор. 14:14-15

¹¹⁾ I Кор. 14:15

¹²⁾ I Кор. 14: 16

¹³⁾ I Кор. 14: 5, 9; ср. Деян. 10:46. Благовестили за изпълнените се старозаветни пророчества, за Христовото изкупително дело, за бъдещото спасение.

¹⁴⁾ I Кор. 14:23, 27

движения на ръцете и цялото тяло¹⁾, без ред²⁾). Не повярвал или невежа може да каже, че са полудели³⁾). И затова ап. Павел заповядва глосолалите да говорят един след друг, най-много трима в едно богослужебно събрание и то само, ако има тълкувател⁴⁾). В противен случай глосолалите трябвало да мълчат⁵⁾).

Глосолалическата реч има по-голяма значимост за невярващите от пророческата, защото невярващите, по своята вътрешна структура, не могат да проумеят и възприемат пророчески откровения. Самото тяхно неверие се противопоставя на вярата в пророческо откровение. Неверието на невярващия вижда във вярата изобличение за себе си, опълчва се против нея с пламнала стихийност и напълно я отрича⁶⁾ – А вярващите, имащите чисти сърца се поучават и утешават от пророческата реч, защото тя им открива тайни⁷⁾ и възпламенява с това вярата им⁸⁾).

При пророчеството има поука, утеха; при говоренето езици –настроение, възторг, говор на чувствата. Поради това пророчеството има по-голямо обществено-църковно значение, а говоренето на езици – повечето личен и изменчив характер⁹⁾).

“Който говори на непознат език, той поучава себе си, а който пророкува, той поучава църквата”¹⁰⁾).

*

Ст. 21 на гл. 14 от 1-то посл. към коринтяни сочи, че глосолалите са говорили чужди езици.

“В Закона е писано: “На чужди езици и с чужди уста ще говоря на този народ, но и тъй няма да ме послушат казва Господ”.

Ясно е, че Апостолът използва Старозаветна (в Закона¹¹⁾), посочва, именно Йсая 28:11-12

¹⁾ I Кор. 14:33, 40

²⁾ I Кор. 14:40

³⁾ I Кор. 14:23

⁴⁾ I Кор. 14:26-28

⁵⁾ I Кор. 14:28

⁶⁾ Лука 4:28-29; Йоан 7: 8, 19, 14; 8: 59; 10: 33, 39; II Парал. 15:15-16

⁷⁾ I Кор. 14:3, 30, 31

⁸⁾ Йоан 1:47-50; 4:17; Мат. 7:28-29; 2 Цар. 12:13
ср. М. Д. Муретов, пос. ст. с. 506.

⁹⁾ М. Д. Муретов, пос. ст., с. 517.

¹⁰⁾ I Кор. 14:4

¹¹⁾ I Кор. 14:34. Рим. 3:19; Йоан 10: 34; 15: 25

“Затова с мънкащи уста и на чужд език ще говорят към тоя народ. Говориха им: “ето – покой, дайте покой на отрудения, и ето спокойствие. Но те не искаха да слушат.”

Действително, буквално съответствие между препратката и оригинала няма¹⁾, но мисълта е предадена вярно. Възможно е Ап. Павел да не перифразира еврейския оригинал²⁾, но да го предава точно, като е имал под ръка друг текст. Това не може точно да бъде установено и не изменя основите на изводите върху посочения текст. Очевидно е, че Бог е заговорил на еврейския народ на друг език, след като той – еврейския народ – престанал да се страхува от Бога.

Какъв е този език, неясен, неразбираем, изтръгван от мънкащи уста? Безспорно, това е езика, по-точно **говора** на събитията, на историческите преживелици на еврейския народ. В плана, в неясния говор на иноплеменниците, еврейския народ откривал гласа на Бога, спомнил си за ясните думи на пророците³⁾.

Този път на въздействие е използван и от Христос. И Той, след като всенародно⁴⁾ и ясно изложил Своето учение⁵⁾, почнал да говори на народа с притчи и да разяснява притчите⁶⁾, а на апостолите разкривал ясно тайните на Царството Божие⁷⁾. Тази тайнственост е влияела върху не повярвалите⁸⁾. Тя била необходима, не за апостолите, а за неверните.

Такъв е смисъла, следователно, и на глосолалията.

Глосолалията има значение само за невярващите, а не за верните. Със своята тайнственост, тя смразява желанието на присмехулника да се посмее над истината. В нея той вижда тайнствена проява, глас на Бога.

¹⁾ **М. Муретов**, Пророчество и языкоговорение (глоссолалия) как знамения для верующих и неверов. I Кор. 14:20-25. В “Богословский вестник”, 1904 г. т. II (юли-август) с. 498 сл.

²⁾ Ориген съобщава, че е намерил “съответстващ (ta;jsodunamouñta th`lexei tauth) на посочения от апостола текст в превода на Акила”. М. Муретов. М. Муретов, Пос., ст., с., 499.

³⁾ М. Муретов, Пос., ст., с. 501 сл.

⁴⁾ Мат. 5:1; 6:28.

⁵⁾ Мат. 5-7 гл.

⁶⁾ Мат. 13:10-17, 34, 35, 51; Мат. 12:39-40; ср. Марк 4:11, 33-34; Лука 8: 10; Йоан 2:19-22; 6: 43-60

⁷⁾ Мат. 16: 21; 17: 9; Лука 9: 44-45

⁸⁾ Йоан 1:14; 17:6, 8; 7:25, 30-32, 44

Защо, обаче, ако влязат невежи¹⁾ и невярвали в храма²⁾ и чуят, че всички³⁾ говорят на непознати езици могат да помислят, че говорещите са полудели?

Защото нищо няма да могат да проумеят. Те ще видят неколцина, намиращи се в екстаз вярващи, говорещи, (а може би и викащи) нещо (придружавайки говора или вика си с ръкомахания и други движения на тялото), но не ще могат да проумеят, че става тайнствено приобщаване с Дух Св., при което се говори чужд език. Говоренето на чужди езици е белег за невярвалите, а не надвикването и шумът от говора.

Чуждият език може да не е понятен за невярвалите, но той е говор тайнствен. А общото (на неколцина) говорене, със своята безсмисленост и външна показност на неразумност, убива тайнствеността и буди скръбни недоумения: дали те не са си изгубили ума. Има ли, обаче, ред при говоренето на чужди езици, то невежите и невярвалите не ще бъдат съблазнени и не ще смятат, че са попаднали сред полудели хора.

Maihesqe, следователно таи в себе си две значения. Първото – вдъхновен – е присъщо на всеки глосолал, когато говори сам; второто – безумен – е резултата от говоренето на всички глосолали, намиращи се в религиозен екстаз.

Напр. **mainomenov Dionusov** – възторжения Дионис⁴⁾; **maihsqai tw` Dionsw/** – да бъдеш във възторг в чест на Дионис⁵⁾; **maihsqai upovtov` qeou`** – да бъдеш вдъхновен от Бога⁶⁾. Платон⁷⁾ говори за два вида мании – едната е плод на болест,

¹⁾ **Idiwthv** (Ср. Деян. 4:13, I Кор. 14:16, 23, 24 и II Кор. 11:6) значи човек, който не познава писанията, няма умение да говори литературно.

²⁾ "Наедно" (I Кор. 14:23) = **epi; tovautov** ср. Мат. 22: 34; Деян. 2:1; 12:12; 18:2. Рим. 16:3; I Кор. 16:19

³⁾ Всички глосолали, а не всички присъстващи. Това е ясно от I Кор. 14:24 – "всички пророкуват" т. е. всички, които имат дар да пророкуват. I Кор. 12:29-30 – "Нима всички са пророци... Всички ли говорят езици..." и I Кор. 14:27 – "Ако някои говорят на непознат език... нека говорят по двама." – Ср. **М. Муретов**, пос. ст., с., 505, 509, 506, 503, 510.

⁴⁾ Илиада 6, 132. По М. Муретов, Пророчество и языкоговорене (глоссолалия) как знаменя для верующих и неверов (I Кор. 14:20-25). "Богословски вестник". 1904 г. т. II, юли – август, с. 511.

⁵⁾ Софокл Aut. 1138. Павзаний 2, 7. 5 ср. 10, 32. 7 По Муретов

⁶⁾ Херодот 4, 19 – По Муретов, пос. ст.

Ср. речниците Passow – Rost – et. cet., Liddell – Scott и Thesaurus Stephani. V. 506 –507, 565–566. По Муретов, пос. ст.,

⁷⁾ Тимей 86, В (Schneid. II, 245) ср. 71, Е - 72. А (Schneid 234) Федър 265 А - В (Hirsch, 1. 726); ср. 244, А - в 245 (Hirsch. 710): 256, В (Hirsch 719), По Муретов, пос. ст. с. 511.

80

а втората - на божествена промяна в обикновеното състояние на човека. Божествената мания бива: пророческа (*mantikhw*), тайнствена или мистическа (*telestikhw*), поетическа (*poitikhw*) и - най-добрата - любовна (*prwtikhw*).

И Филон с този термин характеризира библейските пророчества и въобще свещения екстаз¹⁾. Той пише:

"Екстазът не е еднакъв: ту е изстъпление, довеждащо до безумие... но най-възвишен от всичко е екстазът, божествената мания... присъща на пророците... при който умът, обгърнат от божествената любов (ерос), достига до съкровени неща, бързо и устремно се носи напред, воден от Бога. В такива минути той забравя за всичко останало, забравя даже за самия себе си и помни само за своя Господар на Когото посвещава и възпламенява свещени и безтелесни добродетели." Тези думи на Филон са очевиден доказателство, че юдеите, запознати с гръцката философия, са възприели религиозното значение на платоновско-езическата мания.

М. Муретов²⁾ провежда *maimesqe* така: намиращите се в религиозно вдъхновение, въодушевление, възторг, екстаз и целият 23 ст. на гл. 14 от I пос. към коринтяни превежда така:

"Ако прочие, се събере цялата община (църква) заедно (там, където се извършва богослужението и стават религиозни упражнения) и всички заговорят езици (всички глосолали, а не всички християни), а влязат невежи и не повярвали, то (като чуват да говорят всички коринтски глосолали) не ще кажат (или - не ще ли кажат), че вие се боговдъхновявате. Ако всеки глосолали говори поотделно, то неговата реч ще бъде белег за не повярвалите и невежите т.е те ще бъдат убедени в неговата боговдъхновеност, но ако говорят всички глосолали, то те не ще могат да кажат, че глосолалите са в състояние на боговдъхновеност. Ако говори всеки глосолал поотделно, то неговата пламенна реч, тайнствена и вдъхновена, изяснена от тълкувателя, напомня на не повярвалия състоянието на почитаните от него езически оракули. И той, вместо присмех, смирено признава, че глосолалите имат божествена мания, носят в себе си някаква тайнствена божествена сила, може би на някой още "незнаен бог". това е първата стъпка към вяра в Христос: недоверието и съмнението са заменени с интерес и доверие."

Той изхожда от следните съображения. Пра коренът *ma* (ср. *maomai* - стремя се към нещо, силно желая, домогвам се), *man* и *men* санскритски значи мисъл, *man-as* - чувство,

¹⁾ Wendel. III, 56-57 § 249 - Quis rer. divin. haeres 51 III, 295-296. § 232 - De somn. II. 14 По Муретов, пос. ст., с. 511.

²⁾ М. Д. Муретов, пос. съч., с. 508-515.

81

дух, воля; зендски: man - мисля, mananih - чувство, дух; латински: men-s, men-tio; готски: ga-mun-an - мисля, mun-s - мисъл; литовски; mun-iu - мисля; немски: mei-nen славянски: мню, мнение, помнити, память (руски: умный, ум, умние, умните?); гръцки: **μενω** - твърдо стоя, **μενω** - стремеж, желание, гняв, крепост, жизнена сила; **μητιν** - гняв; **μαινομαι, μαγανω, μαίνομαι, mania, martiv**. Следователно, **μαινομαι** и **mania** - като руско-славянските **юрдство, юродивый, юродствовать** - имат две значения:

1) въодушевления, вдъхновение, възторг, религиозна или поетическа възхита и др.

2) безумие, подлуда, изливане от себе си.

Действително **μαινομαι** и **mania** употребяват с второто значение почти на всякъде¹⁾, но при това значение остава загадка значимостта на глосолалията за не повярвалите, невежите като белег на Божествено присъствие и проява. Когато се говори за религиозни прояви, за поезия, наука, любов, подвиг и др., то **μαινομαι** има винаги първото значение.

*

Коринтските християни, като "деца по ум"²⁾ надценили дарбите **езици, пророчество**. Ап. Павел им посочва и други дарби, дадени от същия Дух Св.³⁾ Разкрива им значимостта на тези дарби и подчертава, че всички те са дадени на отделни християни за обща полза⁴⁾, за поука и преуспяване на духовното тяло Христово - Църквата⁵⁾. Той ги подканя да показват "ревност за по-добрите дарби"⁶⁾ и им посочва "път още по-превъзходен"⁷⁾.

По-добри дарби са, напр. **пророчеството**⁸⁾ от езиците, когато няма тълкувател, **вярата и надеждата**. Надеждата

¹⁾ Деян. 12:15; 26:11, 24, 25; Прем. 5:4; 14:23, 28. 2 Мак. 4:4; 4 Мак. 7:5; 8:5; 10: 3; Пс. 39 (40): 4. Йер. 32 (25): 16; 36:(39):26; Ос. 9: 7, 8.

Georg Curtius, Grundzüge der griechischen Etymologie. 5-te Aufl. § 429. Prellwitz, Etymologisches Wörterbuch der griechischen Sprache, art.: **μαινομαι** и др. по М. Муретов. пос. ст. с., 508 сл.

²⁾ I Кор. 14:20

³⁾ I Кор. 12:4, 8 сл.11

⁴⁾ I Кор. 12:7

⁵⁾ I Кор. 12:12-17

⁶⁾ I Кор. 12:31

⁷⁾ I Кор. 12:31

⁸⁾ I Кор. 14:5

не е посочена като духовна дарба в I Кор. 12:8-10; 28-30. Но тя, като всичко добро, е дар от същия Св. Дух¹⁾). На римляните ап. Павел пише:

“Надеждата не посрамя, защото любовта се изля в нашите сърца чрез дадения нам Дух Святой²⁾). А Бог на надеждата дано ви изпълни с всяка радост и мир във вярата, та чрез силата на Духа Святого да се преумножава вашата надежда”³⁾).

А на солунците ап. Павел пише: “Ние пък, бидейки синове на деня, нека бъдем трезвени, като наденем бронята на вярата и на любовта и шлема на надеждата за спасение... за да придобием спасение чрез Господа нашего Исус Христос”⁴⁾).

Любовта е по-съвършения път⁵⁾ или, по-точно, тя е единствения път, по който се оживяват духовните дарби. Без нея всички духовни дарби губят значимост и не спомагат за постигането на целта – спасение.

“Да говорят всички езици човешки, дори и ангелски, щом любов нямам, ще бъда мед що звънти или кимвал що дрънка. Да имам пророчески дар и да зная всички тайни, да имам пълно знание за всички неща и такава силна вяра, че да мога и планини да премествам – щом любов нямам, нищо не съм. И да раздам всичкия си имот, да предам и тялото си на изгаряне – щом любов нямам, нищо не ме ползува”⁶⁾), пише на коринтяни ап. Павел.

Любовта е основата на братството. Братството е същината на църковността. Църковността е необходима стихия за всеки търсещ спасение.

Вярата възприема, любовта дава възприетото.

*

Св. отци и учители църковни изповядат, че на Петдесетница апостолите, и по-късно вярващите в Христос Изкупителя са получили дарба да говорят на непознати на тях чужди езици.

¹⁾ I Кор. 15:10

²⁾ Рим. 5:4-5

³⁾ Рим. 15:13

⁴⁾ I Сол. 5:8; ср. Рим. 4:18; 8: 24; Деян. 14:6; I Йоан 3:3; II Кор. 3:12; Еф. 1:18; 4:4; II Сол. 2:16; I Тим. 1:1

⁵⁾ I Кор. 12:31; Лука 14:26-27

⁶⁾ I Кор. 13: 1-3

Пръв¹⁾ Иринеи Лионски пише:

“Ап. Павел нарича свършени онези, които са получили Св. Дух и говорят на всички езици чрез Духа Божий, както и той сам е говорил... Ние чуваме, че мнозина братя в църквата, които са получили пророчески харизми и навсякъде говорят езици на Духа, разкриват спотаеното у хората за тяхна полза и обясняват тайните Божий”²⁾.

Ясно е, че Иринеи Лионски подразбира говорене на чужди езици, непознати и неизучавани, по даден от Дух Св. дар³⁾. Иначе той не би говорил на “езици на Духа”. Така мисли и Ориген⁴⁾.

Кирил Ерусалимски изяснява, че на Петдесетница ап. Петър и Андрей са говорили или на персийски, или на мидийски език. Йоан и другите апостоли са говорили на всички тогавашни езици.⁵⁾

Св. Йоан Златоуст пише: “И явиха им се езици, като че огнени” (Деян. 2:3). Това, което виждали очите, навявало страх; а това, което станало, било горещо желано; пламък се доближил, а не обгарял; огън се докоснал а не запалвал – този огън, който давал небесна мъдрост, който се разделял на безброй езици, който носил в себе си безброй разни думи – този огън, който дал на рибарите мъдрост, който направил кожаря оратор. Или най-точно: мъдреците не могат да се сравняват с него. Мъдреците са били учители на един само народ, а апостолите били наставници на вселената. Мъжът – галилеянин говорил мидийски, знаел партянски и еламитски, в уста си имал думи от всички езици... Слушали го... като човек, който знае езиците на цялата вселена⁶⁾... Не мисли, че апостолите са били пияни от вино... Такова опиянение не дава възможност да се говорят разни езици; напротив, то свързва и собствения език, прекъсва хода на речта и прави човека безумен. Пияният прилича на човек, който върви по камъни в тъмна нощ, препъва се и се удря о земята със зъбите си. Макар че има способност да мисли, той не може добре да си служи

¹⁾ Думите на Юстин мъченика: “От Ерусалим излязоха 12 прости, не силни в словото мъже. Със силата Божия те проповядваха на всички хора, тъй като бяха пратени от Христос да научат всички хора на Словото Божие” не може да се смята като свидетелство, че апостолите са говорили чужди езици.

²⁾ Свещ. М. Тивейски, Пос., съч., с. 110.

³⁾ Против твърденията на свещ. Тивейски, с., 110-111.

⁴⁾ Тълк. на Изх. 13, 2; Тълк. на посл. към Рим. 7, 6; по свещ. М. Тивейски, пос., съч., с. 111.

⁵⁾ Свещ. М. Тивейски, пос., съч., с. 111.

⁶⁾ Творения. т. III, кн. 2. СПб. 1897 г., 869. Слово 2 на Петдесетница.

с нея, създава несъществуващи образи, пропуска срички при произнасянето на думите. Опиянението е сън на бодърстващ човек... Аз признавам, че апостолите са били пияни, но не от вино... тяхното опиянение е било най-божествено и духовно; то дава мъдрост, подкрепя се от ума, ...приучва да бъде обичан Бог... Спуснали се огнени езици и всеки ученик става полиглот... Множество слушатели, от разни народности, ясно разбирали апостолската реч, която ги убеждавала с техни родни думи... О, необикновени чудеса! Говорил апостола, и получавал поука индиец. Говорил евреин, и се поучавал варварин. Прозвучала благодат, и слухът възприемал думи... Колкото племена имало в човешкия род, толкова и езици дала благодатта¹⁾.

Теодорит също така свидетелства, че апостолите и всички, които благовествали са говорили на чужди езици²⁾. Григорий Назианзин също така твърди, че на Петдесетница апостолите са получили дар да говорят на чужди езици, за да приведат към единомислие всички хора. При Вавилонското стълпотворение станало размесване на езиците и се изгубило единомислието, а сега то станало разместване на езиците и се изгубило единомислието, а сега то отново се възстановявало³⁾. Август смята, че на Петдесетница апостолите са получили дар да говорят на всички съществуващи езици. Това

¹⁾ Пак там, с., 871, 874, 875. Слово 3 Migne LXI, 239, 285, 296, 298, 300. Слово 29 на I Кор. 12:1-2; 34 на I Кор. 13:8; 35 на I Кор. 14:1 сл.

²⁾ Migne, LXXXII, 238.

³⁾ Слово 41 на Петдесетница. По свещ. М. Тивейски, пос. съч., с. 11. Същата мисъл е внедрена в кондака, в деня на Петдесетница: "Егда снизшед языки слиа, разделяше языки вишний: егда же огненные языки раздаяше, в соединение всех призва..."

Свещ. **М. Тивейски**⁴⁾ смята несполучливо сравнението между Вавилонското смесване на езиците и получения на петдесетница дар да се говорят чужди езици. При Вавилонското стълпотворение строителите почнали да говорят на разни езици и не се разбирали. Естествено е да се очаква, че на петдесетница апостолите заговорили на един език, а не на различни езици, за да бъдат разбрани и за да има единомислие.

Свещ. М. Тивейски забравя, че при Вавилонското стълпотворение всеки от строителите заговорил на непознат за другите език, а на Петдесетница апостолите заговорили на чужди, но познати на присъстващите езици. Ако говориха на един език, то нямаше "партяни и мидяни, еламити и жители на Месопотамия, Юдея и Кападокия, на Понт и Азия, на Фригия и Памфилия, на Египет и Ливийските страни, съседни на Кирина, и дошлите от Рим, както юдеи, тъй и прозелити, критяни и араби", да се чудят, и да се маят и да се питат: "тия, които говорят, не са ли всички галилейци? А как слушаме всички своя си роден говор?.... Как слушаме тях да говорят на наши езици за великите Божи дела?"⁵⁾.

⁴⁾ Пос. съч., с., 111.

⁵⁾ Деян. 2:9-1, 7, 11

било показалец на единството на Вселенската църква, която ще обгърне всички народи и ще говори на всички езици¹⁾).

Григорий Богослов възприема мнението, че на Петдесетница апостолите са говорили на чужди езици. Но той се спира с недоумение пред ст. 6, гл. 2 от Деянията на св. апостоли:

“Когато стана тоя шум, събра се много народ и се слиса, защото всеки ги слушаше да приказват на неговия говор.”

“Спри се и помисли над тези думи”, пише Григорий Богослов. “Тук има някаква двойка мисъл, в зависимост от това, къде ще бъде поставен препинателния знак. Именно, дали се е раздавал един звук, а всеки е чувал звуци на своя роден говор, поради сътресението на въздуха, или пък изказът – говорили езици.., означава: говорили чужди езици. Аз съм повече съгласен с последното. В първия случай би имало чудо за слушане на чужд език, а втория – чудо за говорене на чужд език.”²⁾

Василий Селевкийски (V в.) смята, че на Петдесетница всеки е чувал своя роден говор, а апостолите са говорили на своя роден език. Станало е чудо: присъстващите са чували своя роден език, макар че се е говорило на един само език³⁾

*

Неоспорима истина е, че на Петдесетница апостолите и вярващи християни в Кесария, в Ефес и в Коринт са получили от Дух Св. дарба да говорят чужди езици. Макар и обоснована с две различни пророчества⁴⁾, същината на тази дарба – и в Ерусалим и в Коринт, Кесария и Ефес – е еднаква: **говорене на чужди езици.**

Има ли разлика в проявата на тази дарба? Не може неоспоримо да се установи. Библейските препратки доказват, че коринтските глосолали **често** са говорили чужди езици; но

¹⁾ “Когда Дух Св. сходил на верующих, совершилось величайшее и весьма уместное знамение: каждый из них начал говорить языками всех народов, знаменуя таким образом единство католический Церкви имевшей распространиться среди всех народов и говорить на всех языкахъ.

Блаж. Августин, Творения. Изд. 2 Киев 1906 г. Ч. 3., с.83. О град Божиємъ, кн. 18, гл. XLIX.

²⁾ Слово 41 на Петдесетница.

³⁾ **Engelman**, пос., съч., с., 302 сл. по свещ. М. Тивейски, пос. съч., с. 112.

⁴⁾ Деян. 2:17-21= Йоил 2:28 сл.; I Кор. 14:21= Исаия 28:11.

дали и апостолите след петдесетница са говорили чужди езици не може да се установи. Ап. Павел свидетелства за себе си, че "повече от всички (коринтски глосолали) говори езици"¹⁾, т.е. може да говори чужди езици, но дали е говорил и къде е говорил – не се знае.

Значимостта на тази дарба е неопределима. В съзнанието се нижат, много въпроси: какъв е смисъла на тази дарба? Защо е нужна тя, щом не е дадена, за постигане на мисионерски цели? Защо се упражнява тя в събрания на вярващи, щом е необходим тълкувател, който да преведе речта на глосолала? Пред тези въпроси ние стоим безпомощни. Можем само да повторим думите на Д-р Гейке: "Повече от безполезно е да се опитваме да обясним онова, което предназначено ни е дадено като нещо чудесно"²⁾.

Дарба да се говорят езици може да бъде получена и днес. Тя не се е **прекратила**. Но тази дарба трябва да бъде църковно засвидетелствана. Възможна е самоизмама и съзнателна измама³⁾. Това признават и петдесетниците⁴⁾.

Глосолалът е вдъхновен говорител на чужд език, даван му от Дух Св. Неговото състояние било оприличавано на опиянение⁵⁾, на безумие⁶⁾. Но той не е нито пиан, нито безумен, а само възторжен, вдъхновител. И Христос⁷⁾ и Йоан Кръстител⁸⁾ обвинявали, че имат бяс в себе си.

Кръщението с Дух Св. и огън не е свързано с проговаряне на чужди езици. То е било получавано при възлагане на ръце⁹⁾, а днес се получава при помазване със Св. миро, след кръщението.

Петдесетниците отричат своето основно твърдение, като заявяват, че "е **езиците** не са всякога известни (познати, говорими) човешки езици"¹⁰⁾. Несвързаните и нечленоразделни звуци, които издават глосолалите" на петдесетното общество не са дадени от Дух Св., а са хула на Духа Св. **Дарът езици** е дарба да се говорят чужди езици, а не да се издават нечленоразделни звуци.

Изстъпленията и виковете в петдесетните събрания подхождат за сборища на Сатана¹¹⁾, а не за църковни

¹⁾ I Кор. 14:18

²⁾ Свещ. М. Тивейски, Духовныя дарования, с. 168.

³⁾ I Йоан 4:1; Еф. 2: 2, 3

⁴⁾ Гл. 19, виж с. 26.

⁵⁾ Деян. 2:13

⁶⁾ I Кор. 14:23

⁷⁾ Йоан 7:20; 8: 52; св. Йоан Златоуст, Творения, т. IX, с. 46.

⁸⁾ Мат. 11:18; Лука 7: 33

⁹⁾ Деян. 19:6 и др.

¹⁰⁾ Гл. 19, виж с. 26.

¹¹⁾ Откр. 2:9; 3:9

събрания. В църковните събрания трябва да има приличие и ред, любовта трябва да обединява и ръководи всички.

Петдесетниците преди да проговорят на "чужд език" (?) изпадат в изстъпление, хвърлят се на земята, викат, бесуват, късат дрехите си и... понякога започват да изричат някакви звукове, срички или несъществуващи думи.

Неделчо Велев, дърводелец в с. Долен Дъбник, разправя, че скъсал няколко свои ризи, за да получи дарба да говори езици, викал като обезумял "Дай ми го! Дай ми го?". Но не го получил. Сега се е освободил от предишната си заблуда, чуди се на себе си и съжالياва за 5 000 лева, които му взели "за братството".

Йосиф Розели пък разправя¹⁾, че говорил на еврейски, гръцки, испански и немски. Той получил тази дарба във влака. Цели три часа не можел да проговори. Само се смеел и плачел. Когато влязъл в една гостилница с разни движения показал какво иска...

Колко подхождат към тези заблудени люде думите на ап. Павел във II Тим. 3:13 сл. I Тим. 1:5-7, на Прем. 26: 24-25²⁾.

Дух Св. слязъл над апостолите, когато те всички били заедно в единомислие³⁾, когато любовта създала от тях едно духовно тяло⁴⁾ и изградила от тях жетвари за нивата Христова⁵⁾. Следователно **само в Църквата Христова** и днес някои вярващи могат да получат дарба "да говорят на други езици, според както Духът им даде да изговарят"⁶⁾.

Петдесетниците са отпаднали от Църквата Христова⁷⁾. Те са нарушили волята Божия⁸⁾: да бъдат всички едно⁹⁾ и не могат да бъдат носители на даровете на Св. Дух. Ако се прилепят към Лозата¹⁰⁾ и станат църковници, те ще станат "причастници на Христос¹¹⁾" и ще се спасят, "стига само здраво да запазят докрай наченатата вяра"¹²⁾. Само в

¹⁾ "Петдесетни вести", № 18 и 19. год. IV, 3 и 4, март и април 1932 г., с., 10.

²⁾ Ср. Мат. 15: 14; 23:24

³⁾ Деян. 2:1

⁴⁾ Св. Йоан Златоуст, Творения. Т. IX, с., 46.

⁵⁾ Лука 10: 2; Йоан 4: 35; св. **Йоан Златоуст**, Творения. т. IX, с. 42.

⁶⁾ Деян. 2:3-4

⁷⁾ За Църквата Христова и петдесетното разбиране на идеята за Църквата Христова ще говоря в II ч. на този труд.

⁸⁾ Мат. 7: 21

⁹⁾ Йоан. 17:21

¹⁰⁾ Йоан. 15:5

¹¹⁾ Евр. 3: 14

¹²⁾ Евр. 3:14

Църквата Христова те могат да бъдат кръстени с вода в името Христовѣ и – при св. миропомазване – с Дух Св.

Първата новозаветна петдесетница е неповторима в нейната цялост. Библейските препратки убеждават, че нито в Кесария, нито в Коринт се е преповторило станалото в Ерусалим на петдесетница. Нещо повече – на петдесетница апостолите, в Кесария и Ефес вярващи в Христос Исус Изкупителя са били кръстени с Дух Св.¹⁾ Независимо от това те са получили и дарба да говорят чужди, неизучавани от тях езици²⁾.

Коринтските глосолали, като всички вярващи в Христос Изкупителя и кръстени в Неговото име, са били кръстени с Дух Св.³⁾ Независимо от това кръщение с Дух Св. те получили и дарба да говорят чужди, не изучавани от тях езици.

Първата новозаветна петдесетница е начало на необходимо за всеки вярващ в Христос Изкупителя кръщение с Дух Св. и следователно, начало на Църквата Христова⁴⁾. Кръщението с Дух Св. няма като следствие да се получава дарбата да се говорят чужди езици. Кръщение с Дух Св. и дарба да се говорят чужди езици стават в два момента и са различни по същина.

Само в Църквата Христова е възможно кръщение с вода в името Христово, кръщение с Дух Св. и дарба да се говорят чужди езици

¹⁾ Деян. 1:5; 10:47; 19:6

²⁾ Деян. 11:17-21; 10:46; 19:6

³⁾ I Кор. 1:2

⁴⁾ Мат. 16:18; Деян. 1:8; 11:4 и др.